Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

KENCES
Kenniscentrum Studentenhuisvesting

abf RESEARCH
TRENDSETTEND IN CIJFERS

Landelijke monitor studentenhuisvesting 2020

Landelijke Monitor

Studentenhuisvesting 2020

Uitgevoerd in opdracht van Kences

Lies Hooft van Huijsduijnen, René van Hulle, Martine van der Lelij, Bert Marchal, Michael Stuart-Fox en Jamie Zwaneveld

5 november 2020 | r2020-0001LH | 19285-OEA

ABF Research | Verwersdijk 8 | 2611 NH | Delft | 015 - 27 99 300

Copyright ABF Research 2020

De informatie in deze monitor is met de grootste zorg samengesteld. ABF Research aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten, onnauwkeurigheden of onvolledigheden. Het gebruik van (onderdelen van) deze monitor is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Factsheet **2**
Samenvatting **5**
Summary **15**
1 Inleiding **25**
2 Huidige studentenpopulatie **27**
2.1 Nationaliteit & migratieachtergrond 27
2.2 Leeftijd & geslacht 28
2.3 Type onderwijs 29
2.4 Ontwikkeling tussen '11-'12 en '19-'20 29
2.5 Studiesteden 30
3 Huidige woonsituatie **33**
3.1 Totaal 33
3.2 Migratieachtergrond 34
3.3 Leeftijd & geslacht 34
3.4 Woonruimtekenmerken 35
3.5 Ontwikkeling tussen '11-'12 en '19-'20 37
3.6 Invloed van invoering van het studievoorschot 38
3.7 Studiesteden 42
3.8 Woonsteden 43
4 Betaalbaarheid **45**
4.1 Inkomsten en uitgaven 45
4.2 Woonlasten 49
4.3 Woonquote 53
4.4 Invloed coronapandemie op de betaalbaarheid 55
5 Verhuisgeneigdheid & woonwensen **57**
5.1 Verhuisgeneigdheid 57
5.2 Woonwensen 58
5.3 Delen van voorzieningen 63
5.4 Woonsituatie versus woonwensen 65
6 Vraag en aanbod **69**
6.1 Aanbod studentenhuisvesting 69
6.2 Drukindicator 70
6.3 Verschil tussen vraag en aanbod 72
6.4 Ervaren actieve zoektijd 75
6.5 Verhuisgedrag uitstromende studenten 76
6.6 Prognose aanbod 78

7 Kwantitatieve prognose ... 81
7.1 Studentenpopulatie ... 81
7.2 Woonsituatie ... 83
7.3 Invloed coronapandemie op de studentenpopulatie ... 86
8 Internationale studenten ... 91
8.1 Internationale context ... 91
8.2 Studentenpopulatie ... 94
8.3 Woonsituatie ... 98
8.4 Woonwensen ... 101
8.5 Kwantitatieve prognose ... 102
8.6 Invloed coronapandemie op de internationale student ... 106
9 Mbo-studenten ... 107
9.1 Studentenpopulatie ... 107
9.2 Woonsituatie ... 110
9.3 Kwantitatieve prognose ... 113
Begrippenlijst ... 117
Uitkomsten per stad ... 121

Landelijke monitor studentenhuisvesting
2020

Internationale diplomastudent

Studiepuntmobiele student

	Kamers met gedeelde voorzieningen	Eenkamer woning	Meerkamer woning	
Aandeel in de voorraad *	55%	20%	26%*	Samenstelling
Aandeel verhuur door corporaties	38%	63%	34%	
Oppervlakte	17 m²	23 m²	68 m²	
Woonlasten	€ 410	€ 470	€ 650	Betaalbaarheid
Inkomen	€ 1.050	€ 990	€ 1.180	
Woonquote	39%	48%	55%	
Woonlasten per m²	€ 27	€ 23	€ 12	

* Door afronding telt het aandeel in de voorraad op tot 101%

Samenvatting

Het rapport 'Landelijke Monitor Studentenhuisvesting' gaat over studenten en hun huisvesting. Er wordt een beeld geschetst van de omvang, samenstelling en verwachte ontwikkelingen voor de komende acht jaar van de studentenpopulatie en de studentenhuisvesting. Daarnaast is er aandacht voor betaalbaarheid, woonwensen en internationale studenten.

De Landelijke Monitor Studentenhuisvesting 2020 is het negende rapport in een reeks die sinds 2012 jaarlijks verschijnt. Eind 2010 zijn op initiatief van Kences de eerste stappen gezet om te komen tot een Landelijke Monitor Studentenhuisvesting. Sindsdien wordt jaarlijks gewerkt aan doorontwikkeling, kwaliteitsverbetering en aansluiting bij de actualiteit. De Landelijke Monitor Studentenhuisvesting is inmiddels uitgegroeid tot de nationale standaard voor cijfers over studentenhuisvesting.

Samenstelling en ontwikkeling studentenpopulatie:

'Het aantal studenten in het hoger onderwijs stijgt tot en met '23-'24

Op 1 oktober 2019 waren er 711.000 studenten (voltijd en duaal) binnen het hoger onderwijs (exclusief studiepuntmobiele studenten), waarvan 58 procent studeert aan een hogeschool. 13 procent van de studenten heeft een vooropleiding in het buitenland gevolgd en heeft een buitenlandse nationaliteit: dit maakt hen internationale diplomastudenten. De vrouwen vormen met 51,5 procent een kleine meerderheid. De gemiddelde leeftijd van studenten is 22 jaar en 2 maanden.

Tabel S.1: Kengetallen studentenpopulatie, collegejaar '19-'20

	Hbo	Wo	Totaal
# studenten	411.000	300.000	711.000
% internationaal	7%	21%	13%
% mannen	49%	47%	48%
% vrouwen	51%	53%	52%
x̄ leeftijd	21j 10m	22j 6m	22j 2m

De afgelopen acht jaar is het aantal studenten met 19 procent toegenomen. Zonder rekening te houden met de invloed van de coronapandemie op de studentenpopulatie, groeit naar verwachting het aantal studenten tot en met collegejaar '23-'24. De daaropvolgende jaren is een daling zichtbaar waarbij het aantal studenten in collegejaar '27-'28 net onder het niveau van collegejaar '19-'20 uitkomt (-1.000 studenten, 0 procent). De daling wordt in zijn geheel veroorzaakt door de daling van het aantal hbo-studenten (-39.500 studenten, -10 procent). Het aantal universitaire studenten laat nog wel een sterke stijging zien (+38.500 studenten, +13 procent).

De nationale groei van het aantal universitaire studenten in de komende acht jaar is dan ook in de meeste steden met een universiteit terug te zien. Wageningen en Delft zijn met een stijging van 17 procent de steden met de grootste groei. Van de steden met alleen een hbo-instelling wordt bij 20 van de 21 steden krimp verwacht.

Figuur S.1: Ontwikkeling van het aantal studenten naar type onderwijs, collegejaren '11-'12 tot en met '27-'28

Huidige woonsituatie:

'Een vijfde van de internationale studenten vindt zijn of haar woonruimte via de opleiding'

52 procent van de studenten heeft het ouderlijk huis verlaten. Onder hbo- en universitaire studenten is dit 39 respectievelijk 70 procent. Vrouwen gaan met 55 procent eerder op zichzelf wonen dan mannen (49 procent). Studenten zoeken naarmate ze ouder worden meer zelfstandigheid. Van de studenten van 19 jaar of jonger woont 71 procent nog thuis en van de studenten van 24 jaar of ouder is dit minder dan een kwart. 71 procent van de uitwonende studenten woont ook in de stad waar ze studeren. Deze 261.500 studenten vormen de primaire doelgroep. Kences-huisvesters en andere corporaties zijn goed voor een marktaandeel van respectievelijk 21 en 20 procent binnen de gehele studentenhuisvesting. Particuliere verhuurders kennen een marktaandeel van 45 procent. Met 55 procent woont de meerderheid in een kamer met gedeelde voorzieningen. Deze kamers zijn gemiddeld 17 vierkante meter. Eénkamerwoningen hebben een marktaandeel van 20 procent en zijn gemiddeld 23 vierkante meter. Tot slot vertegenwoordigen de meerkamerwoningen 26 procent van de markt, deze woonruimten hebben gemiddeld een omvang van 68 vierkante meter.

Tabel S.2: Kengetallen studentenhuisvesting, collegejaar '19-'20

	Thuiswonend	Uitwonend	Kamers gedeelde voorzieningen	Eénkamer-woningen	Meerkamer-woning
# Studenten	341.000	370.000	202.000	74.000	95.000
# Hbo	249.000	161.000	75.000	31.000	55.000
# Universiteit	91.000	209.000	127.000	42.000	40.000
x̄ leeftijd	20j 10m	23j 4m	22j 7m	23j 8m	24j 10m
% Binnen de studiestad	13%	71%	80%	76%	46%
% Corporaties	-	42%	38%	63%	34%
x̄ Kameroppervlakte	-	-	17m²	23m²	68m²

Uitwonende studenten komen op verschillende manieren aan hun woonruimte. 45 procent vindt zijn of haar woonruimte via het internet (social media, kamernet.nl, ect) en 34 procent via bekenden (vriend, studiegenoot, vereniging of familie). Nederlandse studenten vinden vaker een kamer via een Kences-studentenhuisvester en bekenden dan internationale studenten. Andersom vindt met 19 procent een groot deel van de internationale studenten hun woonruimte via de opleiding. Woonruimten die internationale studenten via de opleiding vinden zijn in de helft van de tijd woonruimten van Kences-huisvesters en in 41 procent van de tijd woonruimten van andere corporaties.

Figuur S.2: Aandeel uitwonende studenten naar manier waarop woonruimte gevonden is, collegejaar '19-'20

Betaalbaarheid studentenhuisvesting:

'41 procent van de studenten geeft aan minder of geen inkomsten meer uit arbeid te ontvangen dan voor de coronapandemie'

Het besteedbaar budget (definitie MS[1]) in collegejaar '19-'20 van thuiswonende studenten is 660 euro per maand en van uitwonende studenten 1.065 euro. Dit budget is inclusief inkomsten uit leningen en ouderlijke bijdrage. Leeftijd en inkomen hangen sterk met elkaar samen. Het besteedbaar budget neemt structureel toe naarmate men ouder wordt. Logisch gevolg is dan ook dat master- en ouderejaarsstudenten een hoger besteedbaar budget hebben dan respectievelijk bachelor- en eerstejaarsstudenten.

Gemiddeld betalen uitwonende studenten in collegejaar '19-'20 470 euro aan woonlasten per maand (inclusief de bijkomende lasten en na aftrek van de huurtoeslag). De woonlasten per vierkante meter zijn 23 euro. De woonlasten per vierkante meter voor woonruimten van maximaal 35 vierkante meter en gelegen op een A-locatie binnen de stad zijn bij Kences-studentenhuisvesters en informele huur het laagst. Particuliere verhuur heeft bovengemiddelde woonlasten. Gecorrigeerd voor inflatie zijn de woonlasten per woonruimte gedurende de laatste zes jaar met 11 procent gestegen.

Wanneer de totale woonuitgaven (470 euro) gerelateerd worden aan het gemiddelde besteedbare budget per maand (1.065 euro) blijkt 44 procent van het inkomen aan wonen te worden uitgegeven.

[1] Het besteedbaar inkomen volgens de definitie CBS bestaat uit inkomsten uit arbeid, belastingen (-), studiebeurs, huurtoeslag, zorgtoeslag en zorgverzekeringspremie (-). Bij de definitie MS van besteedbaar budget komen hier nog studiekosten (-), ouderlijke bijdrage en leningen bij en gaat huurtoeslag ervan af.

Figuur S.3: Gemiddelde woonlasten (inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag), besteedbaar budget (definitie MS) en woonquote van uitwonende studenten naar type woonruimte, collegejaar '19-'20

De laatste jaren maken steeds meer studenten gebruik van een DUO-lening. In collegejaar '19-'20 geeft 46 procent van de studenten aan een DUO-lening te hebben. In collegejaar '16-'17 was dit nog 38 procent. Ook het bedrag dat per student wordt geleend is gestegen. Door gebruik te maken van een DUO-lening bouwen studenten een studieschuld op. 54 procent van de thuiswonende en 76 procent van de uitwonende studenten hebben een studieschuld opgebouwd.

In de betaalbaarheidsenquête, waarvan het veldwerk in juni 2020 heeft plaatsgevonden, geeft 23 procent van de studenten aan op dit moment minder inkomsten uit arbeid te ontvangen dan voor de coronapandemie. 18 procent van de studenten ontvangt helemaal geen inkomsten uit arbeid meer. Het totaal aandeel studenten dat op het moment van ondervragen geen inkomsten uit arbeid ontvangt is 44 procent. In de voorgaande jaren schommelde dit aandeel tussen de 35 en 40 procent.

Hoewel studenten minder inkomsten binnenkrijgen vanwege de coronapandemie, geven studenten aan nog minder geld uit te geven. Bij 82 procent van de studenten zijn de inkomsten en uitgaven in evenwicht of is er zelfs geld over. Voorgaande jaren lag dit aandeel rond de 79 procent.

Verhuisgeneigdheid en woonwensen:

'Eénkamerwoningen in (de rand van) het centrum van minimaal 20 vierkante meter zijn populair bij studenten'

Van alle studenten heeft 64 procent verhuisplannen en 39 procent heeft verhuisplannen voor het komende jaar. Deze laatste groep, ook wel de verhuisgeneigde studenten genoemd, bestaat uit 138.000 starters (verlaten het ouderlijk huis), 58.000 vestigers (verhuizen tussen steden) en 80.000 doorstromers (verhuizen binnen de stad). Daarnaast zijn er 2.000 studenten die van plan zijn terug te keren naar het ouderlijk huis. De verhuisgeneigdheid laat eenzelfde patroon als voorgaande jaren zien. Hiermee lijkt de coronapandemie in de maanden april en mei, de maanden waarin het veldwerk van de enquête 'Wonen als Student' heeft plaatsgevonden, geen invloed te hebben op de verhuiswens van studenten.

Als een student wordt gevraagd naar zijn gewenste type woonruimte, locatie en woonoppervlakte zonder dat hierbij rekening gehouden moet worden met de hoogte van de gewenste woonlasten, dan willen

studenten een meerkamerwoning met een groot woonoppervlakte op een A-locatie met lage woonlasten. Als studenten een afweging moeten maken dan blijkt dat woonlasten de grootste invloed hebben op de uiteindelijke keuze. Naarmate de oppervlakte van een woonruimte groter wordt hebben studenten minder geld over voor nog een extra vierkante meter. Voor kamers kleiner dan 16 vierkante meter hebben studenten een duidelijke afkeer gezien de woonlasten die studenten bereid zijn te betalen voor kleine woonruimten. Studenten hebben er 125 tot 180 euro extra voor over om niet aan de rand van de stad maar in het centrum of op de campus te wonen. Voor een éénkamerwoning zijn studenten gemiddeld bereid 120 euro meer aan woonlasten te betalen dan voor een kamer met gedeelde voorzieningen. Een meerkamerwoning in plaats van een éénkamerwoning is voor studenten 190 euro extra waard. Als wordt gekeken naar wat studenten over hebben voor bepaalde woonruimten (o.b.v. type woonruimte, woonoppervlak en locatie) en wat deze woonruimten nu in de markt kosten, dan blijkt dat éénkamerwoningen in (de rand van) het centrum of op de campus met een oppervlakte van minstens 20 vierkante meter door de gunstige prijs-kwaliteitsverhouding populair zijn. Voor kleine kamers met gedeelde voorzieningen en kleine éénkamerwoningen aan de rand van de stad is de prijs-kwaliteitsverhouding juist ongunstig.

Vraag en aanbod:

'Het tekort aan studentenhuisvesting betreft 22.000 woonruimten'

Door het aanbod van studentenhuisvesting af te zetten tegen het aantal studenten dat in de stad zou willen wonen, wordt de druk op de woningmarkt van studentenhuisvesting inzichtelijk. Hierbij wordt gekeken naar de druk in het voorjaar. Het kan voorkomen dat een studiestad in deze periode een lage druk kent, terwijl de stad bij de start van het collegejaar te maken heeft met een hoge druk. Vrijwel alle studiesteden hebben aan het begin van het collegejaar in meer of mindere mate te maken met de piekbelasting van startende studenten die op zoek zijn naar een kamer. Zeker steden met relatief veel internationale studenten en een groot verzorgingsgebied kennen in september een grote vraag naar studentenhuisvesting. Immers hebben internationale studenten en studenten die ver van de studiestad wonen vrijwel direct een kamer nodig.

Op nationaal niveau is er een tekort aan 22.000 woonruimten. In Amsterdam, Delft, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, 's-Hertogenbosch en Utrecht is de druk het hoogst en is er sprake van een relatief zeer krappe woningmarkt voor studenten. Wanneer rekening wordt gehouden met de woonwensen van studenten, dan is er voornamelijk een tekort aan éénkamerwoningen onder de kwaliteitskortingsgrens en meerkamerwoningen boven de kwaliteitskortingsgrens.

Uitwonende studenten geven aan gemiddeld 4,1 maanden actief naar hun woonruimte te hebben gezocht. Thuiswonende studenten die actief op zoek zijn naar een woonruimte maar deze nog niet hebben gevonden, zijn hierin niet meegenomen. 85 procent van de uitwonende studenten heeft na een halfjaar actief zoeken een woonruimte gevonden. Naarmate studenten ouder worden neemt de ervaren zoektijd toe. Dit hangt samen met het gegeven dat het zoeken van een zelfstandige woonruimte meer tijd in beslag neemt dan het zoeken naar een kamer met gedeelde voorzieningen. Internationale diplomastudenten hebben sneller hun huidige woonruimte gevonden dan Nederlandse studenten. Een verklaring hiervoor is dat de druk om snel een woonruimte te vinden bij internationale studenten hoger ligt dan bij Nederlandse studenten.

Tabel S.3: Drukindicator o.b.v. indicatie van huidige aanbod en gewenst aantal uitwonende studenten naar woonstad, collegejaar '19-'20

Woonstad	Drukindicator	Woonstad	Drukindicator
Amsterdam	++	Haarlem	++
Arnhem	o	Leiden	++
Breda	o	Maastricht	o
Delft	++	Nijmegen	++
Den Haag	+	Rotterdam	++
Deventer	+	's-Hertogenbosch	++
Dronten	o	Tilburg	o
Ede	o	Utrecht	++
Eindhoven	+	Wageningen	o
Enschede	o	Zwolle	o
Groningen	o		

-- zeer ruim, - ruim, o evenwichtig, + krap, ++ zeer krap

Ontwikkeling woonsituatie: *'Totaal aantal uitwonende studenten stijgt de komende jaren, maar het aantal uitwonende Nederlandse studenten daalt'*

Bij prognoses is er altijd sprake van onzekerheden. Daarnaast zijn de prognoses gebaseerd op trends en worden er geen scenario's met trendbreuken, bijvoorbeeld als gevolg van een nog niet aangekondigde nieuwe beleidsmaatregel, doorgerekend. Daarom wordt in deze monitor een bandbreedte als prognose gepresenteerd. Daarnaast houdt de trendprognose die in deze monitor wordt gepresenteerd geen rekening met de invloed van de coronapandemie op de verwachte studentenpopulatie. Om deze reden zijn naast de trendprognose een mild en impactvol scenario doorgerekend waarin de invloed van de coronapandemie is meegenomen.

In het milde scenario heeft de coronapandemie vooral impact op de totale studentenpopulatie in collegejaar '20-'21. De jaren erna werken de effecten door, maar gaat de studentenpopulatie weer richting de trendprognose. In het impactvolle scenario heeft de coronapandemie een grotere en meer structurele invloed op de studentenpopulatie. In de huidige situatie zijn beide scenario's nog mogelijk. Mochten in de zomer van 2021 nog steeds ingrijpende maatregelen vanwege de coronapandemie van toepassing zijn, dan zal het milde scenario vervallen en zijn verschillende varianten van het impactvolle scenario waarschijnlijker.

In collegejaar '19-'20 zijn 370.000 studenten uitwonend. De trendprognose laat zien dat het aantal studenten de komende acht jaar zal toenemen tot 387.000 uitwonende studenten. Dit komt neer op een groei van 16.700 studenten (+5 procent). De verwachte stijging van het aantal uitwonende studenten komt volledig op het conto van de internationale diplomastudenten (+33.000 studenten). Het aantal uitwonende Nederlandse studenten zal naar verwachting met 16.200 studenten dalen.

Het milde scenario laat op korte termijn een beeld zien van minder internationale studenten en meer Nederlandse studenten vergeleken met de trendprognose. In collegejaar '27-'28 is het beeld van de totale studentenpopulatie en het aantal uitwonende studenten echter weer vergelijkbaar met de trendprognose.

In het impactvolle scenario wordt de komende acht jaar een afname tot 698.800 studenten verwacht. Dit zijn 11.200 studenten minder dan in de trendprognose. De afname van het aantal studenten wordt in zijn geheel

veroorzaakt door een afname van de internationale studenten. Het aantal Nederlandse studenten neemt in dit scenario juist toe, omdat zij andersom ook minder vaak naar het buitenland zullen vertrekken. De lagere instroom van internationale studenten heeft een directe impact op het aantal uitwonende studenten. Bij het impactvolle scenario worden over acht jaar 366.600 uitwonende studenten verwacht, waarvan 101.600 internationale studenten en 265.000 Nederlandse studenten (trendprognose: 125.100 en 261.700 studenten).

Figuur S.4: Bandbreedte ontwikkeling van het aantal studenten naar woonsituatie volgens de trendprognose, collegejaren '19-'20 tot en met '27-'28

Internationale studenten: *'Invloed van de coronapandemie op de komst van internationale studenten de komende jaren onzeker'*

Naast internationale studenten die in Nederland een volledige opleiding volgen (diplomastudenten) zijn er ook veel studenten die hier een kort programma doen. Dit zijn de zogeheten studiepuntmobiele studenten. Deze studiepuntmobiele studenten zijn in het voorgaande deel van de samenvatting niet meegenomen.

Het aantal studenten dat in het buitenland studeert is sinds 2000 structureel toegenomen. China, India, Duitsland, Vietnam en Zuid-Korea tellen de meeste uitgaande studenten. De Engelstalige landen Verenigde Staten, Verenigd Koninkrijk en Australië ontvangen de meeste buitenlandse studenten. Nederland scoort qua aandeel uitgaande diplomastudenten op basis van het totale aantal studenten ondergemiddeld, maar bij het aandeel inkomende buitenlandse studenten juist ruim bovengemiddeld. Als wordt gekeken naar studenten met een buitenlandervaring, dan doet Nederland het beter dan gemiddeld, gezien het feit dat een kwart van de populatie afgestudeerden een studie gerelateerde buitenlandervaring heeft.

In totaal zijn er in collegejaar '19-'20 circa 20.700 studiepuntmobiele studenten en 92.100 internationale diplomastudenten in het hoger onderwijs. Hiermee vormen deze groepen studenten respectievelijk 1,9 en 12,7 procent van de gehele studentenpopulatie. De aantallen studiepuntmobiele en internationale diplomastudenten zijn jaarlijks gemiddeld met 7 en 11 procent gegroeid tegenover een jaarlijkse groei van 2 procent bij de Nederlandse studenten. De groei van de internationale diplomastudenten is vooral te zien bij de universiteiten. Volgens de trendprognose, waarin geen rekening wordt gehouden met de coronapandemie, wordt in de komende acht jaar een groei van 19 procent bij de studiepuntmobiele

studenten en 36 procent bij de internationale diplomastudenten verwacht. Ook deze voorspelde groei ligt beduidend hoger dan bij de Nederlandse studenten (-6 procent). De groei is echter beperkt in vergelijking met de verwachte wereldwijde ontwikkelingen.

Wanneer rekening wordt gehouden met de coronapandemie zal het aantal internationale diplomastudenten in het milde scenario vergelijkbaar zijn met de trendprognose. In het impactvolle scenario zullen over acht jaar 101.600 internationale diplomastudenten worden verwacht. Dit zijn 23.500 studenten minder dan in de trendprognose.

Het grote verschil met reguliere studentenhuisvesting is dat een studentenkamer voor een internationale student beschikbaar moet zijn op de dag van aankomst in Nederland. Meestal zijn de kamers voor internationale studenten dan ook gestoffeerd of zelfs volledig ingericht. Zoals te verwachten is nagenoeg iedere internationale student uitwonend. Corporaties huisvesten in samenwerking met universiteiten en hogescholen respectievelijk 67 en 49 procent van de studiepuntmobiele studenten en internationale diplomastudenten. Dit is een aanzienlijk groter deel dan bij de Nederlandse studenten. 84 procent van de studiepuntmobiele studenten woont binnen de eigen studiestad. Dit is een duidelijk groter aandeel dan bij de uitwonende internationale en Nederlandse diplomastudenten (respectievelijk 81 en 67 procent). Met respectievelijk 9 en 16 procent zijn studiepuntmobiele studenten en internationale diplomastudenten niet vaak gehuisvest in een meerkamerwoning (Nederlandse diplomastudent: 29 procent).

Bij internationale studenten is het belang van de woonlasten en de locatie bij de woonwensen groter dan bij de Nederlandse studenten. Internationale studenten kiezen vanwege de gunstige prijs-kwaliteitsverhouding eerder kamers met gedeelde voorzieningen in (de rand van) het centrum of op de campus dan de Nederlandse student.

Mbo-studenten:

'101.100 uitwonende mbo-studenten naast de 370.000 uitwonende studenten in het hoger onderwijs'

In totaal waren er op 1 oktober 2019 501.800 studenten (excl. extranei) binnen het middelbaar beroepsonderwijs. Dit betreffen 372.300 studenten met een beroepsopleidende leerweg en 129.500 met een beroepsbegeleidende leerweg. De gemiddelde leeftijd van studenten ligt met 20 jaar en 9 maanden zo'n anderhalf jaar lager dan in het hoger onderwijs.

Het totaal aantal studenten is tussen 1 oktober 2011 en 1 oktober 2019 afgenomen met gemiddeld 0,2 procent per jaar. De afname wordt veroorzaakt door een gemiddelde daling bij de bbl-studenten van 2,0 procent per jaar. De afgelopen vier jaar is het aantal bbl-studenten echter weer gestegen. Het aantal bol-studenten is de laatste acht jaar met 0,6 procent per jaar gestegen, maar is de laatste jaren juist aan het dalen. Voor de komende jaren wordt bij beide leerwegen een afname verwacht. De referentieraming laat een gemiddelde afname per jaar zien van 0,1 procent bij bol-studenten en 2,7 procent bij bbl-studenten.

Figuur S.5: Ontwikkeling van het aantal mbo-studenten naar leerweg, collegejaren '11-'12 tot en met '27-'28

Met 80 procent blijft een ruime meerderheid van de mbo-studenten thuis wonen gedurende de studie. Dit aandeel is de afgelopen zeven jaar gestegen van 75 naar 80 procent. In totaal zijn 101.100 mbo-studenten uitwonend. Opvallend daarbij is dat 66 procent van de uitwonende studenten buiten de eigen studiestad woont. Het aandeel uitwonenden blijft de komende 8 jaar naar verwachting nagenoeg gelijk. Vanwege de verwachte daling van het totaal aantal studenten zullen over acht jaar naar verwachting 93.900 mbo-studenten uitwonend zijn.

Summary

Translated by Livewords

The report entitled National Student Housing Monitor [Landelijke Monitor Studentenhuisvesting] is about students and student housing. It outlines the scope, composition and expected developments in the student population and student housing for the coming eight years. It also addresses affordability, housing preferences, and international students.

The 2020 National Student Housing Monitor is the ninth report in a series that has been published annually since 2012. In late 2010, at Kences' initiative, the first attempts were made to develop a National Student Housing Monitor. Since then, the Monitor has each year been further developed, improved in terms of quality, and updated to reflect the current situation. The National Student

Composition and development of the student population:

'The number of students in higher education will increase up to and including '23-'24'

On 1 October 2019, there were 711.000 students (fulltime and "dual" (i.e. working + learning)) in higher education (not including credit-mobile students) of whom 58% were studying at universities of applied sciences (HBO). Of those students, 13% had previously taken an education programme abroad and had a nationality other than Dutch, making them international diploma students. Representing 51,5%, women form a small majority. The average age of students is 22 years and 2 months.

Table S.1: Key indicators student population, '19-'20 academic year

	HBO	Universities	Total
# students	411.000	300.000	711.000
% international	7%	21%	13%
% male	49%	47%	48%
% female	51%	53%	52%
x̄ age	21j 10m	22j 6m	22j 2m

Over the past eight years, the number of students has increased by 19%. Without taking account of the impact of the COVID-19 pandemic on the student population, the number of students is expected to grow up to and including the '23-'24 academic year. In subsequent years, a decrease will be apparent, with the number of students in the '27-'28 academic year being just below the level of the '19-'20 academic year (-1.000 students, 0%). The decrease is entirely due to the decrease in the number of HBO students (-39.500 students, -10%). The number of university students still shows a strong increase (+38.500 students, +13%).

The national increase in the number of university students in the coming eight years will therefore be apparent in most university cities. Wageningen and Delft, with an increase of 17%, are the university cities that will see the greatest growth. Of the 21 cities that have only universities of applied sciences, 20 are expected to exhibit a fall in numbers.

Figure S.1: Development of the number of students broken down according to type of education, '11-'12 up to and including '27-'28 academic years

Current living situation: *'A fifth of international students find their accommodation via the institution where they are studying'*

Of the total number of students, 52% ave left their parental home. Among HBO and university students, the figure is 39% and 70%, respectively. Representing 55%, women are more likely to live away from home than men (49%). Students seek greater independence as they get older. Of students aged 19 years or younger, 71% still live at home, while for those aged 24 or older the proportion is less than a quarter.

Of the students living away from home, 71% live in the city where they are studying. These 261.500 students form the primary target group. Housing associations and private landlords account for a market share of 42% and 45%, respectively, of all student housing. The majority of students (55%) live in a room with shared facilities. These rooms have an average area of 17 m^2. Bedsits have a market share of 20% and an average area of 23 m^2. Finally, self-contained accommodations represent 26% of the market and have an average area of 68 m^2.

Table S.2: Key indicators student housing, '19-'20 academic year

	Living at home	Living away from home	Rooms with shared facilities	Bedsits	Self-contained accommodation
# Students	341.000	370.000	202.000	74.000	95.000
# HBO	249.000	161.000	75.000	31.000	55.000
# Universities	91.000	209.000	127.000	42.000	40.000
x̄ age	20j 10m	23j 4m	22j 7m	23j 8m	24j 10m
% Within city where studying	13%	71%	80%	76%	46%
% Housing associations	-	42%	38%	63%	34%
x̄ Room area	-	-	17m²	23m²	68m²

Students living away from home find accommodation in various ways: 45% via the Internet (social media, kamernet.nl, etc.) and 34% via acquaintances (friend, fellow student, student association, or family). Dutch students find a room via a Kences student housing accommodator and acquaintances more frequently than international students. Conversely, a large proportion of international students (19%) find their accommodation via the institution where they are studying. In half of cases, accommodation found by international students via the institution where they are studying. is accommodation provided by Kences accommodators and in 41% of cases by other corporations.

Figure S.6: Proportion of students living away from home according to way accommodation was obtained, '19-'20 academic year

Affordability of student housing:

'41% of students say they receive less income or no longer any income from work than they did before the COVID-19 crisis'

Disposable monthly income (MS definition[1]) in the '19-'20 academic year for students living at home was EUR 660 and for those living away from home EUR 1.065. This includes income from loans and parental contribution. There is a strong link between age and income: disposable income increases structurally the older students are. A logical consequence is that Master's degree and higher-years students have a greater disposable income than Bachelor's degree and first-year students.

In the '19-'20 academic year, students living away from home paid an average of EUR 470 a month in housing costs (including additional costs and net of housing benefit (where applicable)). Their housing costs per square metre were EUR 23. Kences accommodators and informal letting have the lowest housing costs per square metre for accommodations up to a maximum of 35 m^2 that are situated at an A location in the city. Private letting involves above-average housing costs. Adjusted for inflation, housing costs according to accommodation have increased by an average of 11% during the past six years.

If the total housing costs (EUR 470) are examined in relation to average disposable income per month (EUR 1.065), it becomes evident that 44% of students' income is spent on housing.

[1] Disposable income according to the definition applied by Statistics Netherlands (CBS) consists of income from work, taxes (-), student grant, housing allowance, care allowance, and health insurance premium (-). In the MS definition of disposable income, study costs (-), parental contribution, and loans are added to this, and housing benefit is deducted.

Figure S.3: Average housing costs (including additional housing costs and net of housing benefit), disposable income (MS definition), and housing costs expressed as a percentage of income of fulltime students living away from home, broken down according to type of accommodation, '19-'20 academic year

In recent years, more and more students have taken out a DUO loan. In the '19-'20 academic year, 46% of students say they have such a loan. In the '16-'17 academic year, that figure was only 38%. The actual amount borrowed per student has also increased. By making use of a DUO loan, students accumulate a study debt. 54% of students living at home and 76% of those living away from home have accumulated a study debt.

In the affordability survey – for which the fieldwork took place in June 2020 – 23% of students indicate that they are currently receiving less income from work than they did before the COVID-19 crisis. 18% of students no longer receive any income at all from work. At the point when they were surveyed, the total proportion of students who do not receive any income from work was 44%. In previous years, that proportion fluctuated between 35 and 40%.

Although students are receiving less income because of the COVID-19 crisis, students indicate that they are spending even less money. In 82% of cases, students' income and expenses are balanced or their income even exceeds their expenses. In previous years, that proportion was around 79%.

Inclination to move and housing preferences: *'Bedsits of at least 20 m² in or near the city centre) are popular with students'*

Of all students, 64% have plans to move and 39% plan to move in the coming year. The latter group, also referred to as "moving-inclined students", consists of 138.000 first-timers (leaving their parental homes), 58.000 relocators (moving from city to city), and 80.000 students moving to better accommodations (moving within a city). There are also 2.000 students who plan to return to their parental home. The level of inclination to move shows the same pattern as in previous years. This seems to show that in the months of April and May – the months when the fieldwork for the "Living as a Student" survey took place – the COVID-19 crisis did not have any influence on students' wish to move.

In response to the question of what type of accommodation, location, and floor area they would prefer – disregarding how much they are prepared to pay in housing costs – students stated that they want self-

contained accommodation with a large floor area at an A location with low housing costs. If students have to weigh the options, housing costs have the greatest effect on their eventual choice. As the floor area increases, the amount students are willing to pay for additional square metres decreases. Students have a clear aversion to rooms smaller than 16 m^2, given the housing costs that students are prepared to pay for small accommodations. Students are prepared to pay EUR 125 to EUR 180 extra not to have to live on the outskirts of the city but in or near the centre or on campus. On average, students are prepared to pay EUR 120 more in housing costs for a bedsit than for a room with shared facilities. Self-contained accommodation is worth EUR 190 more to students than a bedsit. An examination of what students are prepared to pay for the various types of accommodations (based on type of accommodation, floor area, and location) and what these accommodations now cost in the market shows that bedsits in or near the city centre or on campus with a floor area of at least 20 m^2 are popular because of their favourable price/quality ratio. Conversely, the price/quality ratio for small rooms with shared facilities and small bedsits on the outskirts of the city is poor.

Supply and demand: *'The shortage of student housing comprises 22.000 accommodations*

The pressure on the student housing market becomes clear if one compares the supply of student housing with the number of students who would like to live in the city. This pressure is measured early in the year. During that period the pressure in a student city may be low, whereas at the start of the academic year the pressure becomes high. At the beginning of the academic year, almost all such cities need to deal to a greater or lesser extent with peak pressure from new students who are looking for a room. In particular, cities with a relatively large number of international students and a large catchment area have a high demand for student housing in September. After all, international students and students who live far away from the student city need a room almost immediately.

At national level, there is a shortage of 22.000 accommodations. The pressure is highest in Amsterdam, Delft, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, 's-Hertogenbosch, and Utrecht, with a relatively very tight housing market for students. Taking into account students' housing preferences, there is mainly a shortage of bedsits below the quality deduction threshold and self-contained accommodations above that threshold.

Students living away from home indicate that they have spent an average of 4.1 months actively searching for their accommodation. This does not include students living at home who are actively looking for accommodation but have not yet found it. 85% of the students who live away from home have found accommodation after six months of active searching. The older the student, the longer the time spent searching. This is related to the fact that looking for self-contained accommodation takes more time than looking for a room with shared facilities. In addition, international diploma students have found their current accommodation more quickly than Dutch students. This can be explained by the fact that the pressure to quickly find somewhere to live is higher among international students than among Dutch students.

Table S.3: Pressure indicator based on indication of the current supply and the desired number of students living away from home, broken down according to town/city of residence, '19-'20 academic year

Residential city	Pressure indicator	Residential city	Pressure indicator
Amsterdam	++	Haarlem	++
Arnhem	o	Leiden	++
Breda	o	Maastricht	o
Delft	++	Nijmegen	++
The Hague	+	Rotterdam	++
Deventer	+	's-Hertogenbosch	++
Dronten	o	Tilburg	o
Ede	o	Utrecht	++
Eindhoven	+	Wageningen	o
Enschede	o	Zwolle	o
Groningen	o		

-- very ample, - ample, o balanced, + tight, ++ very tight

Development of the housing situation: ***'The number of students living away from home will increase in the coming years, but the number of Dutch students living away from home will decrease'***

Projections always involve uncertainties. In addition, the projections are based on trends. Scenarios that break with trends – for example as a consequence of a new policy rule that has not yet been announced – are not given. For that reason, this report presents projections in the form of a bandwidth. In addition, the trend projection presented in this monitor takes no account of the influence of the COVID-19 pandemic on the expected student population. In addition to the trend projection, therefore, a mild and an impactful scenario have been calculated that include the influence of the pandemic.

In the mild scenario, the COVID-19 pandemic mainly affects the student population in the '20-'21 academic year. The effects continue in subsequent years, but the student population once again heads towards the trend projection. In the impactful scenario, the COVID-19 pandemic has a great and more structural impact on the student population. In the current situation, both scenarios are still possible. If drastic measures are still needed in the summer of 2021 because of the pandemic, the mild scenario will be abandoned and various variants of the impactful scenario will need to be considered.

In the '19-'20 academic year, 370.000 students were living away from home. The trend projection shows that, based on the average of the bandwidth, that figure will increase to 387.000 in the coming eight years. This comes down to an increase of 16.700 students (+5%). The expected increase in the number of students living away from home is entirely attributable to international diploma students. The number of Dutch students living away from home is expected to decrease by 16.200, while the number of such international students is expected to increase by 33.000.

In the short term, the mild scenario shows a picture of fewer international students and more Dutch students compared to the trend projection. However, the picture of the total student population and the number of students living away from home in the '27-'28 academic year is comparable to the trend projection. In the impactful scenario, a decrease to 698.800 students is expected over the next eight years. This is 11.200 students fewer than in the trend projection. The decrease in the number of students is entirely due to the

decrease in the number of international students. In this scenario, by contrast, the number of Dutch students will increase because they will also go to study abroad less often. The lower influx of international students has a direct impact on the number of students living away from home. In the impactful scenario, 366.600 students living away from home are expected in eight years' time, of whom 101.600 will be international students and 265.000 Dutch students (trend projection: 125.100 and 261.700 students).

Figure S.4: Bandwidth development of the number of students broken down according to living situation, '19-'20 up to and including '27-'28 academic years

International students: *'The COVID-19 pandemic makes the arrival of international students in the coming years uncertain'*

Aside from international students taking a complete study programme in the Netherlands (diploma students) there are also many students taking a short programme here. These are "credit-mobile" students. These credit-mobile students were disregarded in the previous part of this summary.

The number of students studying abroad has grown structurally since 2000. China, India, Germany, Vietnam and South Korea have the largest numbers of students studying abroad. English-speaking countries (the United States, the United Kingdom, and Australia) have the most incoming international students. Although the Netherlands scores below average in terms of its share of the number of outgoing diploma students, it scores well above average when it comes to its share of the number of incoming international students. An examination of the number of students who have experience abroad shows that the Netherlands scores above average, given the fact that a quarter of the graduate population have gained study-related experience abroad.

In the '19-'20 academic year, there were a total of roughly 20.700 credit-mobile students and 92.100 international diploma students in higher education in the Netherlands. These groups represent 1,9% and 12,7%, respectively, of the entire student population. The number of credit-mobile students and international diploma students has increased each year by an average of 7% and 11%, respectively, of the entire student population. The number of credit-mobile students and international diploma students has increased each year by an average of 7% and 11%, respectively, compared with an annual growth of 2% for Dutch students.

The increase in the number of international diploma students is most apparent at universities. According to the trend projection (which takes no account of the COVID-19 pandemic), a growth of 19% in credit-mobile students and 36%, in international diploma students is expected over the next eight years. This projected growth is also significantly higher than the projection for Dutch students (-6%). This growth is limited, however, compared to the expected global developments.

If the COVID-19 pandemic is taken into account, the number of international diploma students in the mild scenario in which the impact of the pandemic on the student population is of short duration – will be similar to the trend projection. In the impactful scenario, 101.600 students are to be expected in eight years' time. This is 23.500 students fewer than in the trend projection.

The big difference compared with regular student housing is that student rooms for international students must be available on the day they arrive in the Netherlands. As such, rooms for international students are usually provided with carpeting and curtains or even fully furnished. As is to be expected, virtually every international student lives away from home. In partnership with universities and HBOs, housing associations accommodate 67% of credit-mobile students and 49% of international diploma students, respectively. These percentages are significantly higher than the percentage of Dutch students. Of the credit-mobile students, 84% live in the city where they are studying. This percentage is clearly higher than the percentages of international and Dutch diploma students living away from home (81% and 67%, respectively). With just 9% and 16%, respectively, credit-mobile students and international diploma students seldom live in self-contained accommodations (figure for Dutch diploma students: 29%).

In terms of housing preferences, international students attach greater value to housing costs and location than Dutch students. Because of the favourable price/quality ratio, international students are more likely to choose rooms with shared facilities in or near the city centre or on campus, compared with Dutch students.

Students in senior secondary vocational education (MBO):

'101.100 students in senior secondary vocational education living away from home in addition to 370.000 higher education students living away from home'

On 1 October 2019, there were a total of 501.800 students (excluding external students) in secondary vocational education. Of these, 372.300 are following a vocational training pathway ("BOL") and 129.500 are taking vocational training parallel to work ("day release", "BBL"). At 20 years and 9 months, the average age of these students is about one-and-a-half years lower than that of students in higher education.

The total number of MBO students fell by an average of 0,2% a year between 1 October 2011 and 1 October 2019. This is caused by an average decrease of 2,0% a year in the number of day-release students. In the past four years, however, the number of such students has risen again. The number of BOL students has increased by 0,6% a year over the past eight years, but in recent years it has been falling. A decrease is expected in the number of students taking both learning pathways in the coming years. The reference estimate shows an average annual decrease of 0,1% for BOL students and 2,7% for day-release students.

Figuur S.7: Development of the number of MBO students according to learning pathway, '11-'12 up to and including '27-'28 academic years

A large majority of MBO students (80%) continue to live at home while studying. However, that percentage has increased over the past seven years from 75% to 80%. A total of 101.100 MBO students live away from home. It is striking that of the students living away from home, 66% live in a city other than the one where they are studying. The proportion of students living away from home is expected to remain more or less the same in the next eight years. Due to the expected decrease in the total number of students, it is expected that in eight years' time 93.900 MBO students will be living away from home.

1 Inleiding

In deze negende editie van de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting wordt ingegaan op diverse thema's rondom studentenhuisvesting. De monitor beantwoordt vragen zoals: hoe groot is de vraag naar studentenhuisvesting? Gaat deze vraag in de komende jaren toe- of juist afnemen? Wat zijn de verschillen tussen de studiesteden? Sluit het aanbod van woonruimten aan bij de woonwensen van studenten?

In deze jaarlijks terugkerende monitor wordt informatie over studentenhuisvesting van erkende bronhouders zoals CBS, DUO en het Ministerie van OCW bij elkaar gebracht en op een heldere manier uiteengezet[1]. De informatie uit de gebruikte bronnen wordt daarnaast verrijkt met de uitkomsten van een enquête onder studenten, met in 2020 een respons van 46.400, en met prognoses per studiestad. De monitor kan op deze manier de Rijksoverheid, gemeenten, onderwijsinstellingen, studentenhuisvesters en marktpartijen helpen de gewenste studentenhuisvesting op de juiste plaatsen te ontwikkelen. Dit moet ervoor zorgen dat studenten prettig en betaalbaar kunnen wonen.

De coronapandemie houdt sinds begin dit jaar de wereld in zijn greep en heeft daarmee ook een groot effect op de studentenhuisvesting. Tijdens de 'intelligente lockdown' in Nederland is een deel van de studenten hun bijbaantje kwijtgeraakt en zijn internationale studenten naar huis vertrokken. Ook geven onderwijsinstellingen sinds de intelligente lockdown voornamelijk digitaal onderwijs. Dit zijn een aantal directe gevolgen van de maatregelen rondom de coronapandemie op studenten. Aan de hand van de enquête, die tijdens de intelligente lockdown heeft plaatsgevonden, reeds uitgevoerde onderzoeken over de effecten van de coronapandemie op studenten en gesprekken met verschillende partijen, gaat de monitor dieper in op de invloed van de coronapandemie op de huidige en toekomstige studentenpopulatie.

De Landelijke Monitor Studentenhuisvesting is een initiatief van Kences, kenniscentrum studentenhuisvesting en samenwerkingsverband van studentenhuisvesters in Nederland. Dit initiatief wordt gesteund door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Nuffic, de Vereniging Hogescholen, de VSNU, LSVb en hoger onderwijsinstellingen.

[1] Cijfers in de monitor worden over het algemeen afgerond op 100-tallen. Percentages worden met maximaal één decimaal achter de komma gepresenteerd. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

2 Huidige studentenpopulatie

Dit hoofdstuk bespreekt de omvang en samenstelling van de huidige studentenpopulatie. In paragrafen 2.1 tot en met 2.4 wordt specifiek ingegaan op de volgende thema's: samenstelling naar nationaliteit en migratieachtergrond, samenstelling naar leeftijd en geslacht, omvang naar type onderwijs en ontwikkeling over de afgelopen jaren. Paragraaf 2.5 gaat in op de verschillen tussen studiesteden.

De uitvoeringsorganisatie voor het onderwijs van de Rijksoverheid (DUO) telde op 1 oktober 2019 768.000 studenten bij door de overheid gefinancierde opleidingen aan het hoger onderwijs. 93 procent hiervan volgt een voltijdstudie of duaal traject. Deze 711.000 studenten vormen de doelgroep die wordt besproken in deze monitor.

2.1 Nationaliteit & migratieachtergrond

615.000 studenten hebben de Nederlandse nationaliteit. Van de overige 96.000 studenten heeft met 24 procent het grootste deel de Duitse nationaliteit. In tabel 2.1 is de top-11 van nationaliteiten weergegeven. Van studenten met een buitenlandse nationaliteit hebben 4.000 studenten een Nederlandse vooropleiding gevolgd. Deze studenten worden in het vervolg van deze monitor tot de Nederlandse studenten gerekend.

Tabel 2.1: Top-11 nationaliteiten van studenten met een buitenlandse nationaliteit, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

	Nationaliteit	Aantal	Aandeel		Nationaliteit	Aantal	Aandeel
1	Duits	22.760	23,7%	7	Brits	3.240	3,4%
2	Italiaans	5.590	5,8%	8	Indiaas	3.210	3,3%
3	Chinees	4.880	5,1%	9	Frans	3.150	3,3%
4	Belgisch	3.960	4,1%	10	Grieks	3.140	3,3%
5	Bulgaars	3.740	3,9%	11	Spaans	3.130	3,3%
6	Roemeens	3.680	3,8%		Overig	35.580	37,0%

92.000 studenten hebben niet de Nederlandse nationaliteit en geen Nederlandse vooropleiding gevolgd (circa 13 procent, dit zijn conform de definitie de internationale studenten). Ongeveer 30.000 van hen volgen een hbo-opleiding en vormen daarmee 7 procent van de totale hbo-populatie. De overige 62.000 volgen een universitaire opleiding. Dit komt neer op 21 procent van alle universitaire studenten. De internationale diplomastudenten zijn gemiddeld 11 maanden ouder dan de Nederlandse studenten. Figuur 2.3 laat voor de internationale diplomastudenten dan ook een andere bevolkingspiramide van studenten zien.

Circa 20.700 internationale studenten volgen een gedeeltelijke opleiding[1]. Deze studenten worden ook wel studiepuntmobiele studenten genoemd. Deze groep wordt alleen in hoofdstuk 8 besproken en verder buiten beschouwing gelaten.

[1] Dit is gebaseerd op navraag bij alle hoger onderwijsinstellingen en registratiegegevens van Nuffic over onder meer Erasmus+-studenten.

Van 77 procent van de Nederlandse studenten zijn beide ouders in Nederland geboren (zie figuur 2.1). Dit aandeel is hoger dan bij de Nederlandse bevolking van 18 tot en met 30 jaar (69 procent).

Tabel 2.2 geeft het aantal Nederlandse studenten met ouders uit specifieke landen weer. Naast de bekende migratieachtergronden zijn er ook veel studenten met één of beide ouders uit onze buurlanden (België, Duitsland en Verenigd Koninkrijk). De voormalige kolonie Indonesië en landen waaruit begin jaren negentig veel vluchtelingen naar Nederland zijn getrokken (Afghanistan en voormalig Joegoslavië) staan ook hoog op deze lijst. Het aandeel studenten met één of beide ouders uit China neemt langzaam toe.

Figuur 2.1: Nederlandse studenten naar migratieachtergrond, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

Tabel 2.2: Top-11 migratieachtergronden van Nederlandse studenten, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

	Herkomstgroepering	Aantal	Aandeel
1	Turkije	15.300	11,0%
2	Suriname	14.800	10,6%
3	Marokko	14.800	10,6%
4	Nederlandse Antillen incl. Aruba	11.100	8,0%
5	Duitsland	7.100	5,1%
6	Indonesië	4.800	3,5%
7	België	3.700	2,6%
8	China	3.400	2,4%
9	Verenigd Koninkrijk	3.300	2,4%
10	Afganistan	3.100	2,2%
11	Voormalig Joegoslavië	3.000	2,1%
	Overig	55.200	39,5%

2.2 Leeftijd & geslacht

Figuur 2.2 geeft de bevolkingspiramide van het hoger onderwijs naar geslacht weer. Met 51,5 procent zijn er iets meer vrouwelijke dan mannelijke studenten. 37 procent van de studenten is 23 jaar of ouder. De gemiddelde leeftijd van studenten is 22 jaar en 2 maanden. De mannen zijn gemiddeld 4 maanden ouder dan de vrouwen.

Figuur 2.2: Studenten naar leeftijd en geslacht, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

2.3 Type onderwijs

411.000 studenten volgen een opleiding aan een hogeschool en 300.000 studenten aan een universiteit. Dit komt neer op respectievelijk 58 en 42 procent. Figuur 2.3 geeft de bevolkingspiramide naar type onderwijs weer. Hbo-studenten (inclusief associate degree-studenten) zijn gemiddeld 8 maanden jonger dan universitaire studenten. Het aandeel studenten van 23 jaar of ouder is met 33 procent bij hogescholen dan ook beduidend lager dan de 43 procent bij universiteiten. Vrijwel alle hbo-studenten volgen een bacheloropleiding. Van de universitaire studenten volgt 64 procent een bacheloropleiding en 36 procent een masteropleiding.

Figuur 2.3: Studenten naar leeftijd en type onderwijsinstelling, collegejaar ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

2.4 Ontwikkeling tussen '11-'12 en ’19-‘20

Het totaal aantal studenten is tussen 1 oktober 2011 en 1 oktober 2019 met 112.000 toegenomen (+19 procent). Dit komt neer op een gemiddelde stijging van 2,3 procent per jaar. In figuur 2.4 is te zien dat het stijgingspercentage van universitaire studenten de laatste jaren groter is dan van hbo-studenten.

Figuur 2.4: Aantal studenten en ontwikkelingspercentage t.o.v. voorgaande jaar naar opleidingssoort, collegejaren '11-'12 tot en met ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

De toe- of afname van het aantal studenten geeft slechts beperkt inzicht in de laatste ontwikkelingen. Veranderingen in de in- en uitstroom laten beter zien of er in het betreffende jaar sprake is van specifieke ontwikkelingen, zie figuur 2.5. Over de laatste acht jaar zijn de in- en uitstroom gemiddeld met 2,3 en 2,5 procent per jaar toegenomen. In het afgelopen jaar heeft de stijging van de instroom zich verder doorgezet. De stijging van de instroom in het laatste jaar is met 2,4 procent het sterkst bij universiteiten (totaal hoger onderwijs: 1,8 procent).

Figuur 2.5: In- en uitstroom van studenten en ontwikkelingspercentage t.o.v. voorgaande jaar naar type onderwijsinstelling, collegejaren '11-'12 tot en met '19-'20 (bron: DUO en CBS)

2.5 Studiesteden

Figuur 2.6 geeft het aantal studenten per studiestad op 1 oktober 2019 weer en de ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren. Wat aantal studenten betreft steekt Amsterdam er met 113.500 studenten met kop en schouders bovenuit. Hierna volgen Rotterdam en Utrecht met respectievelijk 68.300 en 62.800 studenten. Daarnaast studeren ook in Groningen, Nijmegen, Leiden, Eindhoven, Den Haag, Tilburg, Delft en Enschede meer dan 25.000 studenten. Het aantal studenten groeit sinds collegejaar '11-'12 in alle studiesteden, met uitzondering van Amersfoort, Doetinchem, Gouda, Haarlem, Heerlen, Sittard-Geleen en Vlissingen. In Gouda, Haarlem en Sittard-Geleen heeft het afgelopen jaar weer een groei plaatsgevonden.

Tabel 2.3: Top-10 studiesteden in omvang, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

1	Amsterdam	113.500
2	Rotterdam	68.300
3	Utrecht	62.800
4	Groningen	59.000
5	Nijmegen	44.000
6	Leiden	35.000
7	Eindhoven	32.800
8	Den Haag	31.400
9	Tilburg	29.100
10	Delft	28.700

Qua groei van het aantal studenten springt Almere in het oog. Deze sterke groei is het gevolg van de oprichting van de hogeschool Windesheim Flevoland. In 8 van de 34 steden is sprake van een daling ten opzichte van collegejaar '18-'19. Daarbij valt de sterke afname van het aantal studenten in Vlissingen op. Deze daling wordt deels veroorzaakt door het starten van drie nieuwe deeltijdopleidingen aan de HZ University of Applied Sciences. Dit heeft in collegejaren '18-'19 en '19-'20 voor een stijging van het aantal deeltijdstudenten en een daling van het aantal voltijdstudenten gezorgd. Deeltijdstudenten zijn geen onderdeel van deze monitor.

Figuur 2.6: Aantal studenten naar studiestad en de (gemiddelde) jaarlijkse ontwikkeling ten opzichte van collegejaren '11-'12 en '18-'19, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

3 Huidige woonsituatie

Dit hoofdstuk bespreekt de huidige woonsituatie van studenten. Gestart wordt met het bespreken van de woonsituatie voor de gehele studentenpopulatie aan de hand van een overzichtelijk schema. Paragraaf 3.2 gaat daarbij in op de migratieachtergrond van studenten. Paragraaf 3.3 kijkt naar de verschillen qua leeftijd en geslacht. Paragraaf 3.4 behandelt de woonruimtekenmerken, type verhuurder, woonruimte, woonlocatie, woonoppervlakte en delen van voorzieningen. Vervolgens wordt er aandacht besteed aan de ontwikkelingen in de afgelopen acht jaar. Paragraaf 3.6 beschrijft de effecten van de invoering van het studievoorschot. Tot slot presenteren paragrafen 3.7 en 3.8 de verschillen tussen steden vanuit het perspectief van respectievelijk studiestad en woonstad.

3.1 Totaal

In figuur 3.1 worden de studenten uitgesplitst naar hun woonsituatie en type woonruimte. 341.000 studenten, oftewel 48 procent, wonen nog bij hun ouder(s). Onder hbo- en universitaire studenten is dit respectievelijk 61 en 30 procent. Van alle thuiswonende studenten woont 13 procent binnen de studiestad.

Figuur 3.1: Aantal studenten naar woonsituatie, type woonruimte en type onderwijsinstelling (* primaire doelgroep), collegejaar '19-'20 (bron: DUO, CBS en enquête 'Wonen als Student 2020')

De overige 370.000 studenten, inclusief alle internationale diplomastudenten, hebben het ouderlijk huis verlaten en worden uitwonende studenten genoemd. 71 procent van alle uitwonende studenten woont binnen de eigen studiestad. Binnen de groep studenten die niet in de eigen studiestad wonen, is er nog een groot deel dat in een andere studiestad woont (bijvoorbeeld een student die in Amsterdam studeert en in Utrecht woont). 86 procent van alle uitwonende studenten woont in één van de studiesteden.

De 261.500 uitwonende studenten binnen hun studiestad vormen de primaire doelgroep. De overige 108.800 uitwonende studenten vormen de secundaire doelgroep, waarvan 59.800 studenten in een andere stad met een hoger onderwijsinstelling wonen.

3.2 Migratieachtergrond

Van de studenten waarvan beide ouders in Nederland zijn geboren is 45 procent uitwonend. Bij studenten waarvan één of beide ouders uit Marokko, Suriname of Turkije komen is dit slechts 33 procent. Bij studenten met een Antilliaanse achtergrond is het aandeel uitwonenden met 77 procent opvallend hoog. De verklaring hiervoor is dat relatief veel Antillianen juist voor hun studie naar Nederland verhuizen en daarom ook grotendeels uitwonend zijn. Voor studenten met een andere buitenlandse achtergrond komt het beeld het meest overeen met dat van studenten met een Nederlandse achtergrond.

Figuur 3.2: Aandeel Nederlandse studenten naar migratieachtergrond en woonsituatie, collegejaar ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

3.3 Leeftijd & geslacht

Figuur 3.3 geeft inzicht in de woonsituatie naar leeftijd en geslacht. Het beeld dat naarmate studenten ouder worden en langer studeren zij vaker uitwonend zijn komt duidelijk naar voren. Van de studenten tot en met 19 jaar woont 71 procent bij de ouders. Bij de groep 24 jaar en ouder is dit 23 procent. Mannelijke studenten blijven vaker thuis wonen dan vrouwelijke studenten, met een aandeel van 51 tegenover 45 procent. Dit is nog opvallender als meegenomen wordt dat vrouwen gemiddeld 4 maanden jonger zijn en jonge studenten vaker thuis wonen.

Figuur 3.3: Aandeel studenten naar leeftijd, geslacht, type onderwijsinstelling en woonsituatie, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

3.4 Woonruimtekenmerken

Figuur 3.4 (links) geeft de verdeling van uitwonende studenten over de verschillende type woonruimten weer. Een ruime meerderheid van de uitwonende studenten (55 procent) woont in een kamer met gedeelde voorzieningen. Het aandeel studenten in een éénkamerwoning is 20 procent.

Figuur 3.4: Aandeel uitwonende studenten naar type woonruimte (links) en naar manier waarop aan woonruimte is gekomen (rechts), collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 3.4 (rechts) laat zien dat 45 procent van de uitwonende studenten zijn woonruimte heeft gevonden via het internet (sociale media, kamernet.nl of overig online). 34 procent is het gelukt via bekenden (vriend, studiegenoot, vereniging of familie) een woonruimte te vinden en 12 procent via een Kences-studentenhuisvester.

De manier waarop Nederlandse studenten hun woonruimte vinden verschilt op verschillende vlakken van die van internationale studenten. Nederlandse studenten vinden vaker een kamer via een Kences-studentenhuisvester of via familie dan internationale studenten. Andersom vindt 19 procent van de internationale studenten hun woonruimte via de opleiding tegenover 2 procent van Nederlandse studenten. Woonruimten die internationale studenten via de opleiding vinden zijn in de helft van de tijd woonruimten van Kences-huisvesters en in 41 procent van de tijd woonruimten van andere corporaties.

Met 45 procent vertegenwoordigen de particuliere verhuurders het grootste deel van de markt, zie figuur 3.5. Eén derde van de studenten die bij een particuliere verhuurder zijn woonruimte huurt, geeft aan deze te huren via een verhuurorganisatie. Twee derde huurt zijn woonruimte via een individu.

De Kences-studentenhuisvesters verzorgen samen 21 procent van de studentenhuisvesting. 9 procent van de uitwonende studenten huurt zijn woonruimte op een informele manier. Binnen de informele verhuur kan het type verhuurder verder worden uitgesplitst. Zo huurt 2,7 procent van de uitwonende studenten zijn woonruimte via familie, 1,7 procent via onderhuur en 2,0 procent via familie van een huisgenoot.

Figuur 3.5: Aandeel uitwonende studenten naar type verhuurder, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

De gemiddelde oppervlakte van kamers met gedeelde voorzieningen bedraagt 17 vierkante meter. Eénkamerwoningen zijn met gemiddeld 23 vierkante meter iets groter. Meerkamerwoningen zijn met 68 vierkante meter beduidend groter. Dit is ook terug te zien in de verdeling naar oppervlakte (in klassen) in figuur 3.6 en figuur 3.7. Slechts 9 procent van de éénkamerwoningen is maximaal 13 vierkante meter. Bij kamers met gedeelde voorzieningen is dit 34 procent.

Figuur 3.6: Kameroppervlakte bij uitwonende studenten met een kamer met gedeelde voorzieningen of éénkamerwoning, collegejaar ’19-‘20 (bron: enquête ‘Wonen als Student 2020’)

Figuur 3.7: Oppervlakte bij uitwonende studenten met een meerkamerwoning, collegejaar ’19-‘20 (bron: enquête ‘Wonen als Student 2020’)

Gedeelde voorzieningen worden bij ruim een meerderheid, zoals te zien in figuur 3.8, met maximaal 5 personen gedeeld. Dit geldt zowel voor de keuken als het toilet als de douche. De keuken wordt gemiddeld met 5 personen gedeeld. Bij de douche en toilet is dit gemiddeld 4 personen. Een deel van de studenten heeft een kamer met deels eigen voorzieningen en deels gedeelde voorzieningen. Zo geeft 7 procent van de studenten aan geen douche te delen met huisgenoten. Deze groep deelt wel de keuken en/of toilet.

Figuur 3.8: Aantal huisgenoten voor keuken, toilet en douche bij uitwonende studenten op kamers met gedeelde voorzieningen, collegejaar ’19-‘20 (bron: enquête ‘Wonen als Student 2020’)

3.5 Ontwikkeling tussen '11-'12 en ’19-‘20

Figuur 3.9 geeft inzicht in de ontwikkeling van de woonsituatie over de afgelopen acht jaar. Het aantal internationale studenten is het afgelopen jaar, net als de voorgaande zeven jaren, gestegen. De stijging in het laatste jaar bedraagt 10,3 procent, tegenover een jaarlijks gemiddelde van 11,1 procent. Sinds collegejaar ’14-’15 is er sprake van een continue stijging van het aantal thuiswonende studenten. In de laatste vijf jaar is het aandeel thuiswonenden gestegen van 43,7 naar 47,9 procent. Daarvoor schommelde het aantal thuiswonenden tussen de 43 en 44 procent. De trendbreuk lijkt een direct gevolg van de invoering van het studievoorschot te zijn[1].

[1] In de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting 2016 is een gedetailleerdere onderbouwing van deze conclusie te vinden: https://www.kences.nl/publicaties/landelijke-monitor-studentenhuisvesting-2016/

Figuur 3.9: Aandeel studenten naar woonsituatie, collegejaren '11-'12 tot en met ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

3.6 Invloed van invoering van het studievoorschot

Het studievoorschot is in collegejaar `15-`16 ingevoerd. Inmiddels ontvangt 93 procent van de Nederlandse studenten studievoorschot. Met de gegevens van de studenten die binnen het nieuwe en oude systeem vallen kan in beeld worden gebracht wat het effect is. Hiervoor wordt een vergelijking gemaakt tussen collegejaren `14-`15 tot en met ’19-‘20. Deze cijfers hebben uitsluitend betrekking op Nederlandse studenten en richten zich op het al dan niet uitwonend zijn en de studiekeuze in relatie tot de afstand tot het ouderlijk huis.

Een negatief effect van het studievoorschot op de studentenaantallen is niet direct waarneembaar, gezien de stijging van het aantal Nederlandse studenten. Ook de studiekeuze lijkt niet of nauwelijks beïnvloed te zijn door de invoering van het studievoorschot. De hemelsbrede afstand tussen het ouderlijk huis en de onderwijsinstelling van eerstejaarsstudenten is niet veranderd. Tussen `06-`07 en `14-`15 waren de verschuivingen tussen de aandelen thuis- en uitwonende studenten zeer beperkt. Het aandeel uitwonende Nederlandse studenten is de afgelopen vijf jaar echter gedaald van 52 naar 45 procent. 7 procent van de studenten valt nog onder het oude studiefinancieringsstelsel. Om het effect van de invoering van het studievoorschot beter in beeld te brengen is de vergelijking gemaakt tussen studenten naar leerjaar vóór en na de invoering van het studievoorschot

Figuur 3.10 laat zien dat het aandeel uitwonende bachelorstudenten ongeacht het leerjaar in collegejaar ’19-‘20 lager ligt dan het laatste jaar waar studenten in het desbetreffende leerjaar nog geen studievoorschot hebben ontvangen. Het aandeel uitwonende eerstejaarsstudenten tussen collegejaren `14-`15 en ’19-‘20 is

in totaal 24 procent (9 procentpunt) lager komen te liggen. Bij de tweedejaarsstudenten is het aandeel uitwonenden tussen collegejaren `15-`16 en ’19-‘20 gedaald met 22 procent (11 procentpunt). Bij studenten vanaf het derde leerjaar is tussen collegejaren ’16-’17 en ’19-‘20 het aandeel uitwonenden gedaald met 18 procent (11 procentpunt). Bij masterstudenten lijkt de invoering van het studievoorschot tot en met collegejaar ’17-’18 nauwelijks van invloed op het woongedrag. Deze groep studenten had echter een bacheloropleiding gevolgd binnen het oude stelsel en hebben in veel gevallen tijdens hun bacheloropleiding het ouderlijk huis reeds verlaten. Sinds twee jaar zijn er studenten begonnen aan een masteropleiding die bij hun bacheloropleiding reeds te maken hadden met het studievoorschot. In collegejaar ’19-‘20 is te zien dat het aandeel uitwonende masterstudenten ten opzichte van collegejaar ’14-‘15 is gedaald met 9 procent (7 procentpunt).

Figuur 3.10: Aandeel Nederlandse studenten naar bachelor of master, woonsituatie en leerjaar, collegejaren ’14-’15 tot en met ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

Bij universitaire bachelorstudenten ligt het aandeel uitwonenden hoger dan bij hbo-studenten. De ontwikkeling tussen collegejaren ‘14-‘15 en ’19-‘20 als gevolg van de invoering van het studievoorschot is echter vergelijkbaar met een daling van respectievelijk 23 en 22 procent (14 en 8 procentpunt).

Figuur 3.11: Aandeel eerste-, tweede en derdejaars Nederlandse bachelor studenten naar type onderwijsinstelling en thuis- of uitwonend, collegejaren `14-`15 en ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

Thuiswonende studenten hebben verschillende redenen om het ouderlijk huis niet te verlaten, zie figuur 3.12. Met 50 procent is de betaalbaarheid van een woonruimte voor thuiswonende studenten de belangrijkste reden om niet uit huis te gaan. Geen beschikbare woonruimte en geen behoefte om uit huis te gaan volgen met respectievelijk 18 en 16 procent.

Figuur 3.12: Belangrijkste reden dat Nederlandse studenten (met en zonder verhuiswens) nog thuis wonen, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 3.13 laat zien dat het aandeel uitwonenden stijgt naarmate het ouderlijk huis verder weg is gelegen van de onderwijsinstelling. Het aandeel uitwonenden tussen collegejaar '14-'15 en '19-'20 neemt in iedere afstandscategorie af. Bij een afstand tussen 20 en 80 kilometer ligt de afname rond de 25 procent. In de overige categorieën heeft een afname van 20 procent of minder plaatsgevonden.

De conclusie naar aanleiding van de verschillende analyses is dat de invoering van het studievoorschot ook in collegejaar '19-'20 nog steeds van grote invloed is op het woongedrag wat betreft het verlaten van het ouderlijk huis van zowel eerste- als ouderejaarsstudenten. Hiermee kan worden verondersteld dat het aandeel Nederlandse uitwonende studenten structureel lager ligt in vergelijking met het aandeel uitwonenden voor de invoering van het studievoorschot. De studiekeuze en locatiekeuze waar te gaan studeren lijken niet of nauwelijks te worden beïnvloed.

Figuur 3.13: Aandeel uitwonende eerstejaars Nederlandse bachelor studenten naar hemelsbrede afstand tussen onderwijsinstelling en ouderlijk huis, collegejaren '14-'15 en '19-'20 (bron: DUO en CBS)

Figuur 3.14: Aandeel Nederlandse studenten naar thuis- of uitwonend per studiestad, collegejaren ’14-’15 en ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

3.7 Studiesteden

Figuur 3.15 geeft inzicht in de woonsituatie van studenten per studiestad. Van alle steden met een universiteit hebben alleen Eindhoven en Rotterdam een lager aandeel uitwonende studenten dan gemiddeld. Nijmegen heeft ongeveer evenveel uitwonenden studenten als gemiddeld. Van de studiesteden zonder universiteit valt Venlo op door een hoog aandeel uitwonende studenten. Alkmaar, Doetinchem en Helmond kenmerken zich door een erg laag aandeel uitwonende studenten (minder dan 15 procent).

Figuur 3.15: Aandeel studenten naar studiestad en woonsituatie (* universiteitsstad), collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

3.8 Woonsteden

Figuur 3.16 en tabel 3.1 geven inzicht in de aantallen uitwonende studenten, van zowel de primaire als de secundaire doelgroep: de uitwonende studenten die in de stad wonen en studeren en de uitwonende studenten die in de stad wonen maar in een andere stad studeren. Wat aantal studenten betreft is Groningen de vierde stad van Nederland, maar als gekeken wordt naar het aantal studenten dat in een studiestad woont is Groningen de nummer twee na Amsterdam. Dit is het gevolg van de perifere ligging van Groningen.

Figuur 3.16: Aantal uitwonende studenten naar woonstad en type doelgroep, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

Tabel 3.1: Ontwikkeling aantal uitwonende studenten naar woonstad, collegejaren '11-'12 tot en met '19-'20 (bron: DUO en CBS)

	'11-'12	'12-'13	'13-'14	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Alkmaar	1.100	1.000	1.100	1.100	1.000	1.000	900	800	800
Almere	1.700	1.600	1.600	1.700	1.700	1.700	1.700	1.800	1.700
Amersfoort	1.800	1.800	1.900	2.000	1.900	1.700	1.600	1.600	1.600
Amsterdam	44.800	44.500	49.700	50.400	51.200	51.200	50.100	49.200	49.500
Apeldoorn	1.100	1.100	1.100	1.200	1.100	1.200	1.200	1.100	1.100
Arnhem	5.900	5.700	6.300	6.400	6.400	6.500	6.700	6.600	6.500
Breda	6.800	7.000	7.800	8.000	7.800	7.900	8.000	7.500	7.300
Delft	11.800	12.500	13.800	13.900	15.200	15.300	16.100	16.400	16.200
Den Haag	13.700	13.700	15.100	15.600	15.900	16.500	17.100	17.600	18.100
Deventer	2.000	1.900	1.900	1.800	1.700	1.800	1.900	1.800	1.900
Doetinchem	300	300	300	300	300	300	300	200	200
Dronten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	900	800	800	800
Ede	2.100	2.200	2.400	2.500	2.300	2.100	2.100	2.000	1.900
Eindhoven	9.600	9.900	10.900	11.500	12.000	12.600	12.900	13.200	13.000
Emmen	1.000	900	800	800	700	700	700	600	600
Enschede	11.200	11.300	11.800	11.400	11.200	11.500	11.700	12.000	12.400
Gouda	800	800	900	900	900	900	900	800	800
Groningen	32.900	33.100	35.000	36.100	36.600	37.700	37.700	38.100	38.100
Haarlem	3.000	2.900	3.200	3.100	2.900	2.800	2.700	2.500	2.500
Heerlen	1.500	1.400	1.300	1.300	1.300	1.300	1.200	1.200	1.100
Helmond	400	400	400	400	400	300	400	400	400
Leeuwarden	7.200	7.000	7.600	7.900	7.800	7.700	7.400	7.100	7.500
Leiden	11.100	11.700	13.000	13.300	14.000	14.800	15.200	15.200	15.100
Maastricht	14.000	14.200	14.800	15.000	15.600	15.700	16.100	16.000	16.300
Nijmegen	16.200	16.400	18.100	18.500	19.200	19.300	19.100	18.800	18.100
Rotterdam	21.400	21.500	23.200	23.800	24.800	26.000	26.700	27.100	28.100
's-Hertogenbosch	2.700	2.700	2.800	2.800	2.800	2.900	2.900	2.900	2.800
Sittard-Geleen	900	800	800	800	800	800	700	700	700
Tilburg	11.300	11.300	12.500	12.700	12.700	12.800	12.600	12.600	12.900
Utrecht	27.600	26.900	29.900	30.700	30.700	30.200	29.200	28.200	27.100
Venlo	2.200	2.300	2.500	2.500	2.400	2.400	2.300	2.200	2.300
Vlissingen	800	900	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	900	900
Wageningen	5.700	5.900	6.700	6.900	7.100	7.700	7.700	7.800	7.800
Zwolle	3.900	3.700	3.700	3.700	3.700	3.700	3.700	3.600	3.600
Overig	60.000	57.000	52.900	53.700	52.000	51.600	50.700	50.000	50.400
Totaal	339.500	337.300	357.700	364.600	368.200	372.600	372.000	369.400	370.300

4 Betaalbaarheid

Achtereenvolgens besteden de paragrafen 4.1 tot en met 4.3 aandacht aan inkomsten en uitgaven, woonlasten en woonquote van uitwonende studenten. Hierbij wordt aandacht besteed aan de huidige situatie, de ontwikkeling gedurende de laatste jaren en de verschillen tussen woonsteden. Tot slot komt de invloed van de coronapandemie op de inkomsten van studenten aan bod.

4.1 Inkomsten en uitgaven

Achter de term inkomen gaat een complex begrip met tal van definities schuil. In tabel 4.1 is de opbouw van het inkomen in collegejaar ’19-‘20 weergegeven voor verschillende definities. Uiteindelijk leidt dit tot een besteedbaar inkomen (definitie BZK) waarbij inkomen uit arbeid, belastingen, aanvullende beurs, zorgtoeslag en zorgverzekeringspremie zijn verwerkt. Omdat studenten een specifieke doelgroep zijn, wordt er in deze monitor met een afwijkende definitie gewerkt: het besteedbaar budget (definitie Monitor Studentenhuisvesting, MS). Hierin worden ook studiekosten, ouderlijke bijdrage en leningen meegenomen.

Het gemiddeld besteedbaar budget (definitie MS) van thuiswonende studenten is 660 euro per maand en van uitwonende studenten 1.065 euro. Het verschil tussen uitwonende en thuiswonende studenten zit met name in de ouderlijke bijdrage, geleend geld en het primair inkomen. Net als afgelopen jaren vertegenwoordigen de inkomsten uit arbeid met 45 procent het grootste aandeel van alle inkomsten. De studiekosten en zorgkosten zorgen er het meest voor dat het besteedbaar budget wordt gedrukt.

Tabel 4.1: Gemiddelde inkomsten en uitgaven per maand van studenten naar woonsituatie, collegejaar ’19-‘20 (bron: enquête ‘Wonen als Student betaalbaarheid 2020’)

	Thuiswonend	Uitwonend	Totaal
Primair inkomen (hoofdzakelijk inkomen uit arbeid)	€ 515	€ 620	€ 575
Aanvullende beurs	€ 45	€ 35	€ 40
Huurtoeslag	€ 0	€ 60	€ 35
Bruto inkomen	€ 560	€ 715	€ 645
Zorgverzekering	-€ 100	-€ 115	-€ 110
Zorgtoeslag	€ 85	€ 75	€ 80
Belastingen en premie inkomensverzekeringen	-€ 35	-€ 45	-€ 40
Besteedbaar inkomen (definitie CBS)	€ 505	€ 630	€ 575
Zonder huurtoeslag	€ 0	-€ 60	-€ 35
Besteedbaar inkomen (definitie BZK)	€ 505	€ 570	€ 540
Collegegeld	-€ 175	-€ 175	-€ 175
Overige studiekosten	-€ 75	-€ 55	-€ 65
Ouderlijke bijdrage (zakgeld)	€ 40	€ 170	€ 110
Ouderlijke bijdrage (meebetalen lasten)	€ 205	€ 160	€ 180
Collegegeldkrediet	€ 10	€ 25	€ 20
DUO-lening	€ 145	€ 350	€ 260
Overige leningen	€ 0	€ 20	€ 10
Besteedbaar budget (definitie MS)	€ 660	€ 1.065	€ 880
Woonlasten na aftrek huurtoeslag incl. bijkomende lasten	€ 0	-€ 470	-€ 260
Woonlasten betaald door medebewoner/partner	€ 0	€ 70	€ 40
Overige lasten	-€ 500	-€ 605	-€ 555
Resterend budget	€ 160	€ 60	€ 105

13 procent van de thuiswonende studenten en 26 procent van de uitwonende studenten krijgt geen enkele bijdrage van de ouders. Bij oudere studenten is er vaker geen sprake meer van een bijdrage van de ouders. Gemiddeld zijn de studenten zonder ouderlijke bijdrage 2 jaar en 4 maanden ouder. Het ontbreken van een ouderlijke bijdrage wordt meestal opgevangen door meer inkomsten uit arbeid en door meer te lenen via een DUO-lening.

Figuur 4.1 geeft inzicht in de verschillen in het besteedbaar budget (definitie MS) tussen verschillende groepen studenten. Leeftijd en besteedbaar budget hangen sterk met elkaar samen. Het budget neemt totdat studenten 24 jaar oud zijn toe naarmate men ouder wordt.

Figuur 4.1: Gemiddeld besteedbaar budget (definitie MS) van studenten naar woonsituatie, geslacht, leeftijd, opleidingssoort en opleidingsfase, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2020')

Figuur 4.2 geeft de opbouw van het besteedbaar budget weer voor verschillende groepen studenten. De componenten die het budget drukken, zoals studiekosten, zorgverzekering en belastingen, zijn achterwege gelaten. Deze bedragen liggen voor alle groepen studenten gemiddeld tussen de 370 en 410 euro met uitzondering van de studenten van 17 jaar en jonger. Bij deze groep is dit slechts 250 euro. Het hogere besteedbare budget bij mannen komt vooral door meer inkomsten uit arbeid. Ook stijgen de inkomsten uit arbeid naarmate een student ouder wordt. De bijdrage van de ouders neemt juist af bij oudere studenten.

Figuur 4.2: Opbouw gemiddeld besteedbaar budget (definitie MS) exclusief de drukkende componenten studiekosten, zorgverzekering en belastingen van studenten naar woonsituatie, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2020')

Tussen de verschillende steden zijn er grote verschillen in gemiddeld besteedbaar budget (definitie MS), zie figuur 4.3. Paragraaf 4.2 gaat dieper in op de woonlasten van studenten per woonstad. Hieruit valt op te maken dat het besteedbaar budget van studenten hoger ligt in steden waar studenten meer voor hun woonlasten betalen.

Figuur 4.3: Gemiddeld besteedbaar budget (definitie MS) van uitwonende studenten naar woonstad, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2020')

Het besteedbaar budget (definitie MS, gecorrigeerd voor inflatie) van studenten is, zoals te zien in figuur 4.4, gedurende de afgelopen zes jaar bij zowel de thuis- als uitwonende studenten gestegen. Sinds het collegejaar '13-'14 is het budget gemiddeld met respectievelijk 5,1 en 3,7 procent per jaar gestegen. Afgelopen jaar is het gemiddeld besteedbaar budget van uitwonende studenten licht gedaald, terwijl dat van thuiswonende studenten juist is toegenomen. Bij thuiswonende studenten heeft een stijging van 15 euro plaatsgevonden. Bij uitwonende studenten ligt het besteedbaar budget 5 euro lager dan in collegejaar '18-'19.

Figuur 4.4: Ontwikkeling gemiddeld besteedbaar budget (gecorrigeerd voor inflatie, definitie MS) van studenten naar type woonsituatie, collegejaren '13-'14 tot en met '19-'20 t.o.v. voorgaand jaar (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2014-2020')

34 procent van de thuiswonende studenten en 57 procent van de uitwonende studenten geeft in collegejaar ’19-‘20 aan gebruik te maken van een DUO-lening. Dit betekent dat 46 procent van alle studenten een DUO-lening heeft. Deze aandelen liggen iets lager dan in collegejaar '18-'19. Echter, studenten die gebruik maken van een DUO-lening lenen dit jaar met gemiddeld 555 euro per maand meer dan vorig jaar (collegejaar '18-'19: 530 euro, gecorrigeerd voor inflatie). Dit heeft tot gevolg dat het gemiddelde bedrag van de DUO lening over alle studenten met 260 euro in collegejaar ’19-’20 vergelijkbaar is met het bedrag van collegejaar '18-'19.

Bij 39 procent van de studenten zijn de maandelijkse inkomsten en uitgaven in evenwicht. 43 procent houdt geld over en 18 procent komt geld tekort. Studenten gebruiken het geld dat ze over hebben hoofdzakelijk om te sparen of alsnog uit te geven. Terugbetalen van openstaande schuld wordt nagenoeg niet gedaan. Veel studenten hebben een studieschuld opgebouwd. Dit komt doordat de leningen als onderdeel van de inkomsten zijn opgenomen. 54 procent van de thuiswonende en 76 procent van de uitwonende studenten hebben een studieschuld opgebouwd. Zoals mag worden verwacht is de studieschuld hoger bij studenten die al langer aan het studeren zijn, zie figuur 4.5.

Figuur 4.5: Studieschuld in collegejaar ’19-‘20 naar het jaar waarin men is gestart met studeren (inclusief studenten zonder studieschuld), collegejaar ’19-‘20 (bron: enquête ‘Wonen als Student betaalbaarheid 2020’)

4.2 Woonlasten

Gemiddeld hebben uitwonende studenten in collegejaar ’19-‘20 530 euro woonlasten per maand (inclusief de bijkomende lasten en vóór aftrek van de huurtoeslag). Na aftrek van huurtoeslag blijft hier 470 euro per maand van over. De woonlasten worden bij één- en meerkamerwoningen sterker gedrukt door de huurtoeslag dan bij kamers met gedeelde voorzieningen, omdat studenten in zelfstandige woonruimten vaker recht hebben op huurtoeslag. Figuur 4.6 laat zien dat de woonlasten het laagst zijn bij Kences-studentenhuisvesters. Zoals verwacht mag worden zijn de woonlasten van kamers met gedeelde voorzieningen ten opzichte van één- en meerkamerwoningen het laagst.

Figuur 4.6: Gemiddelde woonlasten inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag van uitwonende studenten naar type verhuurder en type woonruimte, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

De woonlasten per vierkante meter bedragen gemiddeld 23 euro. De woonlasten per vierkante meter zijn echter niet voldoende nauwkeurig als het om prijsverschillen gaat. Dit heeft te maken met de samenstelling naar type woonruimte, de gemiddelde totale oppervlakte van woonruimten en de woonlocatie. In figuur 4.7 zijn daarom de woonlasten per vierkante meter uitgesplitst naar type woonruimte en type verhuurder en is er alleen gekeken naar woonruimten van maximaal 35 vierkante meter, gelegen op een A-locatie binnen de stad en naar steden waar een Kences-studentenhuisvester actief is. Uit deze vergelijking blijkt dat niet de woonlasten per vierkante meter voor een kamer met gedeelde voorzieningen het laagst zijn, maar die voor een meerkamerwoning. Ondanks een maximum aan oppervlakte is dit nog steeds een effect van een hoger gemiddeld vloeroppervlak bij dit type woonruimte. Ook de woonlasten voor éénkamerwoningen zijn lager dan gemiddeld. De woonlasten per vierkante meter zijn bij corporaties en met name Kences-studentenhuisvesters het laagst. Particuliere verhuur laat zoals verwacht bovengemiddelde woonlasten zien. De hoogste woonlasten per vierkante meter hebben kamers met gedeelde voorzieningen in de informele verhuur. Deze woonruimten kennen een gemiddeld kleiner woonoppervlakte.

Figuur 4.7: Gemiddelde woonlasten inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag per vierkante meter voor kamers tot en met 35 vierkante meter, op een A-locatie en in een stad waar een Kences-studentenhuisvester actief is van uitwonende studenten naar type verhuurder en type woonruimte, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Gecorrigeerd voor inflatie zijn de woonlasten per woonruimte sinds het collegejaar '13-'14 gemiddeld met 1,9 procent per jaar gestegen. De woonuitgaven van studenten met een meerkamerwoning liggen beduidend hoger dan het gemiddelde van alle uitwonende studenten. Ondanks de lichte daling van de woonlasten van meerkamerwoningen de laatste drie jaar, zijn dit type woonruimten de afgelopen zes jaar harder in prijs gestegen dan kamers met gedeelde voorzieningen en éénkamerwoningen.

Figuur 4.8: Ontwikkeling gemiddelde woonlasten inclusief bijkomende lasten en na aftrek van de huurtoeslag (gecorrigeerd voor inflatie) van uitwonende studenten naar type woonruimte, collegejaren '13-'14 tot en met '19-'20 t.o.v. voorgaand jaar (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2014 - 2020')

Figuur 4.9 geeft inzicht in de hoogte van de woonlasten per stad. De woonlasten in Amsterdam, Arnhem, Den Haag, Haarlem, Rotterdam en 's-Hertogenbosch zijn hoger dan gemiddeld. De woonlasten in Ede, Enschede en Wageningen zijn beduidend lager dan in alle andere steden.

Figuur 4.9: Gemiddelde woonlasten inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag van uitwonende studenten naar woonstad en type woonruimte, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Kanttekening bij de totale woonlasten is dat de gemiddelde woonlasten per stad voor een groot deel worden bepaald door de samenstelling van de woningvoorraad. De woonlasten per vierkante meter voor alleen wooneenheden tot en met maximaal 35 vierkante meter, op een A-locatie en in steden waar een Kences-studentenhuisvester actief zijn, zijn daarom beter te vergelijken. Figuur 4.10 laat zien dat de woonlasten per vierkante meter het hoogst zijn in Amsterdam. De top-8 bestaat volledig uit steden met een universiteit. De gemiddelde oppervlakte van de woonruimten in deze top-8 is over het algemeen ook lager dan gemiddeld.

Figuur 4.10: Gemiddelde woonlasten inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag per vierkante meter voor kamers tot en met 35 vierkante meter, op een A-locatie en in een stad waar een Kences-studentenhuisvesting actief is van uitwonende studenten naar woonstad en type woonruimte, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

4.3 Woonquote[1]

Door de gemiddelde woonlasten (inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag) te relateren aan het besteedbaar budget (definitie MS) kan de woonquote (definitie MS) worden bepaald. Met gemiddelde woonlasten van 470 euro en een besteedbaar budget van 1.065 euro geven studenten gemiddeld 44 procent van het budget aan wonen uit. Ondanks dat het besteedbaar budget van studenten met een meerkamerwoning hoger ligt dan het gemiddelde budget van uitwonende studenten, is de woonquote van 55 procent ook hoger dan gemiddeld. Dit komt doordat de woonlasten voor studenten in dit type woonruimte relatief nog hoger liggen dan het gemiddelde. Figuur 4.11 geeft een overzicht van de gemiddelde woonlasten, budgetten en woonquotes naar type woonruimte.

Figuur 4.11: Gemiddelde woonlasten (inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag), besteedbaar budget (definitie MS) en woonquote (definitie MS) van uitwonende studenten naar type woonruimte, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2020')

De woonquote is het afgelopen jaar stabiel gebleven, zie tabel 4.2. Kamers met gedeelde voorzieningen kennen de laagste woonquote.

Tabel 4.2: Ontwikkeling gemiddelde woonquote (definitie MS, gecorrigeerd voor inflatie) van uitwonende studenten naar type woonruimte, collegejaren '17-'18 tot en met '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2018, 2019 en 2020')

	'17-'18	'18-'19	'19-'20
Kamers met gedeelde voorzieningen	43%	38%	39%
Eénkamerw oningen	54%	47%	48%
Meerkamerw oningen	60%	55%	55%
Totaal uitw onenden	49%	43%	44%

Studenten die een woonruimte bij een Kences-studentenhuisvester huren hebben met 40 procent gemiddeld de laagste woonquote, zie figuur 4.12. De verschillen in woonquote tussen de type verhuurders zijn het grootste bij zelfstandige woonruimten.

[1] De definitie van de woonquote is niet vergelijkbaar met andere onderzoeken, omdat de woonquote met een andere definitie van zowel het inkomen als de woonlasten is berekend.

Figuur 4.12 Gemiddelde woonquote (definitie MS) naar verhuurder en type woonruimte, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2020')

De verschillen tussen de woonquote per stad, zoals te zien in figuur 4.13, zijn kleiner dan bij de woonlasten omdat studenten hun inkomenspatroon aanpassen aan hun woonlasten. Den Haag en 's-Hertogenbosch vallen op door een relatief hoge woonquote. Breda, Enschede Tilburg en Zwolle hebben juist een lage woonquote.

Figuur 4.13: Gemiddelde woonquote (definitie MS) van uitwonende studenten naar woonstad, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2020')

4.4 Invloed coronapandemie op de betaalbaarheid

De coronapandemie heeft gevolgen voor de financiële situatie van studenten. In de betaalbaarheidsenquête, waarvan het veldwerk in juni 2020 heeft plaatsgevonden, is de vraag gesteld of studenten in de huidige situatie minder, evenveel of meer inkomsten hebben uit arbeid, een DUO-lening en/of bijdrage van hun ouders dan voor de coronapandemie. In figuur 4.14 is te zien dat 23 procent van de studenten op dit moment minder inkomsten uit arbeid ontvangt dan voor de coronapandemie. 18 procent van de studenten ontvangt helemaal geen inkomsten meer, terwijl deze groep voor de coronapandemie wel inkomsten had. Het totaal aandeel studenten dat op moment van ondervragen geen inkomsten uit arbeid ontvangt is 44 procent. In de voorgaande jaren schommelde dit aandeel tussen de 35 en 40 procent. Het aandeel studenten dat aangeeft minder te verdienen dan voor de coronapandemie neemt toe naarmate een student jonger is.
Studenten die wel inkomsten uit arbeid ontvangen verdienen gemiddeld meer dan in collegejaar '18-'19. Dit leidt ertoe dat de gemiddelde inkomsten van alle studenten uit arbeid met 575 euro ongeveer gelijk zijn gebleven met vorig jaar.

De gevolgen van de coronapandemie hebben op korte termijn een minder grote invloed op de hoogte van de DUO-lening en ouderlijke bijdrage. 5 procent van de studenten ontvangt meer inkomsten uit een DUO-lening dan voor de coronapandemie. Ook bij de ouderlijke bijdrage geeft 5 procent van de studenten aan hieruit meer inkomsten dan voor de coronapandemie te hebben. Respectievelijk 10 en 8 procent van de studenten ontvangt minder of geen inkomsten meer uit een DUO-lening en de ouderlijke bijdrage. De gemiddelde inkomsten die alle studenten uit een DUO-lening en via een ouderlijke bijdrage ontvangen zijn vergelijkbaar met collegejaar '18-'19.

Figuur 4.14: Aandeel van de studenten dat aangeeft geen, minder, evenveel, meer of nooit (zowel voor als tijdens coronapandemie) inkomsten uit arbeid, DUO-lening en ouderlijke bijdrage te ontvangen dan voor de coronapandemie, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2020')

Hoewel studenten minder inkomsten binnenkrijgen, geven studenten aan nog minder geld uit te geven. Zoals in figuur 4.15 te zien is, geeft in collegejaar '19-'20 een groter aandeel (43 procent) aan meer geld over te houden aan het eind van de maand vergeleken met voorgaande jaren. Dit aandeel lag de

afgelopen drie jaar rond de 37 procent. 18 procent van de studenten komt aan het einde van de maand nog steeds geld tekort tegenover 21 procent in de jaren ervoor.
Uitgedrukt in bedragen, geven studenten dit jaar aan gemiddeld 105 euro per maand over te houden tegenover een bedrag tussen de 55 en 65 euro per maand de afgelopen drie jaar. De toename aan geld dat studenten overhouden is zowel zichtbaar bij de thuiswonende als uitwonende studenten.

Studenten die aan het einde van de maand geld overhouden geven dit jaar minder vaak dan andere jaren aan hun geld alsnog uit te geven. Andersom geven studenten die geld tekort komen minder vaak dan andere jaren aan dat zij extra gaan werken om het tekort te compenseren. Voor beide bevindingen is een mogelijke oorzaak dat het veldwerk van de enquête tijdens de 'intelligente lockdown' als gevolg van de coronapandemie heeft plaatsgevonden. Studenten hadden hierdoor minder mogelijkheden om hun geld alsnog uit te geven of extra te werken.

Figuur 4.15: Verschil tussen inkomsten en uitgaven aan het einde van de maand naar thuis- en uitwonende studenten, collegejaren '16-'17 tot en met '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student betaalbaarheid 2016 t/m 2020')

5 Verhuisgeneigdheid & woonwensen

Op basis van de uitkomsten uit de enquête 'Wonen als student' wordt in dit hoofdstuk de vraag naar woonruimte meer kwalitatief ingevuld. Het veldwerk van de enquête heeft van maart tot en met mei plaatsgevonden. De resultaten uit de enquête laten aan het begin van de coronapandemie vergelijkbare resultaten zien als voorgaande jaren. In paragraaf 5.1 wordt de verhuisgeneigdheid van studenten belicht. Vervolgens worden in paragraaf 5.2 de woonwensen van de verhuisgeneigde studenten behandeld. In paragraaf 5.3 wordt dieper ingegaan op de woonwensen ten aanzien van een kamer met deels gedeelde en deels eigen voorzieningen. Tot slot biedt paragraaf 5.4 zicht op de huidige kwalitatieve afwijkingen tussen vraag en aanbod, door de woonwensen van alle uitwonende studenten af te zetten tegen de huidige situatie.

5.1 Verhuisgeneigdheid

Van alle studenten heeft 64 procent verhuisplannen. Uit figuur 5.1 blijkt dat 278.000 studenten (39 procent) verhuisplannen voor het komende jaar hebben. Deze groep, die hier de verhuisgeneigde studenten wordt genoemd, bestaat uit 138.000 studenten die het ouderlijk huis willen verlaten (starters), 58.000 studenten die naar een (andere) studentenstad willen verhuizen (dit zijn zowel vestigers als verlaters) en 80.000 studenten die binnen hun huidige woonstad willen verhuizen (doorstromers). Daarnaast zijn er 2.000 studenten die van plan zijn terug te keren naar het ouderlijk huis.

Figuur 5.1: Figuur links verhuisplannen studenten naar verhuistermijn en figuur rechts gewenste verhuisbeweging binnen één jaar, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Van de studenten die in 2019 een uitwonende verhuiswens binnen een jaar hadden, is 41 procent een jaar later niet verhuisd. Figuur 5.2 geeft inzicht in de achterliggende reden waarom deze studenten niet zijn verhuisd. In 55 procent van de gevallen komt het doordat er geen woonruimte of niet de gewenste

woonruimte beschikbaar is. Bij 40 procent van de niet verhuisde studenten kan gesteld worden dat het geen reële verhuiswens betrof. Zij hebben geen actie ondernomen of zijn door verschillende omstandigheden niet meer op zoek naar een woonruimte.

Van de studenten zonder een verhuiswens binnen één jaar in 2019, is een jaar later 13 procent toch verhuisd. 26 procent van de studenten die toch is verhuisd geeft hun relatie als reden en 22 procent geeft aan dat de studieplannen zijn gewijzigd.

Figuur 5.2: Reden waarom studenten met verhuiswens niet zijn verhuisd (links) en reden waarom studenten zonder een verhuiswens wel zijn verhuisd (rechts) tussen 2019 en 2020 (bron: 'Wonen als Student 2019 en 2020')

5.2 Woonwensen

In deze paragraaf wordt een beeld geschetst van de woonwensen van studenten die binnen één jaar wensen te verhuizen. Hierbij is, zoals toegelicht in bijlage B (apart document), gebruik gemaakt van conjunct meten. Door te kijken naar de combinaties van woonkenmerken (zoals woonlasten en locatie) wordt een betere afspiegeling van de voorkeuren van studenten in de praktijk gemaakt dan bij het apart analyseren van alle losse kenmerken. Bij conjunct meten wordt rekening gehouden met de verschillende woonkenmerken, maar wordt geen rekening gehouden met eventuele restricties die gelden op de woningmarkt zoals het beperkte aanbod van sommige type woonruimten.

Bij het zoeken naar woonruimte maken studenten afwegingen tussen verschillende woonruimtekenmerken. Een meerkamerwoning in het centrum van de stad brengt immers hogere woonlasten met zich mee dan een kamer met gedeelde voorzieningen buiten het centrum. Om de woonwensen van studenten in beeld te brengen is gekeken naar de invloed van vier woonruimtekenmerken: type woonruimte, woonoppervlakte, locatie en woonlasten.

Figuur 5.3 laat zien dat het kenmerk woonlasten het zwaarst meeweegt bij het kiezen van een woonruimte. Na woonlasten spelen type woonruimte en woonoppervlakte de belangrijkste rol bij het maken van de keuze. Locatie speelt een relevante rol in het keuzeproces, maar van de meegenomen kenmerken is deze het minst van invloed bij het kiezen van een woonruimte. Bij mannen en vrouwen spelen de verschillende woningkenmerken een even belangrijke grote rol in de zoektocht naar een woonruimte. Hoe jonger de student, hoe meer waarde wordt gehecht aan lage woonlasten. Het type woonruimte is bij de jonge studenten juist minder belangrijk dan bij oudere studenten. De verschillen die samenhangen met leeftijd komen terug bij de verschillen tussen thuis- en uitwonende studenten. Thuiswonende studenten die uitwonend wensen te zijn, zijn gemiddeld jonger dan reeds uitwonende studenten.

Figuur 5.3: Invloed per kenmerk op de woonruimtekeuze van studenten die binnen één jaar en als student wensen te verhuizen, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Vraag je aan alle studenten simpelweg welke voorkeur ze hebben qua type woonruimte, woonoppervlakte en locatie dan komt een duidelijke voorkeur naar voren voor een meerkamerwoning met een groot oppervlak en gelegen in (de rand van) het centrum of op de campus. Door rekening te houden met de hogere woonlasten die komen kijken bij een zelfstandigere woonruimte, betere locatie of groter oppervlak verschuift dat beeld. In figuur 5.4 tot en met figuur 5.7 wordt per woonruimtekenmerk inzichtelijk gemaakt wat de woonwensen zijn met en zonder rekening te houden met de bijbehorende woonlasten. Ook laten de figuren de huidige situatie van de groep studenten met dezelfde kenmerken die al uitwonend zijn zien. Naast alle studenten zijn de thuiswonende bachelorstudenten jonger dan 20 jaar als aparte groep uitgelicht. Deze laatste groep wordt in het vervolg van dit hoofdstuk als jongeren met verhuiswens gedefinieerd. Aan het begin van de studietijd wijken de woonwensen af en dat wordt op deze manier inzichtelijk.

Wanneer niet naar de woonlasten wordt gekeken, hebben zowel alle studenten als specifiek de groep jongeren met een verhuiswens een grote voorkeur voor meerkamerwoningen. Echter, wanneer rekening wordt gehouden met de woonlasten daalt dit aandeel flink. Het aandeel studenten dat in een kamer met gedeelde voorzieningen wilt wonen, stijgt juist naar een kwart bij alle studenten en naar een derde bij jongeren met een verhuiswens.

Figuur 5.4: Huidige situatie en gewenste type woonruimte met en zonder rekening te houden met bijbehorende woonlasten van thuiswonende bachelorstudenten jonger dan 20 jaar (jongeren) en alle studenten, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Qua locatie blijken zowel het centrum als rand van het centrum of op de campus geliefd. Jongeren met verhuiswens hebben qua locatie nagenoeg dezelfde wensen als de totale groep van studenten.

Figuur 5.5: Huidige situatie en gewenste woonlocatie met en zonder rekening te houden met bijbehorende woonlasten van thuiswonende bachelorstudenten jonger dan 20 jaar (jongeren) en alle studenten, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Bij woonoppervlakte zijn de voorkeuren voor jongeren met verhuiswens en alle studenten verdeeld. Bij de kamers met gedeelde voorzieningen en éénkamerwoningen komen in de huidige situatie relatief veel kleine woonruimten voor, terwijl veel studenten hier een duidelijke afkeer tegen hebben.

Figuur 5.6: Huidige situatie en gewenste woonoppervlakte van kamers met gedeelde voorzieningen en éénkamerwoningen met en zonder rekening te houden met bijbehorende woonlasten van thuiswonende bachelorstudenten jonger dan 20 jaar (jongeren) en alle studenten, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 5.7: Huidige situatie en gewenste woonoppervlakte van meerkamerwoningen met en zonder rekening te houden met bijbehorende woonlasten van thuiswonende bachelorstudenten jonger dan 20 jaar (jongeren) en alle studenten, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 5.8 laat zien hoeveel studenten bereid zijn extra te betalen voor een extra vierkante meter woonoppervlakte. Voor alle type woonruimten geldt dat naarmate de oppervlakte van een woonruimte groter wordt, studenten minder geld over hebben voor nog een extra vierkante meter. Studenten hebben ook meer geld over voor een extra vierkante meter woonoppervlakte dan deze in de huidige situatie kost. Kanttekening daarbij is dat studenten beduidend minder over hebben voor de kleine woonruimte dan er nu voor wordt gevraagd. Om beter aan te sluiten op de woonwensen van studenten zouden de woonlasten voor kleine woonruimten verlaagd moeten worden, maar mogen de woonlasten vervolgens sterker oplopen naar mate het woonoppervlak toeneemt.

Figuur 5.8: Waarde van iedere extra vierkante meter woonoppervlakte uitgedrukt in euro's per type woonruimte voor studenten die binnen één jaar en als student wensen te verhuizen, waarbij de huidige situatie is gebaseerd op de huidige woonlasten in de markt, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Hoeveel studenten bereid zijn meer te betalen om te wonen op hun voorkeurslocatie is te zien in figuur 5.9. Gemiddeld heeft een student 125 euro over om op de tweede voorkeurslocatie in plaats van de minst geliefde locatie te wonen. Studenten hebben nog eens 55 euro extra over om op hun eerste voorkeurslocatie te wonen. Deze verschillen zijn beduidend groter dan de huidige prijsverschillen tussen woonruimten op de verschillende locaties. Op basis van de woonwensen van de studenten zouden de woonlasten sterker gedifferentieerd moeten worden naar woonlocatie.

Figuur 5.9: Waarde van 2e en 1e voorkeurslocatie t.o.v. 3e en 2e voorkeurslocatie uitgedrukt in euro's voor studenten die binnen één jaar en als student wensen te verhuizen, waarbij de huidige situatie is gebaseerd op de huidige woonlasten in de markt, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Net als voor oppervlakte en locatie kan er ook bij type woonruimte gekeken worden naar wat een student bereid is meer te betalen. Zoals in figuur 5.10 te zien hebben studenten gemiddeld 120 euro extra over om in een éénkamerwoning te wonen in plaats van in een kamer met gedeelde voorzieningen. In de huidige situatie liggen de extra woonlasten 55 euro hoger. Een meerkamerwoning in plaats van een éénkamerwoning is voor studenten 190 euro extra waard. De meerprijs ligt met 205 euro in de huidige situatie op een vergelijkbaar niveau.

Figuur 5.10: Waarde van type woonruimte t.o.v. andere type woonruimte uitgedrukt in euro's voor studenten die binnen één jaar en als student wensen te verhuizen, waarbij de huidige situatie is gebaseerd op de huidige woonlasten in de markt, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Voor de 45 mogelijke combinaties van type woonruimte, locatie en woonoppervlakte zoals deze voorgelegd zijn in de enquête is bepaald hoeveel euro studenten bereid zijn te betalen. Daarnaast is eveneens bepaald hoeveel studenten nu gemiddeld voor dit soort type woonruimten betalen. Het verschil tussen de woonlasten die worden betaald en de woonlasten die men bereid is te betalen, geeft een indicatie van de populariteit van de betreffende woonruimte. Woonruimten waarbij de gewenste woonlasten hoger uitvallen dan de huidige woonlasten zullen populair zijn en omgekeerd. Tabel 5.1 geeft een overzicht van de 10 meest en minst populaire woonruimten. Studenten zijn voornamelijk bereid om meer te betalen dan de huidige woonlasten voor éénkamerwoningen op de 1e of 2e voorkeurslocatie met een oppervlakte van minstens 20

vierkante meter. Voor kleine kamers met gedeelde voorzieningen en éénkamerwoningen op de minst geliefde locatie willen studenten liever niet de huidige woonlasten betalen.

Tabel 5.1: Top-10 meest en minst populaire woonruimten van studenten die binnen één jaar en als student wensen te verhuizen, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Ranking	Woonruimte	Oppervlakte	Voorkeurs-locatie	Huidige woonlasten	Gewenste woonlasten	% verschil
1	Eénkamerwoning	24 m²	1e	€ 475	€ 630	+32%
2	Eénkamerwoning	24 m²	2e	€ 440	€ 580	+32%
3	Eénkamerwoning	28 m²	1e	€ 500	€ 640	+28%
4	Eénkamerwoning	20 m²	1e	€ 470	€ 600	+28%
5	Eénkamerwoning	28 m²	2e	€ 475	€ 595	+26%
6	Eénkamerwoning	16 m²	1e	€ 455	€ 550	+21%
7	Eénkamerwoning	20 m²	2e	€ 455	€ 550	+20%
8	Kamer met g.v.	24 m²	1e	€ 445	€ 515	+16%
9	Kamer met g.v.	28 m²	1e	€ 470	€ 535	+14%
10	Eénkamerwoning	16 m²	2e	€ 435	€ 495	+14%
…	…	…	…	…	…	…
36	Meerkamerwoning	50 m²	3e	€ 645	€ 560	+-13%
37	Kamer met g.v.	12 m²	1e	€ 380	€ 330	+-13%
38	Kamer met g.v.	28 m²	3e	€ 405	€ 315	+-22%
39	Eénkamerwoning	16 m²	3e	€ 445	€ 340	+-23%
40	Kamer met g.v.	24 m²	3e	€ 430	€ 290	+-32%
41	Kamer met g.v.	12 m²	2e	€ 380	€ 250	+-33%
42	Eénkamerwoning	12 m²	3e	€ 385	€ 245	+-37%
43	Kamer met g.v.	20 m²	3e	€ 420	€ 245	+-41%
44	Kamer met g.v.	16 m²	3e	€ 385	€ 165	+-57%
45	Kamer met g.v.	12 m²	3e	€ 380	€ 150	+-61%

5.3 Delen van voorzieningen

33 procent van de studenten met een verhuiswens binnen een jaar als student heeft een verhuiswens naar een kamer met gedeelde voorzieningen. Middels het conjunct meten wordt in deze paragraaf een beeld geschetst van hun woonwensen rondom het gedeeltelijk delen van voorzieningen. Hierbij wordt gekeken naar het delen van een douche, keuken en/of toilet met 0, 1 tot 2, 3 tot 4 of 5 tot 6 andere personen.

In figuur 5.11 is te zien dat woonlasten de belangrijkste factor zijn bij het kiezen van een kamer met gedeelde voorzieningen. Daarna volgen het al dan niet delen van de douche en het toilet. Van de meegenomen kenmerken speelt het aantal personen waarmee een keuken wordt gedeeld de kleinste rol bij het kiezen van een woonruimte. Bij vrouwen heeft het aantal personen waarmee voorzieningen worden gedeeld een grotere invloed bij het kiezen van een woonruimte dan bij mannen.

Figuur 5.11 Invloed per voorziening en woonlasten op de woonruimtekeuze van studenten die binnen één jaar en als student wensen te verhuizen naar een kamer met gedeelde voorzieningen, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Wanneer geen rekening wordt gehouden met de woonlasten, wenst bijna driekwart van de studenten zijn of haar douche met maximaal 2 personen te delen. Voor het delen van het toilet is dit twee derde. In figuur 5.12 komt duidelijk naar voren dat studenten een minder sterke voorkeur hebben voor het aantal personen waarmee ze een keuken willen delen. Elke categorie is hier ongeveer even groot.

Door rekening te houden met de hogere woonlasten die komen kijken bij woonruimten met meer zelfstandigheid, verschuiven de voorkeuren rondom het delen van voorzieningen. Het beeld dat studenten een douche met niet meer dan 2 personen wensen te delen blijft bestaan. Rekening houdend met de woonlasten heeft slechts 17 procent van de studenten er geen probleem mee om een douche met 5 of 6 andere personen te delen. Dit sluit goed aan op de huidige situatie, waar het delen van een douche met 5 of 6 personen ook niet vaak voorkomt. Om beter aan te sluiten op de woonwensen van studenten zouden meer kamers met gedeeltelijk eigen voorzieningen aangeboden moeten worden. Hierbij is vooral behoefte aan het hebben van een eigen douche.

Figuur 5.12 Gewenst aantal studenten om voorzieningen mee te delen met en zonder rekening te houden met bijbehorende woonlasten van alle studenten, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 5.13 laat zien hoeveel studenten bereid zijn meer te betalen om een douche met minder personen te delen. Gemiddeld heeft een student 55 euro over om de douche met 3 tot 4 in plaats van 5 tot 6 personen te delen. Studenten hebben gemiddeld nog eens 25 euro extra over om de douche met 1 tot 2 in plaats van 3 tot 4 personen te delen. Tot slot zijn studenten bereid om nogmaals 25 euro te betalen om de douche niet te delen met andere personen. De extra woonlasten die horen bij het hebben van een eigen douche in plaats van het delen van de douche met 5 tot 6 personen sluit in de huidige situatie aan bij de woonwensen van studenten.

Figuur 5.13 Waarde van delen van de douche uitgedrukt in euro's voor studenten die binnen één jaar en als studenten wensen te verhuizen naar een kamer met gedeelde voorzieningen, waarbij de huidige situatie is gebaseerd op de huidige woonlasten in de markt, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Ook voor het delen van het toilet met minder personen zijn studenten bereid om een meerprijs te betalen, zie figuur 5.14. Om het toilet met 1 tot 2 in plaats van 5 tot 6 personen te delen, hebben studenten gemiddeld 70 euro extra over. Deze meerprijs is vergelijkbaar met de huidige situatie. Studenten hechten niet veel waarde aan het helemaal niet delen van een toilet. Slechts 5 euro hebben studenten extra over om het toilet niet te delen in plaats van met 1 tot 2 personen te delen. In de huidige situatie zijn de woonlasten voor een woonruimte waarbij geen toilet gedeeld wordt 40 euro hoger.

Figuur 5.14 Waarde van delen van het toilet uitgedrukt in euro's voor studenten die binnen één jaar en als studenten wensen te verhuizen naar een kamer met gedeelde voorzieningen, waarbij de huidige situatie is gebaseerd op de huidige woonlasten in de markt, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Al eerder in deze paragraaf is duidelijk geworden dat studenten een minder sterke voorkeur hebben rondom het delen van een keuken. Gemiddeld zijn studenten bereid om 25 euro extra te betalen om de keuken met 3 tot 4 in plaats van 5 tot 6 personen te delen. In de huidige situatie ligt de meerprijs op 15 euro. Om de keuken met minder dan 3 tot 4 personen te delen, zijn studenten niet bereid om extra te betalen.

5.4 Woonsituatie versus woonwensen

Om een beeld te krijgen van kwalitatieve afwijkingen tussen vraag en aanbod op dit moment, kan het type woonruimte in de huidige situatie van uitwonende studenten in een stad die ook in de stad willen blijven

wonen worden afgezet tegen de woonwensen van deze zelfde groep. Kwantitatief gezien zijn vraag en aanbod van deze groep per definitie aan elkaar gelijk, maar kwalitatief laat deze vergelijking zien in welke richting studenten op dit moment hun type woonruimte zouden willen aanpassen. Een tekort of overschot van woonruimte dat zich vertaalt naar studenten die geen woonruimte kunnen vinden of naar leegstaande woonruimten wordt in deze paragraaf niet meegenomen. Daarnaast worden de woonwensen van studenten die naar de stad toe willen verhuizen en het vrijkomende aanbod dat studenten achterlaten bij vertrek buiten beschouwing gelaten. Tot slot zijn aankomende studenten, die vaker een kamer met gedeelde voorzieningen wensen, niet meegenomen in deze analyse.

31 procent van de bewoonde voorraad sluit niet volledig aan op wat de bewoners zouden willen. Op nationaal niveau is er een potentieel surplus van circa 43.000 kamers met gedeelde voorzieningen en een aanvullende wens van meer één- en meerkamerwoningen van respectievelijk 27.000 en 16.000. Figuur 5.15 laat zien dat er een grote variatie tussen steden is in de mate waarin de bezette voorraad niet aansluit bij de woonwensen van studenten. In Den Haag en Zwolle is dit met minder dan 20 procent laag. In Arnhem en Nijmegen is dit aandeel met circa 50 procent relatief hoog.

In de meeste steden is er een potentiële behoefte aan meerkamerwoningen. Alleen in Arnhem, Haarlem en 's-Hertogenbosch is er een potentieel surplus te zien. Net als in de andere steden, is er wel een aanvullende wens naar éénkamerwoningen.

Figuur 5.15: Afwijking tussen huidige en gewenste type woonruimte (rekening houdend met de bijbehorende woonlasten) van uitwonende studenten die in dezelfde stad willen blijven wonen naar woonstad, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Gemiddeld wensen studenten 25 euro minder woonlasten, inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag, te betalen dan dat zij nu betalen. Dit verschilt echter sterk per type woonruimte en locatie (zie figuur 5.16 en figuur 5.17). Voor kamers met gedeelde voorzieningen en éénkamerwoningen wil men respectievelijk 65 en 20 euro minder betalen, bij meerkamerwoningen zijn studenten bereid 65 euro meer te betalen dan dat ze in de huidige situatie betalen. Bij de kamers met gedeelde voorzieningen en éénkamerwoningen wordt de wens om minder te betalen vooral veroorzaakt doordat studenten de woonlasten van kamers tot en met 16 vierkante meter te hoog vinden. Studenten zijn bereid 35 euro meer te betalen dan in de huidige situatie om op hun voorkeurslocatie te wonen. Op hun minst geliefde locatie willen studenten 130 euro minder betalen dan de huidige woonlasten.

Figuur 5.16: Afwijking tussen huidige en gewenste woonlasten (gecorrigeerd voor locatie en woonoppervlakte) inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag van uitwonende studenten die in dezelfde stad willen blijven wonen naar type woonruimte, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 5.17: Afwijking tussen huidige en gewenste woonlasten (gecorrigeerd voor type woonruimte en woonoppervlakte) inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag van uitwonende studenten die in dezelfde stad willen blijven wonen naar voorkeurslocatie, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 5.18 laat zien dat in 9 steden studenten minder zouden willen betalen voor de bestaande woonruimten dan ze nu doen. In Utrecht zijn studenten het minst tevreden met de huidige woonlasten. In 7 steden zijn studenten bereid meer woonlasten te betalen voor de huidige woonruimte dan zij nu betalen. In de resterende 3 steden zijn de gewenste en de huidige woonlasten ongeveer in evenwicht.

Figuur 5.18: Afwijking tussen huidige en gewenste woonlasten (gecorrigeerd voor type woonruimte, locatie en oppervlakte) inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag van uitwonende studenten die in dezelfde stad willen blijven wonen per woonstad, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

6 Vraag en aanbod

In de afgelopen hoofdstukken is veel aandacht besteed aan de huidige woonsituatie en de woonwensen van studenten. Dit hoofdstuk gaat dieper in op de vraag en aanbod op de studentenwoningmarkt. In bijlage C (apart document) wordt de werkwijze om tot een zo realistisch mogelijke vraag en het aanbod te komen nader toegelicht. Allereerst wordt in paragraaf 6.1 inzicht gegeven in het aanbod dat beschikbaar is voor studenten. Vervolgens wordt in paragraaf 6.2 het aanbod voor studenten tegen de vraag naar woonruimten afgezet. Dit geeft een indicatie van de druk op de studentenwoningmarkt. Paragraaf 6.3 gaat dieper in op het verschil tussen vraag en aanbod op de korte termijn. Paragraaf 6.4 geeft inzicht in de actieve zoektijd van de reeds uitwonende studenten en in paragraaf 6.5 worden de verhuisstromen van uitstromende studenten besproken. Tot slot beschrijft paragraaf 6.6 de prognose van het aanbod en wordt het verwachte aanbod tegen het verwachte aantal uitwonende studenten afgezet.

6.1 Aanbod studentenhuisvesting

Woonruimten van studenten verschillen niet alleen in type woonruimte en type verhuurder, maar ook in type aanbod. Een deel van het aanbod bestaat uit woonruimten die specifiek voor studenten bedoeld zijn. Dit structurele aanbod wordt enkel aan studenten verhuurd of is jaar in jaar uit bewoond door studenten. In deze monitor is het structurele aanbod gedefinieerd als woonruimten die de afgelopen acht jaar (of korter als de woonruimte nog niet zo lang bestaat) in minimaal 75 procent van de maanden bewoond is geweest door uitwonende mbo- en/of ho-studenten. De grens van 75 procent is nodig om rekening te houden met leegstand, tussenjaren van studenten en schoolverlaters die nog een geruime tijd in hun woonruimte blijven wonen. Daarnaast zijn studenten in flexibel aanbod woonachtig. Dit is aanbod waar de afgelopen acht jaar tot 75 procent van de tijd een mbo- en/of ho-student heeft gewoond. In het flexibele aanbod wonen voor een deel van de tijd studenten, maar wonen ook deels andere doelgroepen, zoals alleenstaanden en starters. Bij vertrek van een student uit het flexibele aanbod, is het niet vanzelfsprekend dat er opnieuw een student in komt wonen.

Figuur 6.1 laat zien dat 56 procent van de uitwonende studenten in collegejaar ’19-‘20 in structureel aanbod woont. De verhouding tussen het structureel en flexibel aanbod verschilt per stad. In collegejaar ’19-’20 woont in Maastricht, Tilburg en Wageningen minimaal 70 procent in structureel aanbod. In Amsterdam, Den Haag, Haarlem, Rotterdam en ’s-Hertogenbosch woont minder dan 50 procent van de studenten in structureel aanbod. Het structurele aanbod is relatief beperkt in steden waar de druk op de markt hoog is (zoals Amsterdam) en/of het aandeel woonruimten dat via Kences-studentenhuisvesters wordt verhuurd relatief laag ligt (zoals Arnhem en ’s-Hertogenbosch). Verder valt in figuur 6.1 op dat het structurele aanbod laag is in gemeenten buiten de studiesteden (categorie ‘Overig’). Hier wonen veelal oudere studenten in woonruimten die ook vaak door niet-studenten worden bewoond. In deze steden zijn ook geen Kences-studentenhuisvesters actief die voor een belangrijk deel verantwoordelijk zijn voor het structurele aanbod.

Figuur 6.1 Aandeel structureel aanbod t.o.v. totaal uitwonende studenten, collegejaar '19-'20 (bron: CBS, bewerking ABF)

6.2 Drukindicator

Door het aanbod af te zetten tegen het aantal studenten dat in de stad zou willen wonen wordt de druk op de woningmarkt van studentenhuisvesting inzichtelijk. Zoals in paragraaf 6.1 besproken, kan het aanbod (dat de afgelopen acht jaar minimaal één maand door een uitwonende student is bewoond) worden verdeeld in structureel en flexibel aanbod. Een deel van het flexibele aanbod dat op een peilmoment niet bewoond wordt door een student zou relatief eenvoudig door studenten bewoond moeten kunnen worden. Dit wordt hier het bereikbare flexibele aanbod genoemd en is afhankelijk van de spanning op de algehele woningmarkt in het lage huur segment (onder de liberalisatiegrens). Hoe lager de spanning op de woningmarkt in een stad, hoe groter de mogelijkheden voor studenten zijn om in het flexibele aanbod extra woonruimten te vinden. Het huidige door studenten bewoonde structurele en flexibele aanbod plus bereikbare flexibele aanbod dat nog niet door studenten wordt bewoond vormt het reële aanbod. Dit reële aanbod wordt met de vraag naar studentenhuisvesting geconfronteerd.

De vraag is gebaseerd op het huidige aantal studenten dat in de stad woont en de verhuiswensen van studenten die binnen een half jaar willen verhuizen uit of naar de stad. Correcties op de vraag voor niet reële verhuiswensen en verhuizingen die studenten vooraf niet verwachten zijn toegepast (voor alle jaren zijn de correcties gebaseerd op de metingen tussen collegejaren ’17-’18 en ’19-‘20). De grootste invloed van de correcties op het naar beneden stellen van de vraag hebben studenten die aangeven geen vertrekwens te hebben, maar een jaar later desondanks niet meer in de stad wonen en thuiswonende studenten die aangeven het ouderlijk huis te willen verlaten, maar dit niet doen en hiertoe ook geen actie hebben ondernomen. Aan de andere kant is de vraag het meest naar boven bijgesteld vanwege thuis- en uitwonende studenten die niet hebben uitgesproken in een specifieke stad te willen gaan wonen, maar binnen één jaar wel naar deze stad zijn verhuisd.

Bij de drukindicator worden de vraag en het aanbod met elkaar geconfronteerd, zie tabel 6.1. De drukindicator geeft een beeld van de druk op de studentenwoningmarkt in maart tot en met mei van collegejaar ’19-‘20. Zo kan het voorkomen dat een stad in deze periode een relatief lage druk kent, terwijl het te maken heeft met een hoge druk tijdens de piekbelasting in september. Vrijwel alle studiesteden hebben aan het begin van het collegejaar in meer of mindere mate te maken met de piekbelasting van startende studenten die op zoek zijn naar een kamer. Zeker steden met relatief veel internationale studenten en een groot verzorgingsgebied kennen in september een extra grote vraag naar studentenhuisvesting. Immers hebben internationale studenten en studenten die ver van de studiestad wonen vrijwel direct een kamer nodig.

In Maastricht ligt het aandeel internationale studenten met 48 procent hoog. Ook in Delft, Den Haag, Enschede, Groningen en Wageningen is het aandeel internationale studenten (rond 20 procent) relatief hoog. Daarnaast hebben Delft, Groningen, Maastricht en Wageningen te maken met een groot verzorgingsgebied. Het hoge aandeel internationale studenten en het relatief grote verzorgingsgebied in deze laatstgenoemde vier steden uiten zich in een hoog aandeel uitwonende studenten en kunnen voor veel druk op de studentenwoningmarkt in september zorgen.

De drukindicator houdt geen rekening met tekorten in andere segmenten van de woningmarkt die de doorstroming van afgestudeerden kunnen belemmeren. Zo is het mogelijk dat een student wenst te vertrekken na afronding van zijn studie, maar geen nieuwe woonruimte kan vinden. Hierdoor blijft de gediplomeerde student zitten in een woonruimte die anders over zou gaan naar een student. Ogenschijnlijk lijkt bij iedere woonruimtezoekende student die geen woonruimte kan vinden sprake van een tekort aan studentenwoonruimten, maar in werkelijkheid kan er dus sprake zijn van een tekort aan bijvoorbeeld starterswoningen. In de hier gepresenteerde drukindicator wordt dit daarom niet als druk op de studentenwoningmarkt meegenomen. Paragraaf 6.5 gaat dieper in op het verhuisgedrag van uitstromende studenten.

In Amsterdam, Delft, Haarlem, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, ’s-Hertogenbosch en Utrecht is er sprake van een relatief zeer krappe woningmarkt voor studenten.

Tabel 6.1: Drukindicator o.b.v. indicatie van huidige aanbod en gecorrigeerd gewenst aantal uitwonende studenten naar woonstad, collegejaar '19-'20 (bron: DUO, CBS en enquête 'Wonen als Student 2020')[1]

Woonstad	Drukindicator	Woonstad	Drukindicator
Amsterdam	++	Haarlem	++
Arnhem	o	Leiden	++
Breda	o	Maastricht	o
Delft	++	Nijmegen	++
Den Haag	+	Rotterdam	++
Deventer	+	's-Hertogenbosch	++
Dronten	o	Tilburg	o
Ede	o	Utrecht	++
Eindhoven	+	Wageningen	o
Enschede	o	Zwolle	o
Groningen	o		

-- zeer ruim, - ruim, o evenwichtig, + krap, ++ zeer krap

6.3 Verschil tussen vraag en aanbod

In deze paragraaf wordt er gekeken naar het verschil tussen vraag en aanbod op korte termijn voor 20 studiesteden met voldoende respons in de enquête. Het aanbod wordt gevormd door woonruimten die vrijkomen door studenten die de stad verlaten (verlaters) of doorstromen naar een andere woonruimte (doorstromers). Daarnaast bevat het aanbod het bereikbaar onbenut flexibel aanbod. Dit is, zoals beschreven in paragraaf 6.2, aanbod dat op dit moment niet bewoond wordt door studenten maar relatief eenvoudig door studenten benut zou moeten kunnen worden. De vraag bestaat uit studenten die voor het eerst op zichzelf willen gaan wonen (starters), uitwonende studenten die zich in de stad willen vestigen (vestigers) en uitwonende studenten die een andere woonruimte binnen dezelfde stad zoeken (doorstromers). Daarnaast is de gemeten vraag gecorrigeerd naar de reële vraag. Alleen studenten met een verhuiswens binnen een halfjaar vallen onder deze categorieën. Bij de vraag is uitgegaan van de woonwensen die door middel van conjunct meten, zoals toegelicht in bijlage B (apart document), zijn bepaald in combinatie met de huidige woonlasten in de markt.

In figuur 6.2 is het verschil tussen vraag en aanbod op nationaal niveau weergegeven, in figuur 6.3 per stad. Voor de 20 studiesteden geldt totaal een overschot van respectievelijk 3.300 en 6.100 kamers met gedeelde voorzieningen met woonlasten inclusief bijkomende lasten en voor aftrek van de huurtoeslag van onder en boven de 350 euro per maand. Bij de éénkamerwoningen is sprake van een tekort van 1.900 woonruimten met woonlasten inclusief bijkomende lasten onder de kwaliteitskortingsgrens en een tekort van 12.600 woonruimten met woonlasten boven de kwaliteitskortingsgrens. Verder bestaat er een tekort van 500 meerkamerwoningen in het segment met woonlasten onder de kwaliteitskortingsgrens en zouden 14.500 meerkamerwoningen boven deze huurgrens aan de voorraad toegevoegd moeten worden om aan de vraag op korte termijn te voldoen.

[1] Door de vernieuwde methodiek voor de bepaling van het aanbod, kan de huidige drukindicator niet één-op-één vergeleken worden met de drukindicator in de Landelijke Monitor Studentenhuisvesting 2019. Het beeld is op hoofdlijnen niet veranderd.

Figuur 6.2: Verschil tussen vraag en aanbod o.b.v. verhuisgeneigden binnen een halfjaar naar type woonruimte en woonlasten in klassen, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Kanttekening bij bovenstaande tekorten en overschotten is dat er geen rekening wordt gehouden met aankomende studenten en afgestudeerden. Bij de start van het collegejaar is een grote groep startende studenten op zoek naar een woonruimte. Aan de andere kant verlaat slecht een deel van de afgestudeerden hun woonruimte in deze periode. Hiermee nemen de tekorten aan het begin van het collegejaar flink toe en is er sprake van een piekbelasting. De extra tekorten bij de start van het collegejaar leiden ertoe dat de vraag naar alle type woonruimten toeneemt. Aankomende studenten wensen vaker dan ouderejaarsstudenten een kamer met gedeelde voorzieningen. Hiermee wordt het overschot van kamers met gedeelde voorzieningen iets minder groot. Daarnaast neemt het tekort aan zelfstandige woonruimten nog meer toe.

Het overschot aan kamers met gedeelde voorzieningen en tekort aan één- en meerkamerwoningen hangt deels samen met het al dan niet recht hebben op huurtoeslag afhankelijk van het type woonruimte. Indien alle uitwonende studenten ongeacht het type woonruimte recht zouden hebben op huurtoeslag dan zouden de verschillen tussen vraag en aanbod verschuiven (meer vraag naar kamers met gedeelde voorzieningen en minder vraag naar één- en meerkamerwoningen met woonlasten boven de aftoppingsgrens).

Figuur 6.3: Verschil tussen vraag en aanbod o.b.v. verhuisgeneigden binnen een halfjaar naar type woonruimte, woonlasten in klassen en woonstad, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

6.4 Ervaren actieve zoektijd

Uitwonende studenten geven aan gemiddeld 4,1 maanden actief te hebben gezocht naar hun huidige woonruimte. Vorig jaar lag de gemiddelde actieve zoektijd op 3,7 maanden. Thuiswonende studenten die actief op zoek zijn naar een woonruimte, maar deze nog niet hebben gevonden, zijn in deze paragraaf niet meegenomen. Studenten zullen in veel gevallen (veel) langer op wachtlijsten staan, maar zolang studenten niet gelijktijdig actief op zoek zijn naar een woonruimte valt die periode niet onder de actieve zoektijd.

Figuur 6.4 geeft de actieve zoektijd die uitwonende studenten de afgelopen vier jaar hebben ervaren weer. De ervaren actieve zoektijd binnen een collegejaar heeft betrekking op alle uitwonende studenten in het betreffende collegejaar en niet enkel op de uitwonende studenten die in dat jaar zijn verhuisd. De figuur laat duidelijk zien dat de ervaren zoektijd van reeds uitwonende studenten de afgelopen jaren aan het toenemen is. Tussen collegejaar ’16-’17 en ’19-‘20 is het aandeel studenten dat binnen een maand een woonruimte vindt afgenomen van 39 naar 29 procent. 85 procent van de uitwonende studenten heeft na een halfjaar actief zoeken een woonruimte gevonden. In collegejaar ’16-’17 lag dit aandeel op 90 procent.

Figuur 6.4: Ervaren actieve zoektijd van uitwonende studenten in klassen per collegejaar, collegejaren ’16-’17 tot en met ’19-‘20 (bron: enquête ‘Wonen als Student 2017 tot en met 2020’)

De gemiddelde ervaren zoektijd verschilt tussen verschillende groepen studenten, zie figuur 6.5. Naarmate studenten ouder worden, neemt de ervaren zoektijd toe. Dit hangt samen met het gegeven dat het zoeken van een zelfstandige woonruimte meer tijd in beslag neemt dan het zoeken naar een kamer met gedeelde voorzieningen. Daarnaast hebben internationale diplomastudenten sneller hun huidige woonruimte gevonden dan Nederlandse studenten. Een verklaring hiervoor is dat de druk om snel een woonruimte te vinden bij internationale studenten hoger ligt dan bij Nederlandse studenten. Daarnaast wordt een deel van de woningvoorraad specifiek vrijgehouden voor internationale studenten zodat zij bij aankomst direct een woonruimte hebben.

Studenten die via een vereniging hun woonruimte vinden, ervaren met gemiddeld 3 maanden de kortste zoektijd. Studenten die via een Kences-studentenhuisvester een woonruimte vinden, ervaren met 5,5 maanden gemiddeld de langste zoektijd.

Figuur 6.5: Gemiddelde ervaren zoektijd in maanden naar geslacht, leeftijd, type student, type woonruimte, manier waarop woonruimte gevonden is en type verhuurder, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020)

6.5 Verhuisgedrag uitstromende studenten

In paragraaf 6.2 is kort ingegaan op het belang van doorstroming tussen de studentenwoningmarkt en de rest van de woningmarkt. Een deel van de studentenhuisvesting wordt bewoond door personen die het hoger onderwijs hebben verlaten (gediplomeerd of ongediplomeerd). In figuur 6.6 wordt inzicht gegeven in het verhuisgedrag van uitstromende studenten op nationaal niveau. Studenten die vanwege een tussenjaar een jaar niet studeren zijn in deze analyse niet meegenomen. In totaal verhuist 39 procent van de uitstromende studenten binnen één jaar na uitschrijving naar een ander adres in Nederland of naar het buitenland. De grootste groep (40 procent) verhuist na meer dan 2 jaar of is nog niet verhuisd.

Uitstromende studenten die tijdens hun opleiding bij een Kences-studentenhuisvester woonden, verhuizen sneller dan uitstromers afkomstig van andere type verhuurders. Kences-studentenhuisvesters werken vaak met campuscontracten waarbij studenten de woonruimte binnen een bepaalde periode na uitstroom moeten verlaten.

Figuur 6.6: Tijd tussen uitschrijving als student en eerste verhuizing van uitwonende studenten, gemiddelde collegejaren '14-'15 tot en met '17-'18 (bron: CBS, bewerking ABF Research)

In figuur 6.7 is het verhuisgedrag van uitstromende studenten per stad weergegeven. Op nationaal niveau verhuist 23 procent van de studenten binnen een half jaar na uitstroom. In Delft, Maastricht en Wageningen ligt het aandeel uitstromende studenten dat binnen een half jaar verhuist met respectievelijk 38, 34 en 43 procent het hoogst. Het aandeel studenten dat binnen een half jaar verhuist ligt in Haarlem, Rotterdam en 's-Hertogenbosch met ongeveer 20 procent laag. Ook in de steden buiten de 20 genoemde studiesteden ligt het aandeel met 16 procent laag. In deze steden zitten geen Kences-studentenhuisvesters en wonen studenten vaker in zelfstandige woonruimten.

Figuur 6.7 Tijd tussen uitschrijving als student en eerste verhuizing van uitstromende studenten, gemiddelde collegejaren '14-'15 en '15-'16 (bron: CBS, bewerking ABF Research)[2]

[2] Vanwege aanpassingen in de BAG in Wageningen, wordt het aantal verhuizingen op korte termijn in Wageningen licht overschat.

6.6 Prognose aanbod

Veel steden kennen druk op de studentenwoningmarkt. Om in de toekomst aan de vraag naar studentenhuisvesting te kunnen blijven voldoen en het tekort aan woonruimten terug te dringen, is het bouwen van nieuwe studentenhuisvesting essentieel. Figuur 6.8 laat de concrete bouwplannen voor structurele studentenhuisvesting, die bekend zijn bij de gemeenten, voor de 19 studiesteden zien. De verwachting is dat in de periode 2020 tot en met 2024 18.100 wooneenheden specifiek bestemd voor studenten worden opgeleverd. Daarvan zullen in collegejaar '24-'25 naar verwachting 16.700 woonruimten daadwerkelijk bewoond worden door studenten aan het hoger onderwijs. De overige woonruimten zullen voornamelijk door mbo-studenten en recent afgestudeerden worden bezet. De bouwplannen volgen uit een inventarisatie onder gemeenten en vormen de prognose van de toename van het structureel aanbod. Eventuele sloopplannen voor studentenhuisvesting worden van het structurele aanbod afgehaald.

De bouwplannen voor structurele studentenhuisvesting tussen 2020 en 2024 liggen met 4.400 eenheden in Amsterdam het hoogst. In Amsterdam is het absolute tekort aan studentenhuisvesting dan ook het grootst. Op gepaste afstand volgen Den Haag, Maastricht en Utrecht met bouwplannen voor respectievelijk 1.600, 2.400 en 2.500 wooneenheden.

Figuur 6.8: Concrete bouwplannen voor studentenhuisvesting naar studiestad en opleverjaar, jaren 2020 tot en met 2024 (bron: inventarisatie bij gemeenten, mei 2020)

Naast de bouw van structurele woonruimten specifiek bestemd voor studenten, wordt ook in het lage huursegment (onder de liberalisatiegrens) van de woningmarkt bijgebouwd. Het flexibele aanbod komt grotendeels uit deze woningvoorraad. De procentuele toe- of afname binnen dit deel van de voorraad (bron: ABF Primos-prognose) wordt toegepast op het flexibele aanbod voor studenten om te komen tot een prognose. Dit komt op nationaal niveau neer op 1.800 extra beschikbaar flexibel aanbod in de 19 studiesteden in 2024.

Hiermee groeit het verwachte aanbod aan studentenhuisvesting van 384.000 woonruimten in collegejaar ’19-‘20 naar 402.000 woonruimten in collegejaar ’24-’25. Dit komt neer op 18.000 extra woonruimten. Het grootste deel van de groei komt voort uit de concrete bouwplannen voor het structurele aanbod.

De prognose van het aanbod zou je af willen zetten tegen de prognose van de vraag. Een prognose van de vraag ontbreekt op dit moment echter. Om wel een indicatie te hebben kan het aanbod worden afgezet tegen het verwacht aantal uitwonende studenten in collegejaar ’24-’25. Hiermee wordt inzicht gegeven in hoeverre het toekomstige aanbod aansluit op het verwacht aantal uitwonende studenten. Kanttekening hierbij is dat de prognose van het aantal uitwonende studenten een trendprognose is waarbij in wezen wordt uitgegaan van een trendmatige ontwikkeling van het aanbod en de tekorten. Dit betekent dat het afzetten van de aanbodprognose en het verwacht aantal uitwonenden vooral het verschil laat zien tussen de bouwplannen en de trendmatig verwachte ontwikkelingen van het aanbod.

Het aantal uitwonende studenten stijgt naar verwachting tussen collegejaar ’19-‘20 en ’24-’25 van 370.300 naar gemiddeld 385.600 studenten. Deze groei van 15.200 studenten ligt iets lager dan de verwachte groei van het aantal woonruimten voor studenten. Daarmee lijkt op nationaal niveau de druk op de studentenwoningmarkt de komende vijf jaar iets af te nemen. Echter is hiermee het tekort aan studentenhuisvesting niet opgelost. Immers is er hier alleen naar het verwachte aantal uitwonende studenten gekeken en niet naar alle studenten die uitwonend wensen te worden in een stad (dus ook studenten die nog geen woonruimte hebben kunnen vinden). Zo bestaat het tekort in collegejaar ’19-‘20 in de 19 studiesteden die genoemd zijn in tabel 6.2 uit 22.000 woonruimten.

Op nationaal niveau sluiten het verwachte aanbod en verwacht aantal uitwonende studenten redelijk goed op elkaar aan. Echter lost een afname van de druk in de ene stad een toename van de druk in de andere stad niet op. De aansluiting van het aanbod op het verwacht aantal uitwonende studenten verschilt per stad, zie tabel 6.2. Zo neemt de verwachte stijging van het aantal uitwonende studenten tussen collegejaar ’19-’20 en ’24-’25 in de steden Delft, Enschede en Leiden een sterker toe dan het aanbod. In deze steden zal de druk op de studentenwoningmarkt naar verwachting toenemen. In Breda, Haarlem, Maastricht, ’s-Hertogenbosch en Zwolle neemt het aanbod de komende vijf jaar sterker toe dan het verwacht aantal uitwonende studenten. In deze steden zal de druk op de studentenwoningmarkt naar verwachting afnemen.

Tabel 6.2: Indicator van huidige druk en ontwikkeling druk o.b.v. indicatie van verwacht aanbod en verwacht aantal uitwonende studenten, collegejaren ’19-‘20 en ’24-‘25 (bron: CBS microbestanden en Apollo 2020, ABF Research)

Woonstad	Huidige druk	Ontwikkeling druk	Woonstad	Huidige druk	Ontwikkeling druk
Amsterdam	++	-	Leiden	++	↗
Arnhem	o	-	Maastricht	o	↘
Breda	o	↘	Nijmegen	++	-
Delft	++	↗	Rotterdam	++	-
Den Haag	+	-	's-Hertogenbosch	++	↘
Ede	o	-	Tilburg	o	-
Eindhoven	+	-	Utrecht	++	-
Enschede	o	↗	Wageningen	o	-
Groningen	o	-	Zwolle	o	↘
Haarlem	++	↘			

-- zeer ruim, - ruim, o evenwichtig, + krap, ++ zeer krap
↘ afname druk, - gelijke druk, ↗ toename druk

7 Kwantitatieve prognose

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de kwantitatieve verwachtingen tot en met collegejaar ’27-’28. In paragraaf 7.1 wordt de verwachte ontwikkeling van de studentenpopulatie beschreven. Eerst worden veranderingen in het aantal studenten over de afgelopen jaren en de prognoses voor de komende jaren beschreven. Vervolgens wordt nader gekeken naar de samenstelling van de populatie naar leeftijd en de verschillen tussen de studiesteden. In paragraaf 7.2 wordt inzicht gegeven in de veranderingen van woonsituatie voor studenten in de komende acht jaar. De kwantitatieve verwachtingen in paragrafen 7.1 en 7.2 zijn gebaseerd op de referentieraming van het OCW. In deze referentieraming is geen rekening gehouden met de invloed van de coronapandemie op de studentenpopulatie. Daarom is aan het eind van dit hoofdstuk een kader opgenomen waarin de invloed van de coronapandemie op de verwachte studentenpopulatie aan de hand van twee scenario’s wordt toegelicht. De scenario’s worden afgezet tegen de gemiddelde trendprognose die in paragraaf 7.1 en 7.2 wordt besproken.

7.1 Studentenpopulatie

In de afgelopen acht jaar nam het aantal hbo-studenten met gemiddeld 6.000 studenten per jaar toe. Het aantal universitaire studenten groeide in deze periode met 8.100 studenten per jaar. Voor de komende jaren wordt een minder sterke groei verwacht. De referentieraming, zie figuur 7.1, laat zelfs een gemiddelde afname van 4.900 hbo-studenten per jaar zien tussen collegejaar ’19-‘20 en ’27-’28 (-1,2 procent). Met een jaarlijkse groei van 4.600 universitaire studenten is de toename bij universiteiten minder sterk dan voorheen (+1,5 procent). In acht jaar tijd komt dit voor het gehele hoger onderwijs neer op een daling van 0,3 procent. De verwachting is dat het gehele hoger onderwijs tot en met collegejaar ’23-’24 groeit. Daarna zal het aantal studenten, als gevolg van demografische krimp, dalen. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat prognoses meer onzekerheden vertonen naarmate ze verder vooruit kijken.

Figuur 7.1: Ontwikkeling van het aantal studenten hoger onderwijs naar type onderwijs, collegejaren `00-`01 tot en met `29-‘30 (bron: DUO en Referentieraming Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap)

7.1.1 Leeftijd & type onderwijs

Figuur 7.2 laat zien dat in de komende acht jaar de leeftijdsopbouw licht zal verschuiven. De gemiddelde leeftijd van de studentenpopulatie zal wel ongeveer gelijk blijven. Hbo-studenten zijn gemiddeld jonger dan wo-studenten. Dit verschil neemt wel iets af van 8 maanden in collegejaar ’19-‘20 naar 7 maanden in collegejaar ’27-’28. Het aandeel jonge studenten (jonger dan 21 jaar) neemt af van 51 procent tot 50 procent. Naar verwachting neemt het aandeel wo-studenten de komende acht jaar toe van 42 procent naar 48 procent.

Figuur 7.2: Aandeel studenten hoger onderwijs naar type onderwijs, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: Referentieraming Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap)

7.1.2 Studiesteden

Nationaal is, zoals besproken aan het begin van paragraaf 7.1, een daling van het aantal studenten in de komende acht jaar van 0,3 procent te verwachten. De studiesteden laten echter een zeer wisselend beeld zien met 20 steden met een verwachte krimp van 5 procent of meer en 6 steden met een groei van 5 procent of meer. Van alle steden met een universiteit is alleen in Eindhoven en Nijmegen een daling te zien. Het aantal studenten blijft gelijk in Enschede, Groningen, Rotterdam en Utrecht. In de overige universiteitssteden stijgt het aantal studenten. Van de steden met alleen een hogeschool laat enkel Almere een verwachte stijging laten zien.

Figuur 7.3: Ontwikkeling van het aantal studenten t.o.v. collegejaar '19-'20 naar studiestad, collegejaar '27-'28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)[1]

7.2 Woonsituatie

Bij prognoses is er altijd sprake van onzekerheden. De invoering van het studievoorschot in collegejaar '15-'16 heeft bijvoorbeeld onzekerheden voor de prognoses van het aantal thuis- en uitwonende studenten met zich meegebracht, omdat deze situatie zich nog niet eerder heeft voorgedaan. Vanwege de onzekerheden wordt, zoals ook reeds aangegeven in bijlage B (apart document), een bandbreedte als prognose van het aantal studenten naar woonsituatie gepresenteerd.

In het collegejaar '19-'20 zijn 370.000 studenten uitwonend inclusief internationale diplomastudenten. Dit aantal zou, zoals weergegeven in figuur 7.4, op basis van de bandbreedte de komende acht jaar toenemen naar 380.000 tot 393.000 uitwonende studenten. Dit komt neer op een groei van 3 tot 6 procent. Deze groei komt voor een groot deel voort uit de verwachte groei van het aantal internationale diplomastudenten. In

[1] Voor gemeenten met een beperkt aantal studenten is de nauwkeurigheid van een prognose vanzelfsprekend minder groot dan bij gemeenten met grote aantallen studenten. Daarnaast is geen rekening gehouden met onvoorziene verplaatsingen van onderwijsinstellingen en/of opleidingen.

collegejaar ’19-‘20 is 13 procent van alle diplomastudenten internationaal. Naar verwachting zal dit aandeel oplopen tot 18 procent in collegejaar ’27-’28.

Figuur 7.4: Bandbreedte ontwikkeling van het aantal studenten naar woonsituatie, collegejaren ’19-‘20 tot en met ’27-’28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

In collegejaar ’19-‘20 valt het overgrote deel van de studenten binnen het studievoorschot. Hiermee lijkt het effect van de invoering van het studievoorschot op het aandeel thuis- en uitwonende Nederlandse studenten uitgewerkt. De verwachting voor de komende acht jaar is dat het aandeel uitwonende Nederlandse studenten gelijk blijft op 45 procent. Figuur 7.5 laat zien dat in de komende acht jaar met name het aandeel internationale studenten toeneemt.

Figuur 7.5: Bandbreedte aandeel studenten naar woonsituatie, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

7.2.1 Woonsteden

Uit tabel 7.1 blijkt dat de primaire doelgroep in 15 van de 34 steden in de komende acht jaar zal afnemen. Bij het gemiddelde van de bandbreedte neemt de primaire doelgroep met tenminste 1.500 studenten toe in Amsterdam, Delft, Enschede, Groningen, Leiden en Wageningen. Dit zijn allemaal steden met een verwachte bovengemiddelde groei van het aantal studenten. De ontwikkelingen in de secundaire doelgroep in de komende acht jaar zijn beperkt. Alleen Groningen, Tilburg en Utrecht kennen een daling van meer dan 200 studenten op basis van het gemiddelde van de bandbreedte (gemiddelde van de onder- en bovengrens). In Amsterdam en Den Haag wordt in de secundaire doelgroep een groei van meer dan 100 studenten verwacht.

Tabel 7.1: Bandbreedte ontwikkeling van de primaire en secundaire doelgroep t.o.v. collegejaar '19-'20 naar woonstad, collegejaar '27-'28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)[2]

	Primaire doelgroep			Secundaire doegroep		
	Stand	Ontwikkeling tot '27-'28		Stand	Ontwikkeling tot '27-'28	
	'19-'20	Ondergrens	Bovengrens	'19-'20	Ondergrens	Bovengrens
Alkmaar	170	40	60	590	0	10
Almere	580	80	140	1.160	-40	-10
Amersfoort	180	0	10	1.460	-210	-170
Amsterdam	43.020	6.000	7.720	6.480	490	640
Apeldoorn	130	-10	-10	950	-150	-130
Arnhem	3.630	-320	-170	2.880	-270	-190
Breda	5.670	-1.440	-1.210	1.660	-80	-50
Delft	14.210	3.490	4.090	1.960	-210	-160
Den Haag	11.030	1.030	1.440	7.110	370	540
Deventer	1.050	-140	-90	810	-110	-90
Doetinchem	0	10	10	210	-30	-20
Dronten	610	-220	-190	140	-20	-20
Ede	630	-250	-220	1.270	100	140
Eindhoven	10.950	-100	310	2.080	130	180
Emmen	340	-40	-30	280	-40	-30
Enschede	11.760	1.360	1.780	670	900	930
Gouda	140	-80	-80	690	-50	-30
Groningen	36.110	1.050	2.420	1.970	-290	-260
Haarlem	560	-90	-40	1.950	-50	10
Heerlen	610	-90	-60	500	-70	-60
Helmond	10	50	60	360	-50	-40
Leeuwarden	6.730	-260	70	730	-90	-80
Leiden	11.690	1.500	2.140	3.410	-130	-40
Maastricht	15.300	820	1.170	1.010	-90	-50
Nijmegen	16.530	90	870	1.610	-110	-60
Rotterdam	22.170	380	1.160	5.970	-540	-440
's-Hertogenbosch	1.620	-190	-100	1.200	-30	0
Sittard-Geleen	240	10	30	460	-50	-40
Tilburg	10.610	1.060	1.590	2.340	-210	-120
Utrecht	21.140	340	1.390	5.930	-240	-100
Venlo	1.940	-40	-40	380	-40	-30
Vlissingen	700	-180	-180	200	0	0
Wageningen	7.520	1.520	1.780	290	50	70
Zwolle	2.570	-490	-320	1.070	-170	-150

[2] Voor gemeenten met een beperkt aantal studenten is de nauwkeurigheid van een prognose vanzelfsprekend minder groot dan bij gemeenten met grote aantallen studenten. Daarnaast is geen rekening gehouden met mogelijke verplaatsingen van onderwijsinstellingen of opleidingen.

7.3 Invloed coronapandemie op de studentenpopulatie

De coronapandemie heeft een grote invloed op het verwacht aantal studenten in Nederland. Aangezien een dergelijke situatie zich nog nooit eerder heeft voorgedaan, leidt dit tot veel vragen over de mate van impact op het aantal studenten in Nederland. Gezien de onzekerheid van de invloed van de coronapandemie op studentenpopulatie zijn in dit kader een mild en impactvol scenario uitgewerkt. De twee scenario's worden afgezet tegen de trendprognose. De trendprognose is gebaseerd op de referentieraming van het ministerie van OCW. In de trendprognose, uitgewerkt in paragraaf 7.1 en 7.2, is geen rekening gehouden met de invloed van de coronapandemie op de studentenpopulatie.

In het milde scenario heeft de coronapandemie vooral impact op de studentenpopulatie in collegejaar '20-'21. De jaren erna werken de effecten door, maar gaat de studentenpopulatie weer richting de trendprognose. In het impactvolle scenario heeft de coronapandemie een grotere en meer structurele invloed op de studentenpopulatie. In de scenario's zijn de volgende effecten doorgerekend:

- Instroom van internationale studenten: de onzekerheid rondom de coronapandemie leidt tot een lagere instroom van internationale studenten. Zeker studenten die van buiten de EU komen zullen vanwege reisbeperkingen minder makkelijk naar Nederland kunnen komen. Ongeveer een kwart van de internationale studenten komt van buiten de EU. In het milde scenario worden in collegejaar '20-'21 minder internationale studenten verwacht, maar zit de instroom in de daaropvolgende jaren snel weer op het niveau van de trendprognose. In het impactvolle scenario wordt een nog lagere instroom van internationale studenten dan in het milde scenario verwacht. Daarnaast zal de lagere instroom van internationale een structureel karakter aannemen.
- Instroom vanuit het voortgezet onderwijs: dit is een tijdelijk effect dat veroorzaakt wordt door het groter aandeel geslaagde middelbare scholieren in collegejaar '19-'20. Dit leidt tot een grotere toestroom naar het hoger onderwijs in collegejaar '20-'21. De toestroom zal in collegejaar '21-'22 in beide scenario's lager uitvallen vanwege het lagere aantal examenkandidaten in collegejaar '20'-21.
- Door- en uitstroom in het hoger onderwijs: een deel van de studenten heeft vanwege het plotseling sluiten van de onderwijsinstelling in maart 2020 studievertraging opgelopen. Dit tijdelijke effect zorgt voor een minder grotere doorstroom binnen het hoger onderwijs in collegejaar '20-'21 in zowel het milde als impactvolle scenario. Daarnaast zullen studenten minder snel een tussenjaar nemen of in het buitenland gaan studeren. Dit vertaalt zich in een groter deel van de studenten dat direct doorstudeert of in Nederland een vervolgopleiding volgt. In het milde scenario zal dit zich beperken tot collegejaar '20-'21. In dit scenario zal in collegejaar '21-'22 zelfs een groter aandeel van de studenten een tussenjaar nemen of in het buitenland studeren, omdat zij dit eerder hebben uitgesteld. In het impactvolle scenario zullen structureel minder studenten in het buitenland gaan studeren.
- Digitalisering: dit betreft een structureel effect. In het impactvolle scenario wordt een beeld geschetst dat de coronapandemie tot een meer structurele verandering in het geven van digitaal onderwijs leidt. Het geven van digitaal onderwijs kan leiden tot minder internationale studenten die naar Nederland komen en een kleinere noodzaak voor Nederlandse studenten om uitwonend te worden. In het milde scenario wordt geen rekening gehouden met digitalisering.

In de huidige situatie (oktober 2020) zijn beide scenario's nog mogelijk. Mochten in de zomer van 2021 nog steeds ingrijpende maatregelen vanwege de coronapandemie van toepassing zijn, dan zal het milde scenario vervallen en worden verschillende varianten van het impactvolle scenario waarschijnlijker.
In bijlage B (apart document) is de werkwijze van beide scenario's nader toegelicht.

In figuur 7.6 is te zien dat de studentenpopulatie in collegejaar '20-'21 in het milde scenario met 718.300 studenten iets hoger ligt dan in de trendprognose (714.900 studenten). Het aantal internationale studenten ligt met 91.000 studenten 8 procent lager dan in de trendprognose. Deze afname wordt gecompenseerd door een toename van 11.600 Nederlandse studenten vergeleken met de trendprognose. In collegejaar '21-'22 wordt een afname van het aantal studenten geschetst, die voor een groot deel wordt veroorzaakt door de lagere instroom van middelbare scholieren. In collegejaar '27-'28 is het effect van de coronapandemie met 709.400 studenten nauwelijks meer zichtbaar in de studentenpopulatie (trendprognose: 710.000 studenten).

Bij het impactvolle scenario worden zowel op de korte als de lange termijn minder studenten verwacht dan in de trendprognose. In collegejaar '20-'21 wordt de lage instroom van internationale studenten nog grotendeels opgevangen door de grotere instroom aan middelbare scholieren. In dit scenario worden er 711.000 studenten voor collegejaar '20-'21 verwacht. Dit betreffen 84.900 internationale studenten en 627.000 Nederlandse studenten (trendprognose: 99.200 en 615.700 studenten) In collegejaar '27-'28 is met 698.800 studenten nog steeds het effect van de coronapandemie op de studentenpopulatie zichtbaar. Hiervan zijn 101.600 studenten internationaal.

Figuur 7.6: Ontwikkeling van het aantal studenten in de trendprognose, het milde en impactvolle scenario, collegejaren '19-'20 tot en met '27-'28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

De verwachte daling van het aantal internationale studenten in zowel het milde als impactvolle scenario werkt direct door op het verwacht aantal uitwonende studenten. De woonwensen van de Nederlandse studenten de komende jaren is onzeker. De wens van studenten om uitwonend te worden lijkt aan het begin van de coronapandemie niet te zijn veranderd. In deze periode was echter nog niet bekend hoe lang de maatregelen, zoals het digitaliseren van het onderwijs en de beperkingen rondom uitgaansgelegenheden, zouden duren. Enerzijds is het mogelijk dat een deel van de studenten minder snel uitwonend wordt, omdat de noodzaak vanwege de digitalisering van het onderwijs kleiner is. Anderzijds wensen studenten om meer redenen

uitwonend te worden dan reisafstand alleen, zoals bijvoorbeeld zelfontplooiing en sociale verbinding. Tot slot kan een beweegreden van studenten om uitwonend te worden zijn dat ze het risico om het coronavirus op hun ouders over te dragen zo klein mogelijk willen houden.

Het milde scenario gaat ervan uit dat de woonwensen van Nederlandse studenten niet verandert vanwege de coronapandemie. Vanwege het huidige tekort op de studentenwoningmarkt en het uitblijven van een deel van de internationale studenten zal het aantal Nederlandse studenten dat uitwonend wordt zelfs licht toenemen. In het impactvolle scenario is de aanname dat de wens om uitwonend te worden vanwege de digitalisering van het onderwijs bij Nederlandse studenten afneemt.

In figuur 7.7 is de ontwikkeling van het aantal uitwonende studenten voor de drie scenario's weergegeven. Het aantal uitwonende studenten zal in zowel het milde als impactvolle scenario lager uitvallen dan in de trendprognose. In collegejaar '20-'21 worden in de trendprognose, het milde en impactvolle scenario respectievelijk 371.200, 367.200 en 360.300 uitwonende studenten verwacht. De afname van het aantal uitwonende studenten in het milde en impactvolle scenario wordt grotendeels veroorzaakt door de verminderde toestroom van internationale studenten.

De daaropvolgende jaren gaat het aantal uitwonende studenten in het milde scenario richting de trendprognose. Bij het impactvolle scenario zal het aantal studenten na een daling weer gaan toenemen, maar blijft het aantal uitwonende studenten structureel onder het niveau van de trendprognose. Het verwacht aantal uitwonende studenten in de trendprognose, het milde en het impactvolle scenario komt over acht jaar uit op respectievelijk 386.800, 384.500 en 366.600 studenten.

Figuur 7.7: Ontwikkeling van het aantal uitwonende studenten in de trendprognose, het milde en impactvolle scenario, collegejaren '19-'20 tot en met '27-'28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

Het milde scenario geeft op de langere termijn vergelijkbare uitkomsten als de trendprognose. Het impactvolle scenario geeft daarentegen een ander beeld van het aantal uitwonende studenten over acht jaar. Tabel 7.2 laat het aantal uitwonende Nederlandse en internationale studenten in collegejaar ’19-’20 en ’27-’28 voor de trendprognose en het impactvolle scenario per woonstad zien. Vanwege de grote invloed van de coronapandemie op het verwacht aantal internationale studenten kan vooral in steden met relatief veel internationale studenten een afname van het aantal uitwonende studenten worden verwacht in vergelijking met de trendprognose. Over het algemeen betreffen dit steden waar universiteiten zijn gevestigd.

Tabel 7.2: Aantal uitwonende studenten in collegejaren ’19-’20 en ’27-’28 in de trendprognose en het impactvolle scenario naar woonstad en type student, collegejaren ’19-’20 en ’27-’28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

	19-'20		Trendprognose '27-'28		Impactvol scenario '27-'28	
	Uitw. NL	Internationaal	Uitw. NL	Internationaal	Uitw. NL	Internationaal
Alkmaar	700	50	710	100	720	80
Almere	1.460	280	1.420	400	1.420	330
Amersfoort	1.530	110	1.310	150	1.330	120
Amsterdam	35.100	14.410	35.720	21.210	36.300	17.100
Apeldoorn	980	90	820	100	840	80
Arnhem	4.930	1.590	4.160	1.870	4.210	1.600
Breda	5.980	1.340	4.550	1.390	4.590	1.170
Delft	11.680	4.490	12.820	6.950	12.880	5.620
Den Haag	11.090	7.050	10.830	9.000	10.930	7.380
Deventer	1.520	340	1.260	390	1.270	330
Doetinchem	200	10	190	10	190	10
Dronten	590	160	400	130	390	120
Ede	1.770	130	1.500	280	1.530	230
Eindhoven	9.210	3.820	8.020	5.280	8.050	4.360
Emmen	420	200	350	200	360	170
Enschede	8.260	4.180	8.720	6.210	8.820	5.030
Gouda	770	60	640	80	650	70
Groningen	28.630	9.450	26.500	13.030	26.910	10.470
Haarlem	2.190	330	1.990	440	2.010	370
Heerlen	790	320	620	360	640	310
Helmond	330	40	330	50	320	50
Leeuwarden	5.480	1.980	5.040	2.250	5.020	1.910
Leiden	13.090	2.010	13.560	3.270	13.830	2.610
Maastricht	6.930	9.380	5.830	11.400	5.950	9.170
Nijmegen	15.820	2.320	15.360	3.180	15.600	2.550
Rotterdam	20.990	7.160	19.030	9.390	19.240	7.700
's-Hertogenbosch	2.540	280	2.280	390	2.290	310
Sittard-Geleen	630	70	580	100	560	80
Tilburg	10.070	2.870	9.710	4.390	9.800	3.580
Utrecht	23.690	3.380	22.780	4.980	23.120	4.060
Venlo	530	1.800	450	1.800	450	1.530
Vlissingen	510	390	320	400	330	350
Wageningen	5.620	2.190	6.200	3.320	6.320	2.590
Zwolle	3.430	200	2.810	260	2.830	210

8 Internationale studenten

Internationale studenten vormen een bijzondere groep aangezien nagenoeg al deze studenten een huisvestingsbehoefte hebben, doorgaans geen netwerk in Nederland hebben en hierdoor nog meer dan de Nederlandse studenten zijn aangewezen op corporaties en particuliere verhuurders. Daarnaast ontwikkelt deze groep zich qua prognoses onafhankelijk van de demografie in Nederland. Internationale studenten kunnen in twee groepen worden verdeeld:

1. Internationaal mobiele diplomastudenten die komen voor een volledige studie op bachelor- of masterniveau; zij zijn in de voorgaande hoofdstukken in alle analyses meegenomen.
2. Studiepuntmobiele studenten die juist komen voor een kortere periode (één jaar of korter), bijvoorbeeld in het kader van een uitwisseling; deze studenten zijn in de voorgaande hoofdstukken niet meegenomen.

De tweede groep van studiepuntmobiele studenten wordt helaas minder eenduidig geregistreerd en wordt om die reden niet meegenomen in de analyses uit de voorgaande hoofdstukken. Toch bezetten deze studenten met circa 5 procent een noemenswaardig deel van de studentenwoonruimten. Vanwege het belang een zo compleet mogelijk beeld te schetsen van de behoefte aan studentenhuisvesting wordt de groep studiepuntmobiele studenten in dit hoofdstuk behandeld. Het betreft hier echter alleen de inkomende studenten, waardoor het (tijdelijke) aanbod van woonruimten als gevolg van uitgaande studiepuntmobiele studenten buiten beeld blijft. De internationale diplomastudenten die integraal in de voorgaande hoofdstukken zijn meegenomen worden in dit hoofdstuk als aparte categorie eveneens besproken.

In samenwerking met Nuffic, de Nederlandse organisatie voor internationalisering in het onderwijs, wordt in paragraaf 8.1 geschetst binnen welke wereldwijde mobiliteitsstromen de studentenmobiliteit naar Nederland plaatsvindt. In paragraaf 8.2 worden omvang en samenstelling van de internationale studentenpopulatie besproken. De woonsituatie van internationale studenten wordt in paragraaf 8.3 behandeld, waarbij de vergelijking wordt gemaakt met de Nederlandse diplomastudenten. In paragraaf 8.4 worden de verschillen tussen woonwensen en woonsituatie van internationale studenten gepresenteerd. Tot slot worden in paragraaf 8.5 de verwachtingen voor de toekomstige kwantitatieve ontwikkeling besproken.

8.1 Internationale context

In 2018 volgden er wereldwijd, volgens de meest recente statistieken van Unesco[1], ongeveer 5,6 miljoen studenten een studie in het buitenland. Figuur 8.1 laat zien dat het aantal studenten dat in het buitenland studeert sinds 2000 structureel is toegenomen. Toch is jarenlang het aandeel van de wereldwijde studentenpopulatie dat in het buitenland is gaan studeren ongeveer gelijk gebleven (circa 2 procent). De

[1] Unesco (2020), *"UIS Statistics"*, http://data.uis.unesco.org, 23 september 2020

.

toename van het aantal studenten dat in het buitenland studeert komt hiermee voor rekening van de groei van de wereldwijde studentenpopulatie, die hoofdzakelijk afkomstig is van de toename van het aantal studenten in Aziatische en Afrikaanse landen. Echter neemt sinds 2016 het aandeel van de wereldwijde studentenpopulatie dat in het buitenland is gaan studeren langzaam toe. In 2018 studeerde 2,5 procent van de wereldwijde studentenpopulatie in het buitenland.

Figuur 8.1: Ontwikkeling aantal studenten wereldwijd dat in een ander land studeert, 2000-2018 (bron: UNESCO Datacentre, 2020)

Tabel 8.1 laat zien dat China in absolute aantallen de meeste uitgaande studenten, zowel studiepuntmobiele studenten als internationale diplomastudenten, telt op ruime afstand gevolgd door India. China is symbolisch voor veel andere (opkomende) kenniseconomieën. De ontwikkeling van het hoger onderwijs in deze landen neemt toe in zowel kwaliteit als kwantiteit en zal waarschijnlijk leiden tot een betere kwalitatieve aansluiting van internationale studenten op Nederlandse universiteiten en hoge scholen en daarmee mogelijk ook voor een lagere uitstroom van de studenten. De top-5 bestaat verder uit Duitsland, Vietnam en Zuid-Korea. Duitsland heeft naast een grote uitgaande populatie ook een grote inkomende studentenstroom.

Nederland staat met een populatie uitgaande diplomastudenten van ongeveer 17.600 op een 65e plaats in deze ranglijst. Het aantal uitgaande studenten zegt niet alles. China en India staan bovenaan, maar hebben ook de grootste populatie 18-30-jarigen, en als gevolg daarvan ook een groot aantal studenten. Daarom is er ook gekeken naar het aandeel van alle studenten per land dat in het buitenland gaat studeren. In India blijkt dit slechts 1,1 procent te zijn. Van de landen in de top-10 steken Kazachstan en Nepal erboven uit met meer dan 5 procent. In Nederland gaat in 2018 2,0 procent voor studie naar het buitenland. Dit is iets onder het wereldwijde gemiddelde van ongeveer 2,5 procent.

Wat aantallen inkomende studenten betreft voeren de Verenigde Staten de ranglijst aan, gevolgd door het Verenigd Koninkrijk en Australië. De top-3 wordt in zijn geheel gevormd door Engelstalige landen. In deze laatste twee landen is het aandeel internationale studenten binnen de totale populatie ook erg hoog. De landen net onder de top met de meeste inkomende studenten hebben veelal zelf ook een grote uitgaande studentenpopulatie. Frankrijk en Rusland trekken veel studenten uit landen met dezelfde voertaal; Frankrijk uit voormalige kolonies en Rusland uit de voormalige Sovjetstaten. Nederland staat in 2018 op de twaalfde plaats en scoort qua ratio bovengemiddeld hoog.

Tabel 8.1: Top-10 landen en Nederland uitgaande en inkomende studiemobiliteit (totaal van studiepuntmobiele studenten en internationale diplomastudenten), 2011 en 2018 en mobiliteitsratio 2018 (*cijfer uit 2016, vanwege ontbreken informatie, bron: UNESCO Datacentre, 2020)

Uitgaand	2011	2018	Ratio	Inkomend	2011	2018	Ratio
1 China	653.200	993.400	2,2%	1 Verenigde Staten	709.600	987.300	5,2%
2 India	206.700	375.100	1,1%	2 Verenigd Koninkrijk	419.900	452.100	18,3%
3 Duitsland	114.100	122.500	3,9%	3 Australië	262.600	444.500	26,5%
4 Vietnam	51.900	108.500	3,6% *	4 Duitsland		311.700	10,0%
5 Zuid-Korea	127.900	101.800	3,3%	5 Rusland	165.900	262.400	4,5%
6 Frankrijk	60.500	99.500	3,8%	6 Frankrijk	268.200	229.600	8,8%
7 Verenigde Staten	70.500	84.300	0,4%	7 Canada	121.000	224.500	13,8%
8 Kazachstan	42.300	83.500	13,2%	8 Japan	151.500	182.700	4,7%
9 Nepal	29.600	81.900	20,2%	9 China	79.600	178.300	0,4%
10 Saoedi-Arabië	51.700	77.400	4,8%	10 Turkije	31.100	125.100	1,7%
65 Nederland	*13.500*	*17.600*	*2,0%*	*12 Nederland*	*62.000*	*103.800*	*11,7%*
Totaal	***3.988.400***	***5.571.400***	***2,5%***	***Totaal***	***3.988.400***	***5.571.400***	***2,5%***

Over uitgaande studiepuntmobiliteit, worden wereldwijd geen cijfers geregistreerd. Wel zijn Europese vergelijkingen beschikbaar via de Eurostudent-onderzoeken, en voor het deel studiepuntmobiliteit dat binnen het Erasmus+-programma plaatsvindt. Nederland scoort met circa een kwart van de afgestudeerdenpopulatie met een studiegerelateerde buitenlandervaring bovengemiddeld[2]. Wel bestaan er grote verschillen tussen de verschillende studierichtingen. De studiepuntmobiliteit hangt sterk samen met de hoeveelheid beschikbare middelen via Erasmus+. Steeds meer onderwijsinstellingen maken de keuze om studiepuntmobiliteit als de norm voor alle studenten te stellen[3]. Dit om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen en kansen voor studenten op de arbeidsmarkt te vergroten. Hiervoor wordt er door de onderwijsinstellingen gewerkt aan afgestemde mobiliteitsvensters en automatische erkenning van studiepunten om zekerheid over aansluiting van het aanbod op het studieprogramma en duidelijkheid omtrent de erkenning van studiepunten te bieden. Daarom mag verwacht worden dat de uitgaande stroom studiepuntmobiele studenten de komende jaren gaat stijgen en daarmee ook de inkomende stroom. De reeds vastgestelde toename van het budget van het Erasmus+-programma (en de opvolger van dit programma) voor de komende jaren en de verwachte toename op langere termijn bevestigen het beeld waarin een toename wordt verwacht.

[2] Nuffic (2017), 'Outgoing student mobility in Dutch higher education, 2015-2016', https://www.nuffic.nl/actueel/kwart-studenten-naar-buitenland/

[3] Vereniging Hogescholen en VSNU (2014) 'Gezamenlijke Visie Internationaal' en Vereniging Hogescholen en VSNU (2018) 'Internationaliseringsagenda hoger onderwijs'.

8.2 Studentenpopulatie

In totaal zijn er in collegejaar ’19-‘20 circa 20.700 studiepuntmobiele studenten en 92.100 internationale diplomastudenten[4] in Nederland. Een groot deel van de studiepuntmobiele studenten is slechts één semester in Nederland. In het eerste semester van collegejaar ’19-‘20 waren er 13.600 studenten en in het tweede semester 7.100 studenten. Voor de huisvesting is het vooral relevant hoeveel studenten er op het piekmoment zijn; daarom wordt er in het vervolg gekeken naar de studiepuntmobiele studenten in het eerste semester. Wel zal er rekening mee gehouden moeten worden dat de vraag naar huisvesting in het tweede semester lager ligt (in collegejaar ’19-‘20 waren in het tweede semester 6.500 studiepuntmobiele studenten minder dan in het eerste semester).

De studiepuntmobiele en internationale diplomastudenten vormen in het eerste semester respectievelijk 1,9 en 12,7 procent van de gehele studentenpopulatie. Van de internationale studenten studeert circa 67 procent aan een universiteit. Dit is een beduidend groter aandeel dan bij de Nederlandse studenten (38 procent).

Een studiepuntmobiele student blijft gemiddeld circa 7 maanden in Nederland. 49 procent van de studiepuntmobiele studenten studeert in Nederland via een Erasmusbeurs. 46 procent komt naar Nederland via een ander uitwisselingsprogramma en de resterende 5 procent op eigen gelegenheid. Tabel 8.2 laat zien dat de meeste studiepuntmobiele studenten uit China, Spanje en Duitsland komen.

Tabel 8.2: Herkomstlanden studiepuntmobiele studenten, collegejaar '18-'19 (bron: Nuffic)

1	China	9,8%	7	Verenigde Staten	4,8%
2	Spanje	7,3%	8	Verenigd Koninkrijk	4,0%
3	Duitsland	6,5%	9	Zuid-Korea	3,5%
4	India	5,7%	10	Indonesië	2,6%
5	Frankrijk	5,0%	11	Finland	2,4%
6	Italië	4,9%		Overig	43,4%

Figuur 8.2 geeft de leeftijdsverdeling van de internationale studenten weer in vergelijking met die van de Nederlandse studenten. Studiepuntmobiele studenten en internationale diplomastudenten zijn gemiddeld respectievelijk 1 en 10 maanden ouder dan Nederlandse diplomastudenten. Opvallend is dat bij de studiepuntmobiele studenten 63 procent tussen de 20 en 22 jaar is. Deze piek is ook terug te zien bij de Nederlandse studenten, maar met 41 procent veel minder extreem. Bij internationale diplomastudenten is de piek een stuk minder sterk en zijn er relatief ook veel studenten 28 jaar of ouder.

[4] Onder de internationale diplomastudenten vallen in deze monitor alle studenten met een buitenlandse nationaliteit en een internationale vooropleiding (deze definitie wordt eveneens gebruikt door de VSNU en Vereniging Hogescholen en Nuffic)., DUO en CBS hanteren een andere definitie waarbij alle studenten met een internationale vooropleiding onder de groep internationale studenten worden geschaard (dus ook met een Nederlandse nationaliteit). De in deze monitor gehanteerde definitie heeft de voorkeur omdat studenten met een Nederlandse nationaliteit en een internationale vooropleiding vergelijkbaar huisvestingsgedrag vertonen als de studenten met zowel een Nederlandse nationaliteit als vooropleiding.

Figuur 8.2: Studenten naar leeftijd en type student, collegejaar '19-'20 (bron: DUO, CBS en enquête 'Wonen als Student 2020')

Vrouwen zijn, zoals te zien in figuur 8.3, bij de internationale studenten sterker oververtegenwoordigd dan bij de Nederlandse studenten (Nederlands: 51 procent; internationale diplomastudenten: 54 procent; studiepuntmobiele studenten: 66 procent). Dit is opvallend omdat er wereldwijd met 53 procent meer mannen een opleiding in het buitenland volgen (bron: UNESCO).

Figuur 8.3: Studenten naar geslacht en type student, collegejaar '19-'20 (bron: DUO, CBS en enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 8.4 laat de ontwikkeling zien van het aantal internationale studenten in de afgelopen acht jaar. Het aantal internationale studenten is relatief beduidend harder gegroeid dan het aantal Nederlandse studenten. De aantallen studiepuntmobiele (totaal eerste en tweede semester) en internationale diplomastudenten zijn jaarlijks gemiddeld met 7 en 11 procent gegroeid tegenover een jaarlijkse groei van 2 procent bij de Nederlandse studenten. In absolute zin komt dit neer op een groei sinds collegejaar '11-'12 van respectievelijk 7.600, 43.300 en 68.900 studenten. De groei van de internationale diplomastudenten is vooral

te zien bij de universiteiten, terwijl het aantal studiepuntmobiele studenten relatief hard is gegroeid bij de hbo-instellingen.

Figuur 8.4: Aantal studenten in het hoger onderwijs en ontwikkelingspercentage t.o.v. voorgaand jaar naar type student, collegejaren '11-'12 tot en met '19-'20 (bron: DUO, CBS en Telling ABF)

Tabel 8.3 geeft inzicht in het aantal internationale studenten in het eerste semester per studiestad. Amsterdam, Groningen, Maastricht en Rotterdam zijn de steden met de meeste studiepuntmobiele en internationale diplomastudenten. Samen zijn deze vier steden goed voor bijna de helft (47 procent) van alle studiepuntmobiele studenten en internationale diplomastudenten. In Maastricht en Venlo is het aandeel internationale studenten binnen de totale studentenpopulatie met afstand het grootst.

Tabel 8.3: Aantal internationale studenten en aandeel internationale studenten binnen de totale studentenpopulatie naar studiestad en type internationale student in het eerste semester van collegejaar '19-'20 (bron: DUO, CBS en Telling ABF)

	Studiepuntmobiele student		Internationale diplomastudent	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Alkmaar	130	3,7%	10	0,2%
Almere	100	2,1%	40	0,9%
Amersfoort	50	2,3%	10	0,3%
Amsterdam	1.910	1,7%	15.640	13,5%
Apeldoorn	0	0,2%	70	6,6%
Arnhem	180	1,5%	1.710	14,4%
Breda	380	1,9%	1.390	6,8%
Delft	510	1,7%	5.680	19,5%
Den Haag	1.160	3,6%	6.380	19,6%
Deventer	30	0,4%	350	4,7%
Doetinchem	0	0,0%	0	0,0%
Dronten	10	0,6%	170	7,6%
Ede	20	0,7%	10	0,2%
Eindhoven	540	1,6%	3.880	11,6%
Emmen	130	6,9%	220	11,9%
Enschede	240	0,9%	4.930	17,8%
Gouda	0	0,0%	0	0,1%
Groningen	1.640	2,7%	9.990	16,5%
Haarlem	40	0,9%	220	4,7%
Heerlen	70	1,3%	470	8,9%
Helmond	0	0,0%	0	0,0%
Leeuwarden	160	0,8%	2.220	11,1%
Leiden	510	1,4%	2.980	8,4%
Maastricht	1.190	5,0%	10.690	44,5%
Nijmegen	760	1,7%	2.910	6,5%
Rotterdam	1.090	1,6%	7.710	11,1%
's-Hertogenbosch	130	0,7%	240	1,3%
Sittard-Geleen	50	1,1%	40	0,8%
Tilburg	600	2,0%	3.430	11,6%
Utrecht	1.160	1,8%	4.410	6,9%
Venlo	160	3,4%	2.660	57,9%
Vlissingen	30	1,0%	360	10,1%
Wageningen	420	3,2%	2.500	19,5%
Zwolle	180	0,9%	230	1,1%
Overig	10	0,2%	620	15,9%
Totaal	**13.600**	**1,9%**	**92.140**	**12,7%**

De belangrijkste reden voor studiepuntmobiele studenten om naar Nederland te komen is de kwaliteit van het onderwijs hier. Dit is ook onder internationale diplomastudenten de meest voorkomende reden, zoals te zien is in figuur 8.5. Voor de internationale diplomastudenten is daarnaast de beschikbaarheid van opleidingen een belangrijke reden van de keuze voor Nederland.

Figuur 8.5: Reden waarom internationale student in Nederland is gaan studeren naar type student, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

8.3 Woonsituatie

Het grote verschil met reguliere studentenhuisvesting is dat de woonruimte voor een internationale student beschikbaar moet zijn op de dag van aankomst in Nederland. Meestal zijn de kamers voor internationale studenten dan ook volledig ingericht. 81 procent van de studiepuntmobiele studenten huurt een gemeubileerde woonruimte en 14 procent een gestoffeerde kamer. Op veel universiteiten wonen studenten op een campus die gelieerd is aan de instelling. Huisvesting voor internationale studenten verschilt dus op een aantal punten van de praktijk van reguliere studentenhuisvesting in Nederland, waar de student niet gebonden is aan huisvesting bij de studiestart, er doorgaans geen sprake is van gemeubileerde woonruimten en er veel meer een cultuur van kamer zoeken via kijkavonden is. Bovendien zijn de internationale studenten een relatief heterogene groep qua woonsituatie, draagkracht en woonbehoeften.

Nagenoeg iedere internationale student is uitwonend, zoals verwacht mag worden. 84 procent van de studiepuntmobiele studenten woont binnen de eigen studiestad. Dit percentage is iets hoger dan dat van de uitwonende internationale diplomastudent (81 procent) en duidelijk hoger dan dat van de Nederlandse diplomastudent (67 procent).

Met 9 procent zijn studiepuntmobiele studenten, zoals te zien in figuur 8.6, niet vaak gehuisvest in een meerkamerwoning. Onder internationale diplomastudenten ligt dit aandeel met 16 procent ook onder het niveau van de Nederlandse diplomastudent (29 procent).

Corporaties huisvesten in samenwerking met universiteiten en hogescholen 67 procent van de studiepuntmobiele studenten. Dit is een aanzienlijk groter deel dan bij de (internationale) diplomastudenten

(internationaal: 49 procent en Nederlands: 39 procent). De rol van particuliere verhuur is beduidend kleiner dan bij de (internationale) diplomastudenten.

Figuur 8.6: Aandeel uitwonende studenten naar type woonruimte, type verhuurder en type student, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Studiepuntmobiele studenten die gehuisvest zijn in een kamer met gedeelde voorzieningen delen hun keuken gemiddeld met meer personen dan (internationale) diplomastudenten. De keuken wordt gemiddeld met 6 à 7 personen gedeeld, terwijl diplomastudenten deze voorziening gemiddeld met iets meer dan 5 personen delen. Een studiepuntmobiele student deelt een toilet of douche met gemiddeld evenveel personen als (internationale) diplomastudenten.

Figuur 8.7: Gemiddeld aantal huisgenoten voor keuken, toilet en douche bij uitwonende studenten op kamers met gedeelde voorzieningen naar type voorziening en type student, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Figuur 8.8 geeft inzicht in de gemiddelde verschillen tussen studiepuntmobiele en (internationale) diplomastudenten wat betreft oppervlakte en betaalbaarheid. Wat woonoppervlakte betreft is er weinig verschil. Meer verschillen zijn er op het vlak van betaalbaarheid. De woonlasten na aftrek van huurtoeslag per vierkante meter zijn bij internationale studenten gemiddeld hoger dan bij de Nederlandse student. Twee belangrijke aspecten kunnen dit verschil verklaren, namelijk:

1. Internationale studenten en met name de studiepuntmobiele studenten zijn overwegend gehuisvest in studiesteden waar de woonlasten relatief hoog zijn;
2. Internationale studenten en zeker de studiepuntmobiele studenten wonen vaker in een gemeubileerde woning.

Het besteedbaar budget van internationale studenten is gemiddeld lager dan dat van Nederlandse studenten. Aangezien de woonlasten iets hoger zijn is het logische gevolg dat de internationale studenten een duidelijk hogere woonquote hebben.

Figuur 8.8: Gemiddelde oppervlakte, woonlasten per vierkante meter, woonlasten (inclusief bijkomende lasten en na aftrek van huurtoeslag), besteedbaar budget en woonquote naar type woonruimte en type student, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

8.4 Woonwensen

In deze paragraaf worden de woonwensen van alle internationale studenten in beeld gebracht omdat er onvoldoende waarnemingen beschikbaar zijn bij de internationale studenten die binnen één jaar wensen te verhuizen (voor een zuivere vergelijking is dit ook gedaan bij de Nederlandse studenten). Hierbij is gebruik gemaakt van conjunct meten. Bij de gepresenteerde woonwensen is dus rekening gehouden met de woonlasten die bepaalde keuzes met zich mee brengen.

Figuur 8.9 geeft de invloed weer van de kenmerken type woonruime, locatie, woonoppervlakte en woonlasten bij het zoeken naar een woonruimte. Internationale studenten en met name de studiepuntmobiele studenten hechten meer belang aan lage woonlasten en een goede locatie dan de Nederlandse studenten. Kanttekening hierbij is, dat de internationale studenten een sterk heterogene groep vormen en het verschil tussen de woonwensen groter is tussen de internationale studenten dan bij de Nederlandse studenten.

Figuur 8.9: Invloed per kenmerk op de woonruimtekeuze naar type student, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Uitgesplitst naar internationale en Nederlandse diplomastudenten is in figuur 8.10 te zien hoeveel meer een student bereid is te betalen voor een extra vierkante meter woonoppervlakte. Internationale diplomastudenten hebben in vergelijking met Nederlandse studenten minder geld over voor een extra vierkante meter.

Figuur 8.10: Waarde van iedere extra vierkante meter woonoppervlakte uitgedrukt in euro's per type woonruimte naar type student, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020', onvoldoende waarnemingen om studiepuntmobiele studenten weer te geven)

Figuur 8.11 geeft inzicht in wat studenten extra bereid zijn te betalen om in hun voorkeursgebied te wonen. Internationale studenten hebben er meer voor over om op hun eerste voorkeurslocatie te wonen dan Nederlandse studenten.

Figuur 8.11: Waarde van 2e en 1e voorkeurslocatie t.o.v. 3e en 2e voorkeurslocatie uitgedrukt in euro's naar type student, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

Naast woonoppervlakte en voorkeurslocatie kan ook gekeken worden naar wat een student bereid is meer te betalen voor een ander type woonruimte. Figuur 8.12 laat zien dat studiepuntmobiele studenten en in iets mindere mate internationale diplomastudenten minder bereid zijn extra te betalen voor een meer zelfstandige woonruimte.

Figuur 8.12: Waarde van type woonruimte t.o.v. andere type woonruimte uitgedrukt in euro's naar type student, collegejaar '19-'20 (bron: enquête 'Wonen als Student 2020')

8.5 Kwantitatieve prognose

Figuur 8.13 laat zien dat naar verwachting het aantal internationale studenten, zowel diplomastudenten als studiepuntmobiele studenten (totaal van eerste en tweede semester), duidelijk verder zal groeien, in tegenstelling tot het aantal Nederlandse studenten. In de komende acht jaar wordt een groei van 19 procent studiepuntmobiele studenten en 36 procent internationale diplomastudenten verwacht (3.800 en 33.000 studenten). Voor de Nederlandse en internationale diplomastudenten wordt gebruik gemaakt van de Apollo-prognoses. De prognoses van de studiepuntmobiele studenten zijn gebaseerd op de trend uit de afgelopen acht jaar gecombineerd met de wereldwijde demografische prognoses van het aantal jongeren en de beschikbare Erasmus+-programmamiddelen tot en met 2020. De verwachte sterke stijging bij de

studiepuntmobiele studenten in de komende jaren wordt voor een groot deel veroorzaakt door de gemiddeld jaarlijkse stijging van de Erasmus+-programmamiddelen met circa 15 procent.

De groei van 36 procent tot en met collegejaar ’27-’28 van het aantal internationale diplomastudenten is beperkt als het naast de wereldwijde verwachtingen van de groei van het aantal studenten wordt gelegd. Voor collegejaar ’27-’28 worden in totaal 6,4 miljoen studenten verwacht. Als Nederland het wereldmarktaandeel van 1,9 procent wil vasthouden, betekent dit dat het aantal internationale diplomastudenten met 43 procent moet groeien.

Figuur 8.13: Aantal studenten in het hoger onderwijs en ontwikkelingspercentage t.o.v. voorgaand collegejaar naar type student, collegejaren ’19-‘20 tot en met ’27-’28 (bron: Referentieraming Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en ABF Research)

Figuur 8.14 geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal internationale studenten in het eerste semester per studiestad. Van de steden met minstens 500 studiepuntmobiele studenten vallen Den Haag en Tilburg op met een verwachte toename van 20 procent of meer in de komende acht jaar. Bij de internationale diplomastudenten wordt de grootste relatieve groei verwacht in Delft, Leiden en Tilburg van de steden met minstens 500 internationale diplomastudenten. Ook vrijwel alle andere steden laten een groei zien.

Figuur 8.14: Ontwikkeling van het aantal internationale studenten in het eerste semester t.o.v. collegejaar ’19-‘20 naar type student in het eerste semester en studiestad, collegejaar ’27-’28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

Figuur 8.15 geeft door de combinatie van Nederlandse en internationale diplomastudenten samen met de studiepuntmobiele studenten in het eerste semester een compleet beeld van de ontwikkeling van het aantal uitwonenden in een stad. Bij de steden met minstens 2.000 uitwonende studenten wordt met ongeveer 20 procent de grootste relatieve groei voorspeld in Delft, Enschede en Wageningen en de grootste krimp in Breda en Zwolle.

Figuur 8.15: Aantal uitwonende studenten naar type student in het eerste semester en woonstad, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28, gemiddelde van de bandbreedte (bron: Apollo 2020, ABF Research)

8.6 Invloed coronapandemie op de internationale student

De coronapandemie heeft de internationale mobiliteit van studenten ernstig ontregeld. Aan het begin van de coronapandemie moest een deel van de internationale studenten terugkeren naar hun thuisland of konden zij niet naar Nederland reizen voor hun opleiding. Het fysieke onderwijs heeft toen plaatsgemaakt voor digitaal onderwijs. In collegejaar ’20-’21 zijn veel uitwisselingsprogramma’s in het hoger onderwijs voor de studiepuntmobiele studenten tot nader order uitgesteld. Dit betekent dat het aantal studiepuntmobiele studenten in het 1e semester van collegejaar ’20-’21 vrijwel nihil zal zijn.

Het aantal internationale diplomastudenten dat de komende jaren naar Nederland zal komen is van veel factoren afhankelijk. In deze monitor is een mild en impactvol scenario doorgerekend waarin rekening wordt gehouden met de invloed van de coronapandemie op de studentenpopulatie. Hieruit blijkt dat in collegejaar ’20-’21 in het milde scenario 91.000 en in het impactvolle scenario 84.900 internationale diplomastudenten worden verwacht. Dit zijn respectievelijk 8.300 en 14.300 studenten minder dan in de trendprognose. Over acht jaar zal het aantal internationale studenten in het milde scenario 4.500 studenten lager liggen dan in de trendprognose. In het impactvolle scenario is het verschil met de trendprognose een stuk groter. In dit scenario zullen naar verwachting 101.600 internationale diplomastudenten in collegejaar ’27-’28 in Nederland studeren (trendprognose: 125.100 studenten).

Nuffic heeft in mei en juli de impact van de coronapandemie op de internationale en studiepuntmobiele studenten in beeld gebracht. Middels korte enquêtes is studenten gevraagd naar hun studieplannen in tijden van de coronapandemie. Uit de enquêtes blijkt dat ondanks de coronapandemie 80 procent van de internationale studenten nog steeds geïnteresseerd is in een studie in Nederland. Twee derde hoopt in september 2020 met hun studie te kunnen starten. Tegelijkertijd zijn er veel onzekerheden die de plannen in de war kunnen gooien. De grootste onzekerheid die wordt genoemd zijn de reisbeperkingen en het tijdig verkrijgen van een visum voor de inkomende niet-EU-studenten.

In juni 2020 heeft Nuffic ook onderzoek gedaan naar de impact van de coronapandemie op de Nederlandse studenten die in het buitenland willen studeren. Hieruit blijkt dat Nederlandse studenten nog steeds graag een (deel) van hun opleiding in het buitenland willen volgen. Echter geeft driekwart van de studenten aan dat de coronapandemie veel invloed heeft gehad op hun plannen. De helft van de respondenten heeft de plannen al gewijzigd, terwijl een kwart aangeeft dat misschien te zullen doen

9 Mbo-studenten

Alle voorgaande hoofdstukken hebben uitsluitend betrekking op studenten uit het hoger onderwijs. Met dit hoofdstuk wordt ook een beeld op hoofdlijnen geschetst van de mbo-studenten. Dit is relevant omdat een omvangrijke groep mbo-studenten een woonruimte zoekt. In paragraaf 9.1 wordt allereerst de totale populatie mbo-studenten beschreven. In de tweede paragraaf is er aandacht voor de woonsituatie van deze studenten. Tot slot wordt in paragraaf 9.3 de verwachte ontwikkeling uiteengezet.

9.1 Studentenpopulatie

De uitvoeringsorganisatie voor het onderwijs van de Rijksoverheid (DUO) telde op 1 oktober 2019 501.800 studenten (excl. extranei) bij door de overheid gefinancierde opleidingen aan het middelbaar beroepsonderwijs. Dit betreffen 372.300 studenten met een beroepsopleidende leerweg (bol) en 129.500 met een beroepsbegeleidende leerweg (bbl). Met 51,4 procent zijn er iets meer mannelijke dan vrouwelijke studenten in het mbo. De gemiddelde leeftijd van studenten ligt met 20 jaar en 9 maanden bijna anderhalf jaar lager dan in het hoger onderwijs. 72 procent van de studenten is 20 jaar of jonger. Zoals figuur 9.1 laat zien, is de leeftijdsopbouw van bol- en bbl-studenten erg verschillend. Bol-studenten zijn gemiddeld 7 jaar en 8 maanden jonger dan bbl-studenten.

Figuur 9.1: Studenten naar leeftijd en type leerweg, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

Figuur 9.2 laat zien dat een meerderheid van de studenten een niveau-4-opleiding volgt (283.800 studenten, 57 procent). Respectievelijk 16.000, 82.600 en 119.400 studenten volgen een niveau-1-, niveau-2- en niveau-3-opleiding.

Figuur 9.2: Studenten naar niveau en leerweg, collegejaar ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

Het totaal aantal studenten is tussen 1 oktober 2011 en 1 oktober 2019 afgenomen met 1 procent. Dit komt neer op een gemiddelde jaarlijkse afname van 0,2 procent. Vanaf collegejaar ’16-’17 toont het aantal mbo-studenten weer een stijgende lijn. Het aantal bol-studenten is de laatste acht jaar gemiddeld met 0,6 procent per jaar gestegen. Echter neemt het aantal bol-studenten de laatste drie jaar licht af, zie figuur 9.3. Bij bbl-studenten is het tegenovergestelde beeld zichtbaar. Het aantal bbl-studenten is de afgelopen acht jaar met gemiddeld 2,0 procent per jaar gedaald, maar het aantal neemt de laatste vier jaar weer toe. Voornamelijk in de mbo-sectoren techniek en zorg en welzijn is de laatste jaren een sterke stijging zichtbaar.

Figuur 9.3: Aantal studenten en ontwikkelingspercentages ten opzichte van voorgaande jaar naar type leerweg, collegejaren '11-'12 tot en met ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

Figuur 9.4 laat het aantal studenten per studiestad zien. Nederland kent in totaal 126 steden met een mbo-instelling. In deze monitor zijn alle steden weergegeven met meer dan 5.000 studenten, minimaal 450 uitwonende studenten en/of met een hoger onderwijsinstelling. Rotterdam is met 43.700 studenten de grootste mbo-stad gevolgd door Amsterdam en Zwolle met respectievelijk 27.800 en 26.300 studenten.

Figuur 9.4: Aantal studenten naar studiestad, collegejaar ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

9.2 Woonsituatie

Met 80 procent blijft een ruime meerderheid van de mbo-studenten thuis wonen gedurende de studie, zie figuur 9.5. Dit is in vergelijking met het hoger onderwijs logisch aangezien mbo-studenten gemiddeld jonger zijn dan studenten in het hoger onderwijs. Bovendien volgen mbo-studenten meestal in de buurt van het ouderlijk huis de opleiding. Desalniettemin zijn er 101.100 uitwonende mbo-studenten. Opvallend daarbij is dat 66 procent van de uitwonende studenten buiten de eigen studiestad woont.

Figuur 9.5: Aandeel studenten naar woonsituatie en leerweg, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

Figuur 9.6 geeft inzicht in de woonsituatie naar leeftijd van bol-studenten en figuur 9.7 van bbl-studenten. Het beeld dat naarmate studenten ouder worden en langer studeren zij vaker uitwonend zijn komt duidelijk naar voren. Daarnaast valt op dat bbl-studenten veel vaker uitwonend zijn dan bol-studenten. Dit is logisch omdat bbl-studenten gemiddeld ouder zijn dan bol-studenten.

Figuur 9.6: Aandeel bol-studenten naar leeftijd en woonsituatie, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

Figuur 9.7: Aandeel bbl-studenten naar leeftijd en woonsituatie, collegejaar ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

Het aandeel uitwonenden is de afgelopen zeven jaar gedaald van 25 naar 20 procent, zie figuur 9.8. Deze daling heeft plaatsgevonden tussen collegejaren ’12-’13 en ’15-’16. In deze jaren was een sterke afname van het aantal bbl-studenten zichtbaar. Daarnaast zijn in deze periode de bol-deeltijd opleidingen afgeschaft. Dit zijn studenten die vaker het ouderlijk huis hebben verlaten dan bol-voltijd studenten. Het aantal bbl-studenten zit de laatste jaren weer in de lift, wat voor een lichte stijging van het aantal uitwonende studenten zorgt.

Figuur 9.8: Aandeel studenten naar woonsituatie, collegejaren ’12-’13 tot en met ’19-‘20 (bron: DUO en CBS)

Figuur 9.9 geeft inzicht in de aantallen uitwonende bol- en bbl-studenten, van zowel de primaire als de secundaire doelgroep: de uitwonende studenten die in de stad wonen en studeren en de uitwonende studenten die in de stad wonen maar in een andere stad studeren. In Rotterdam, Amsterdam, Den Haag en Groningen wonen de meeste uitwonende studenten. Bij 19 van de 34 steden met een hoger

onderwijsinstelling vertegenwoordigen mbo-studenten meer dan 20 procent van de huisvestingsbehoefte onder studenten. In Delft, Leiden, Maastricht en Wageningen vertegenwoordigen mbo-studenten met minder dan 5 procent slechts een klein deel van de totale studentenhuisvestingsbehoefte.

Figuur 9.9: Aantal uitwonende studenten naar woonstad, type doelgroep en leerweg, collegejaar '19-'20 (bron: DUO en CBS)

9.3 Kwantitatieve prognose

In de afgelopen acht jaar nam het aantal bol-studenten met gemiddeld 2.300 studenten per jaar toe. Het aantal bbl-studenten daalde in deze periode met 3.100 studenten per jaar. Voor de komende jaren wordt bij beide leerwegen een afname verwacht. De referentieraming, zie figuur 9.10, laat een gemiddelde afname van 200 bol-studenten en 3.500 bbl-studenten per jaar zien tussen collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (0,1 en 2,7 procent). In acht jaar tijd komt dit voor het gehele middelbaar beroepsonderwijs neer op een krimp van 5,9 procent.

Figuur 9.10: Ontwikkeling van het aantal studenten naar leerweg, collegejaren ’00-’01 tot en met ’29-’30 (bron: DUO en Referentieraming Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap)

De studiesteden laten een zeer wisselend beeld zien. De krimp die nationaal wordt verwacht is bij bijna driekwart van de steden terug te zien. Bij 12 van de 50 gepresenteerde steden is deze krimp naar verwachting meer dan 10 procent en bij 6 steden zelfs meer dan 20 procent. Bij 14 van de 50 mbo-steden wordt in tegenstelling tot het landelijke beeld een groei verwacht.

Figuur 9.11: Ontwikkeling van het aantal studenten ten opzichte van collegejaar ’19-‘20 naar studiestad, collegejaar ’27-’28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

In collegejaar ’19-‘20 is 20 procent van mbo-studenten uitwonend (101.100 studenten). Volgens de prognose blijft dit aandeel stabiel rond de 19 tot 20 procent in collegejaar ’27-’28. Vanwege de verwachte daling van het totaal aantal studenten en het gelijk blijvende aandeel uitwonende studenten, daalt naar verwachting het aantal uitwonende studenten naar 91.800 tot 96.600 studenten.

Figuur 9.12: Aandeel studenten naar woonsituatie, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

In 19 van de 50 gepresenteerde steden blijft de primaire doelgroep praktisch gelijk (daling of stijging van minder dan 50 studenten). Deze doelgroep stijgt met meer dan 150 studenten in Amsterdam, Groningen en Utrecht. In Almere, Emmen en Leeuwarden wordt bij de primaire doelgroep een krimp van minstens 200 studenten verwacht. De secundaire doelgroep blijft overal naar verwachting ongeveer gelijk. Alleen Enschede en Leeuwarden laten een daling zien van meer dan 100 studenten.

Tabel 9.1: Bandbreedte ontwikkeling van de primaire en secundaire doelgroep t.o.v. collegejaar ’19-‘20 naar woonstad, collegejaar ’27-’28 (bron: Apollo 2020, ABF Research)

	Primaire doelgroep			Secundaire doegroep		
	Stand	Ontwikkeling tot '27-'28		Stand	Ontwikkeling tot '27-'28	
	'19-'20	Ondergrens	Bovengrens	'19-'20	Ondergrens	Bovengrens
Alkmaar	240	230	250	490	430	460
Almelo	340	290	310	310	260	280
Almere	730	510	540	1.080	980	1.040
Alphen aan den Rijn	130	110	120	440	330	360
Amersfoort	590	680	720	370	400	430
Amsterdam	3.080	3.670	3.920	1.210	1.270	1.350
Apeldoorn	710	550	590	540	460	490
Arnhem	1.280	1.130	1.200	740	700	750
Assen	390	230	240	300	230	250
Breda	600	640	680	430	420	450
Delft	130	240	260	410	340	360
Den Haag	1.900	1.720	1.840	1.860	1.820	1.940
Den Helder	320	160	170	380	310	330
Deventer	310	190	210	450	420	440
Doetinchem	310	300	320	130	100	110
Dordrecht	440	360	390	470	410	440
Dronten	40	20	30	300	260	280
Ede	230	170	180	440	390	420
Eindhoven	850	940	1.010	370	370	400
Emmen	550	290	310	330	260	280
Enschede	340	340	370	1.050	900	960
Gouda	190	200	220	270	250	260
Groningen	2.420	2.580	2.760	380	310	330
Haarlem	220	300	320	480	470	500
Haarlemmermeer	200	230	250	570	470	500
Heerlen	530	470	510	280	240	260
Helmond	220	200	220	270	240	260
Hengelo	370	300	320	360	310	330
Hilversum	260	350	380	320	310	330
Leeuwarden	1.510	1.200	1.280	440	290	310
Leiden	350	440	470	250	240	260
Lelystad	230	150	160	480	460	490
Maastricht	330	470	500	270	230	250
Nieuwegein	50	110	120	250	250	270
Nijmegen	680	760	810	530	480	510
Nissewaard	150	100	100	420	440	470
Rotterdam	4.440	4.130	4.410	1.340	1.220	1.300
Schiedam	20	50	50	510	540	570
's-Hertogenbosch	420	450	480	360	340	360
Sittard-Geleen	230	240	250	370	310	330
Smallingerland	310	200	210	240	190	200
Súdwest-Fryslân	380	250	260	270	230	240
Tilburg	1.140	1.090	1.160	420	400	430
Utrecht	880	1.290	1.380	780	800	850
Venlo	190	170	180	310	270	290
Vlissingen	80	70	70	360	300	320
Wageningen	10	10	10	160	130	130
Zaanstad	260	180	200	540	470	500
Zoetermeer	160	130	140	620	510	550
Zwolle	1.090	1.190	1.270	200	180	200

Begrippenlijst

A-locatie	Woonlocatie in het centrum, rand van het centrum of bij de campus van een onderwijsinstelling.
Bbl	Bbl staat voor beroepsbegeleidende leerweg. Bij deze leerweg hebben de studenten voor minstens drie dagen per week een arbeidscontract bij een erkend leerbedrijf. Daarnaast gaan deze studenten doorgaans één dag per week naar school.
Benut flexibel aanbod	Flexibel aanbod dat op het peilmoment bewoond wordt door een student aan het hoger onderwijs.
Benut structureel aanbod	Structureel aanbod dat op het peilmoment bewoond wordt door een student aan het hoger onderwijs.
Bereikbaar onbenut flexibel aanbod	Deel van het onbenut flexibel aanbod dat nog relatief eenvoudig door studenten aan het hoger onderwijs benut zou moeten kunnen worden.
Besteedbaar inkomen (definitie BZK)	Besteedbaar inkomen (definitie CBS) minus aan wonen gerelateerde inkomsten zoals huurtoeslag en hypotheekrenteaftrek.
Besteedbaar inkomen (definitie CBS)	Inkomen met inkomsten uit arbeid, belastingen (-), aanvullende studiebeurs, huurtoeslag, zorgverzekeringspremie (-) en zorgtoeslag.
Besteedbaar budget (definitie MS)	Besteedbaar inkomen (definitie BZK) plus studiekosten (-), ouderlijke bijdrage en leningen en minus huurtoeslag.
Bijkomende woonlasten	Kosten voor gas, water, elektriciteit, gemeentelijke heffingen, service en internet.
Bol	Bol staat voor beroepsopleidende leerweg. Dit zijn dagopleidingen waarbij de student vooral op school leert en een aantal periodes stage loopt bij een erkend leerbedrijf.
Diplomastudenten	Nederlandse en internationale studenten die, in tegenstelling tot studiepuntmobiele studenten, een volledig bachelor- of mastertraject volgen.
Doorstromers	Uitwonende studenten van binnen de stad die woonruimte zoeken in de stad.
Drukindicator	Het verschil tussen het reële aanbod (zie definitie ‘reëel aanbod’) en het aantal studenten dat in de stad wilt wonen (als indicatie voor de gewenste voorraad). Het aantal studenten dat in de stad wilt wonen is bepaald door het huidig aantal uitwonende studenten te nemen en daarbij de studenten op te tellen die binnen een half jaar naar de stad wensen te verhuizen en de

	studenten die binnen een half jaar willen verhuizen of klaar zijn met studeren ervan af te trekken.
Eénkamerwoning	Zelfstandige woonruimte met uitsluitend eigen voorzieningen (sanitair en keuken) bestaande uit één kamer.
Flexibel aanbod	Alle woonruimten die de afgelopen acht jaar tot 75 procent van de tijd zijn bewoond door mbo- of ho-studenten en op het peilmoment nog bestaan.
Internationale diplomastudenten	Studenten met een buitenlandse nationaliteit en een internationale vooropleiding. Het gaat hierbij alleen om studenten die een regulier onderwijsprogramma volgen (bachelor of master).
Kamer met gedeelde voorzieningen	Onzelfstandige woonruimte met gedeeld gebruik van sanitair en/of keuken.
Meerkamerwoning	Zelfstandige woonruimte met uitsluitend eigen voorzieningen (sanitair en keuken) bestaande uit twee of meer kamers.
Migratieachtergrond (definitie CBS)	Bij het afbakenen van personen met een migratieachtergrond staat het geboorteland van de ouders centraal. Bij personen met een migratieachtergrond is ten minste één ouder in het buitenland geboren.
Onbenut flexibel aanbod	Flexibel aanbod dat op het peilmoment niet bewoond wordt door een student aan het hoger onderwijs.
Onbenut structureel aanbod	Structureel aanbod dat op het peilmoment niet bewoond wordt door een student aan het hoger onderwijs.
Primaire doelgroep	De groep studenten die woont in de stad waar ook de studie wordt gevolgd.
Reëel aanbod	Het aanbod van woonruimten waar studenten aan het hoger onderwijs daadwerkelijk gebruik van kunnen maken. Het is een optelling van Benut structureel aanbod + Benut flexibel aanbod + Bereikbaar onbenut flexibel aanbod.
Secundaire doelgroep	De groep studenten die uitwonend is in een stad, maar in een andere stad de studie volgt.
Starters	Thuiswonende studenten die woonruimte zoeken in de stad.
Structureel aanbod	Alle woonruimten die de afgelopen acht jaar voor minstens 75 procent van de tijd zijn bewoond door mbo- of ho-studenten en op het peilmoment nog bestaan.
Studiepuntmobiele studenten	Studenten die bij een internationale onderwijsinstelling staan ingeschreven en een verkort programma aan een Nederlandse hoger onderwijsinstelling volgen. Deze groep is ook wel bekend als short stay-studenten.
Studiestad	Gemeente waar een hogeschool of universiteit is gevestigd. En voor een student de gemeente waar de studie wordt gevolgd.
Thuiswonend	Student wonend bij de ouders of verzorgers.

Type woonruimte	Onderscheid naar kamers met gedeelde voorzieningen, éénkamerwoning en meerkamerwoning.
Uitstromer	Studenten die het hoger onderwijs zowel gediplomeerd als ongediplomeerd hebben verlaten. Studenten die zich hebben uitgeschreven, maar in de jaren erna zich weer inschrijven worden niet meegenomen.
Uitwonend	Student niet wonend bij de ouders of verzorgers.
Verhuisgeneigdheid	Wens om binnen één jaar te verhuizen.
Verlaters	Uitwonende studenten van binnen de stad die woonruimte zoeken buiten de stad.
Vestigers	Uitwonende studenten van buiten de stad die woonruimte zoeken in de stad.
Woonlasten	Huurprijs inclusief bijkomende lasten, zoals gas, water, licht, servicekosten, internet en gemeentelijke heffingen, en na aftrek van de huurtoeslag.
Woonquote	Woonlasten gedeeld door het inkomen. Dit geeft een indicatie van de zwaarte van de woonlasten ten opzichte van het inkomen voor een student. Er is gerekend met een macro-woonquote, oftewel de gemiddelde woonlasten zijn gedeeld door het gemiddelde inkomen. De definitie van de woonquote is niet vergelijkbaar met andere onderzoeken, omdat de woonquote met een andere definitie van zowel het inkomen (er wordt gerekend met besteedbaar budget, definitie MS) als de woonlasten (zie definitie hieronder) is berekend.
Woonsituatie	De woonsituatie van een student geeft aan of deze uitwonend, thuiswonend of internationaal is (en of de woonruimte zich binnen of buiten de studiestad bevindt).
Woonstad	Gemeente waar de student woont.
Zelfstandige woonruimte	Eén- of meerkamerwoning.

Uitkomsten per stad

Deze bijlage geeft per stad de huidige en verwachte studentenaantallen via de trendprognose in collegejaar ’27-’28 voor zowel ho- als mbo-studenten weer naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep. De primaire doelgroep betreft de uitwonende studenten die zowel in de stad wonen als studeren. De secundaire doelgroep bestaat uit uitwonende studenten die in de stad wonen, maar in een andere stad studeren.

Ho-studenten

Tabel B.1: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Alkmaar, Almere en Amersfoort, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Alkmaar			Almere			Amersfoort		
			'19-'20	'27-'28 Onder	'27-'28 Boven	'19-'20	'27-'28 Onder	'27-'28 Boven	'19-'20	'27-'28 Onder	'27-'28 Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	370	310	320	1.780	1.620	1.600	180	190	190
		Buiten studiestad	2.610	2.000	1.970	1.600	1.800	1.750	1.070	1.120	1.090
	Uitw onend	Binnen studiestad	170	210	230	560	640	690	180	180	190
		Buiten studiestad	280	170	190	520	730	760	540	410	430
	Internationaal	Binnen studiestad	0	0	0	20	20	30	0	0	0
		Buiten studiestad	10	10	0	20	20	30	10	10	10
	Studenten	Totaal	3.430	2.700	2.700	4.500	4.820	4.850	1.970	1.910	1.910
	Doelgroep	Primair	170	210	230	580	660	720	180	180	190
		Secundair	370	330	330	710	620	630	950	750	770
		Totaal uitw onend	540	540	560	1.290	1.280	1.350	1.130	930	960
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uitw onend	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Internationaal	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Studenten	Totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Doelgroep	Primair	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Secundair	210	260	260	450	500	520	510	510	510
		Totaal uitw onend	210	260	260	450	500	520	510	510	510
Totaal	Studenten	Totaal	3.430	2.700	2.700	4.500	4.820	4.850	1.970	1.910	1.910
	Doelgroep	Primair	170	210	230	580	660	720	180	180	190
		Secundair	590	580	600	1.160	1.120	1.150	1.460	1.250	1.280
		Totaal uitw onend	750	790	820	1.740	1.780	1.870	1.640	1.430	1.480
Studiepuntmobiele st.		1e semester	130	150		100	120		50	50	
		2e semester	140	160		80	100		20	30	
		Totaal	280	300		170	220		70	80	

Tabel B.2: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Amsterdam, Apeldoorn en Arnhem, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Amsterdam			Apeldoorn			Arnhem		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	7.070	8.320	8.100	50	40	50	680	650	650
		Buiten studiestad	25.550	23.940	23.340	560	480	470	5.630	4.820	4.680
	Uitw onend	Binnen studiestad	10.460	8.800	9.370	70	60	60	2.280	1.770	1.900
		Buiten studiestad	6.410	4.950	5.170	170	140	160	1.410	1.070	1.090
	Internationaal	Binnen studiestad	2.700	3.210	3.230	30	30	30	1.350	1.540	1.560
		Buiten studiestad	710	890	890	40	40	30	360	440	450
	Studenten	Totaal	52.900	50.110	50.090	910	800	790	11.700	10.290	10.330
	Doelgroep	Primair	13.160	12.010	12.600	100	90	90	3.630	3.310	3.460
		Secundair	2.980	2.940	3.010	730	570	590	1.880	1.530	1.600
		Totaal uitw onend	16.140	14.960	15.610	830	650	670	5.510	4.840	5.060
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	4.450	5.580	5.380	0	10	0	0	0	0
		Buiten studiestad	16.940	18.260	17.130	30	40	40	0	0	0
	Uitw onend	Binnen studiestad	19.530	20.800	22.030	30	20	30	0	0	0
		Buiten studiestad	7.470	6.650	6.780	30	10	10	0	0	0
	Internationaal	Binnen studiestad	10.330	16.200	16.120	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	1.890	2.800	2.890	0	0	0	0	0	0
	Studenten	Totaal	60.610	70.290	70.330	90	80	80	0	0	0
	Doelgroep	Primair	29.860	37.010	38.150	30	20	30	0	0	0
		Secundair	3.510	4.030	4.110	220	230	230	1.010	1.080	1.090
		Totaal uitw onend	33.370	41.040	42.260	240	250	260	1.010	1.080	1.090
Totaal	Studenten	Totaal	113.510	120.410	120.420	1.000	880	870	11.700	10.290	10.330
	Doelgroep	Primair	43.020	49.020	50.750	130	110	120	3.630	3.310	3.460
		Secundair	6.480	6.980	7.120	950	800	820	2.880	2.610	2.690
		Totaal uitw onend	49.510	55.990	57.870	1.070	910	930	6.510	5.920	6.150
Studiepuntmobiele st.		1e semester	1.910	2.260		0	0		180	210	
		2e semester	860	1.020		0	0		140	160	
		Totaal	2.770	3.280		0	10		320	380	

Tabel B.3: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Breda, Delft en Den Haag, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Breda			Delft			Den Haag		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	1.330	1.120	1.090	100	130	130	3.190	3.690	3.600
		Buiten studiestad	10.760	9.470	9.200	2.290	2.170	2.120	9.480	9.800	9.480
	Uitw onend	Binnen studiestad	4.430	2.970	3.210	660	560	580	4.730	4.300	4.640
		Buiten studiestad	1.970	1.490	1.550	650	530	560	3.870	2.990	3.100
	Internationaal	Binnen studiestad	1.160	1.170	1.170	110	120	120	3.390	3.880	3.910
		Buiten studiestad	200	230	220	70	80	80	850	1.070	1.020
	Studenten	Totaal	19.830	16.440	16.430	3.870	3.590	3.590	25.500	25.730	25.750
	Doelgroep	Primair	5.590	4.140	4.380	770	680	690	8.120	8.180	8.550
		Secundair	880	770	800	870	730	760	2.340	2.100	2.190
		Totaal uitw onend	6.470	4.910	5.180	1.640	1.410	1.450	10.460	10.280	10.740
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	10	10	150	180	160	150	160	140
		Buiten studiestad	80	70	60	6.210	6.940	6.360	1.470	1.600	1.500
	Uitw onend	Binnen studiestad	60	60	60	9.320	10.530	11.070	1.100	1.330	1.390
		Buiten studiestad	20	10	10	3.610	3.740	3.780	1.080	1.100	1.170
	Internationaal	Binnen studiestad	20	30	20	4.120	6.490	6.530	1.810	2.560	2.530
		Buiten studiestad	10	10	10	1.390	2.060	2.010	330	430	440
	Studenten	Totaal	190	190	180	24.800	29.920	29.920	5.940	7.170	7.170
	Doelgroep	Primair	80	90	80	13.440	17.020	17.610	2.910	3.880	3.920
		Secundair	780	800	810	1.090	1.010	1.040	4.770	5.370	5.460
		Totaal uitw onend	860	890	890	14.520	18.030	18.650	7.690	9.260	9.380
Totaal	Studenten	Totaal	20.020	16.630	16.610	28.660	33.510	33.500	31.440	32.900	32.910
	Doelgroep	Primair	5.670	4.230	4.460	14.210	17.690	18.300	11.030	12.060	12.470
		Secundair	1.660	1.580	1.610	1.960	1.750	1.800	7.110	7.480	7.650
		Totaal uitw onend	7.330	5.800	6.070	16.160	19.440	20.100	18.140	19.540	20.120
Studiepuntmobiele st.		1e semester	380	450		510	540		1.160	1.500	
		2e semester	220	260		230	240		550	710	
		Totaal	610	710		740	780		1.710	2.210	

Tabel B.4: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Deventer, Doetinchem en Dronten, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Deventer			Doetinchem			Dronten		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	510	480	470	40	20	20	50	40	40
		Buiten studiestad	4.550	4.020	3.930	260	160	150	1.330	1.270	1.220
	Uitw onend	Binnen studiestad	800	650	690	0	10	20	460	270	310
		Buiten studiestad	1.190	930	990	20	20	10	160	160	170
	Internationaal	Binnen studiestad	250	260	270	0	0	0	150	130	120
		Buiten studiestad	100	120	110	0	0	0	10	10	10
	Studenten	Totaal	7.400	6.460	6.460	320	210	200	2.160	1.870	1.860
	Doelgroep	Primair	1.050	910	960	0	10	20	610	390	430
		Secundair	490	390	400	170	140	150	110	100	100
		Totaal uitw onend	1.530	1.300	1.360	170	150	160	730	490	520
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uitw onend	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Internationaal	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Studenten	Totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Doelgroep	Primair	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Secundair	330	320	320	40	40	40	20	20	20
		Totaal uitw onend	330	320	320	40	40	40	20	20	20
Totaal	Studenten	Totaal	7.400	6.460	6.460	320	210	200	2.160	1.870	1.860
	Doelgroep	Primair	1.050	910	960	0	10	20	610	390	430
		Secundair	810	700	720	210	180	190	140	120	120
		Totaal uitw onend	1.860	1.610	1.680	210	190	200	750	510	540
Studiepuntmobiele st.		1e semester	30	50		0	0		10	20	
		2e semester	30	40		0	0		0	0	
		Totaal	60	100		0	0		20	20	

Tabel B.5: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Ede, Eindhoven en Emmen, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Ede			Eindhoven			Emmen		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	340	320	310	1.390	1.410	1.380	550	390	400
		Buiten studiestad	1.940	1.820	1.760	12.310	10.460	10.280	580	480	470
	Uitw onend	Binnen studiestad	630	380	400	2.640	1.770	1.890	150	130	140
		Buiten studiestad	580	520	550	2.180	1.670	1.780	200	150	140
	Internationaal	Binnen studiestad	0	0	10	1.850	2.270	2.280	190	180	170
		Buiten studiestad	10	10	10	350	450	450	30	30	40
	Studenten	Totaal	3.500	3.040	3.030	20.720	18.040	18.060	1.700	1.350	1.350
	Doelgroep	Primair	630	380	410	4.500	4.040	4.170	340	300	310
		Secundair	430	340	360	990	930	960	220	180	180
		Totaal uitw onend	1.060	720	770	5.490	4.970	5.130	560	480	490
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	0	0	260	280	260	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	4.350	4.390	4.110	0	0	0
	Uitw onend	Binnen studiestad	0	0	0	4.930	4.430	4.700	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	900	930	950	0	0	0
	Internationaal	Binnen studiestad	0	0	0	1.530	2.380	2.390	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	150	210	210	0	0	0
	Studenten	Totaal	0	0	0	12.110	12.620	12.630	0	0	0
	Doelgroep	Primair	0	0	0	6.460	6.810	7.090	0	0	0
		Secundair	840	1.030	1.050	1.090	1.290	1.300	60	70	70
		Totaal uitw onend	840	1.030	1.050	7.550	8.100	8.390	60	70	70
Totaal	Studenten	Totaal	3.500	3.040	3.030	32.830	30.650	30.700	1.700	1.350	1.350
	Doelgroep	Primair	630	380	410	10.950	10.860	11.260	340	300	310
		Secundair	1.270	1.370	1.410	2.080	2.220	2.260	280	240	250
		Totaal uitw onend	1.900	1.750	1.820	13.040	13.070	13.520	620	540	560
Studiepuntmobiele st.		1e semester	20	20		540	630		130	150	
		2e semester	0	0		310	370		110	130	
		Totaal	20	20		850	1.000		240	280	

Tabel B.6: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Enschede, Gouda en Groningen, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Enschede			Gouda			Groningen		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	1.640	1.580	1.540	10	10	10	1.400	1.540	1.440
		Buiten studiestad	8.460	7.080	6.890	690	530	510	10.190	8.760	8.210
	Uitw onend	Binnen studiestad	2.730	2.130	2.280	140	70	60	10.780	8.830	9.460
		Buiten studiestad	1.740	1.350	1.410	80	50	60	2.640	2.160	2.180
	Internationaal	Binnen studiestad	1.330	1.350	1.340	0	0	0	2.210	2.430	2.430
		Buiten studiestad	310	320	340	0	0	0	190	230	230
	Studenten	Totaal	16.210	13.820	13.810	920	650	640	27.410	23.950	23.950
	Doelgroep	Primair	4.060	3.480	3.620	140	70	60	13.000	11.250	11.890
		Secundair	390	850	880	440	380	390	1.550	1.200	1.230
		Totaal uitw onend	4.450	4.340	4.500	580	440	450	14.550	12.460	13.120
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	170	170	160	0	0	0	550	580	510
		Buiten studiestad	1.990	2.170	1.900	0	0	0	5.210	5.500	4.740
	Uitw onend	Binnen studiestad	4.960	5.140	5.400	0	0	0	16.050	15.540	16.330
		Buiten studiestad	840	940	950	0	0	0	2.150	2.090	2.130
	Internationaal	Binnen studiestad	2.750	4.510	4.520	0	0	0	7.060	10.360	10.310
		Buiten studiestad	550	770	760	0	0	0	520	790	830
	Studenten	Totaal	11.250	13.700	13.690	0	0	0	31.550	34.860	34.840
	Doelgroep	Primair	7.710	9.640	9.920	0	0	0	23.110	25.900	26.640
		Secundair	280	720	730	250	270	270	410	470	490
		Totaal uitw onend	7.990	10.370	10.650	250	270	270	23.530	26.380	27.120
Totaal	Studenten	Totaal	27.460	27.520	27.510	920	650	640	58.960	58.810	58.790
	Doelgroep	Primair	11.760	13.130	13.550	140	70	60	36.110	37.160	38.530
		Secundair	670	1.580	1.610	690	640	660	1.970	1.670	1.710
		Totaal uitw onend	12.440	14.700	15.150	830	710	720	38.080	38.830	40.240
Studiepuntmobiele st.		1e semester	240	330		0	0		1.640	1.930	
		2e semester	190	260		0	0		880	1.030	
		Totaal	440	590		0	0		2.520	2.950	

Tabel B.7: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Haarlem, Heerlen en Helmond, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Haarlem			Heerlen			Helmond		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	260	320	310	370	300	300	90	70	70
		Buiten studiestad	2.960	2.770	2.730	3.340	2.570	2.530	960	690	680
	Uitw onend	Binnen studiestad	470	370	410	360	260	280	10	60	70
		Buiten studiestad	730	550	570	710	500	530	130	100	100
	Internationaal	Binnen studiestad	90	110	120	250	260	270	0	0	0
		Buiten studiestad	130	160	160	220	260	260	0	0	0
	Studenten	Totaal	4.640	4.280	4.290	5.250	4.150	4.170	1.190	910	920
	Doelgroep	Primair	560	480	530	610	530	560	10	60	70
		Secundair	1.050	920	950	320	220	230	260	200	220
		Totaal uitw onend	1.610	1.390	1.470	930	750	790	270	260	290
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Uitw onend	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Internationaal	Binnen studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Studenten	Totaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Doelgroep	Primair	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Secundair	900	990	1.010	190	210	210	100	100	100
		Totaal uitw onend	900	990	1.010	190	210	210	100	100	100
Totaal	Studenten	Totaal	4.640	4.280	4.290	5.250	4.150	4.170	1.190	910	920
	Doelgroep	Primair	560	480	530	610	530	560	10	60	70
		Secundair	1.950	1.900	1.950	500	440	450	360	310	320
		Totaal uitw onend	2.510	2.380	2.480	1.120	970	1.000	370	360	390
Studiepuntmobiele st.		1e semester	40	40		70	70		0	0	
		2e semester	50	40		40	50		0	0	
		Totaal	90	90		110	120		0	0	

Tabel B.8: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Leeuwarden, Leiden en Maastricht, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Leeuwarden			Leiden			Maastricht		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	1.110	1.100	1.050	610	640	620	130	130	120
		Buiten studiestad	8.110	7.540	7.180	6.640	6.530	6.380	1.310	1.270	1.160
	Uitw onend	Binnen studiestad	4.750	4.150	4.470	1.490	1.260	1.350	2.120	1.560	1.680
		Buiten studiestad	3.480	2.470	2.530	1.910	1.800	1.890	460	390	400
	Internationaal	Binnen studiestad	1.810	1.980	1.990	30	40	40	710	860	850
		Buiten studiestad	310	350	350	30	40	40	130	170	180
	Studenten	Totaal	19.580	17.590	17.570	10.710	10.310	10.320	4.860	4.380	4.380
	Doelgroep	Primair	6.560	6.130	6.460	1.520	1.300	1.390	2.830	2.420	2.530
		Secundair	400	310	310	1.100	980	1.010	740	610	630
		Totaal uitw onend	6.960	6.440	6.780	2.620	2.270	2.400	3.570	3.030	3.170
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	20	20	540	570	540	210	220	210
		Buiten studiestad	40	60	60	7.690	8.780	8.190	2.810	2.850	2.640
	Uitw onend	Binnen studiestad	70	180	190	8.520	9.140	9.680	4.090	3.530	3.770
		Buiten studiestad	40	50	50	4.600	4.470	4.540	990	1.060	1.070
	Internationaal	Binnen studiestad	100	160	160	1.650	2.760	2.770	8.390	10.170	10.170
		Buiten studiestad	10	30	30	1.270	1.700	1.710	1.460	2.020	2.020
	Studenten	Totaal	260	500	500	24.270	27.410	27.430	17.950	19.850	19.870
	Doelgroep	Primair	170	340	340	10.170	11.900	12.450	12.470	13.700	13.940
		Secundair	330	330	340	2.310	2.300	2.360	260	300	320
		Totaal uitw onend	500	670	680	12.480	14.200	14.810	12.740	14.000	14.260
Totaal	Studenten	Totaal	19.840	18.090	18.070	34.980	37.720	37.740	22.810	24.230	24.260
	Doelgroep	Primair	6.730	6.470	6.800	11.690	13.190	13.830	15.300	16.120	16.470
		Secundair	730	640	650	3.410	3.280	3.370	1.010	910	960
		Totaal uitw onend	7.460	7.110	7.460	15.100	16.470	17.210	16.310	17.030	17.430
Studiepuntmobiele st.		1e semester	160	180		510	600		1.190	1.420	
		2e semester	120	130		250	290		440	530	
		Totaal	280	310		750	900		1.630	1.950	

Tabel B.9: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Nijmegen, Rotterdam en 's-Hertogenbosch, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Nijmegen			Rotterdam			's-Hertogenbosch		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	1.090	1.160	1.110	5.270	5.670	5.550	1.030	830	810
		Buiten studiestad	12.480	10.730	10.390	21.730	20.790	20.290	12.940	11.790	11.590
	Uitw onend	Binnen studiestad	4.720	3.610	3.860	6.990	5.930	6.370	1.450	1.180	1.280
		Buiten studiestad	2.990	2.530	2.650	5.140	4.210	4.420	2.340	2.270	2.380
	Internationaal	Binnen studiestad	310	280	270	1.660	2.060	2.060	140	180	180
		Buiten studiestad	150	140	150	470	600	590	70	110	100
	Studenten	Totaal	21.740	18.440	18.430	41.250	39.260	39.260	17.960	16.360	16.330
	Doelgroep	Primair	5.030	3.880	4.130	8.660	7.990	8.430	1.580	1.360	1.460
		Secundair	900	830	860	2.130	1.800	1.860	610	520	540
		Totaal uitw onend	5.930	4.710	4.990	10.790	9.790	10.280	2.190	1.880	2.000
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	510	510	490	1.170	1.250	1.190	0	0	0
		Buiten studiestad	7.250	7.280	6.720	8.290	8.820	8.310	80	20	10
	Uitw onend	Binnen studiestad	9.630	9.990	10.540	9.050	8.480	8.980	20	30	30
		Buiten studiestad	2.430	2.500	2.520	2.920	2.960	3.010	60	20	30
	Internationaal	Binnen studiestad	1.880	2.750	2.730	4.470	6.080	5.920	20	40	30
		Buiten studiestad	570	840	850	1.100	1.360	1.530	10	10	10
	Studenten	Totaal	22.250	23.860	23.850	27.000	28.940	28.930	190	120	110
	Doelgroep	Primair	11.500	12.740	13.270	13.520	14.560	14.900	40	70	60
		Secundair	710	680	690	3.840	3.630	3.680	590	650	660
		Totaal uitw onend	12.210	13.420	13.960	17.360	18.190	18.580	630	720	720
Totaal	Studenten	Totaal	43.990	42.300	42.270	68.260	68.200	68.200	18.150	16.480	16.440
	Doelgroep	Primair	16.530	16.620	17.400	22.170	22.550	23.330	1.620	1.430	1.520
		Secundair	1.610	1.510	1.550	5.970	5.430	5.530	1.200	1.170	1.200
		Totaal uitw onend	18.140	18.130	18.960	28.150	27.980	28.860	2.820	2.600	2.720
Studiepuntmobiele st.		1e semester	760	910		1.090	1.270		130	160	
		2e semester	410	490		610	700		50	60	
		Totaal	1.170	1.390		1.700	1.970		180	220	

Tabel B.10: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Sittard-Geleen, Tilburg en Utrecht, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Sittard-Geleen			Tilburg			Utrecht		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	510	350	330	1.010	940	930	1.790	2.280	2.210
		Buiten studiestad	2.830	2.250	2.220	6.050	5.270	5.070	16.130	15.360	14.850
	Uitw onend	Binnen studiestad	240	240	260	2.960	1.970	2.130	5.830	4.850	5.200
		Buiten studiestad	820	530	560	1.540	1.100	1.160	5.730	4.470	4.660
	Internationaal	Binnen studiestad	0	0	0	340	400	400	690	850	850
		Buiten studiestad	20	20	20	100	140	130	550	710	720
	Studenten	Totaal	4.420	3.380	3.400	11.990	9.830	9.820	30.710	28.520	28.490
	Doelgroep	Primair	240	240	270	3.300	2.370	2.520	6.520	5.690	6.050
		Secundair	300	220	220	1.740	1.510	1.580	2.050	1.850	1.910
		Totaal uitw onend	540	460	490	5.040	3.880	4.110	8.570	7.540	7.970
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	0	0	460	450	430	710	860	830
		Buiten studiestad	10	0	0	6.120	6.600	6.230	10.880	11.530	10.750
	Uitw onend	Binnen studiestad	0	0	10	4.920	5.490	5.840	12.460	12.370	13.120
		Buiten studiestad	10	0	10	2.580	2.640	2.670	4.890	4.680	4.760
	Internationaal	Binnen studiestad	10	10	10	2.380	3.810	3.830	2.150	3.410	3.360
		Buiten studiestad	10	20	20	610	930	940	1.010	1.370	1.430
	Studenten	Totaal	30	30	40	17.080	19.930	19.930	32.100	34.220	34.240
	Doelgroep	Primair	10	10	10	7.300	9.300	9.670	14.620	15.780	16.480
		Secundair	160	190	190	600	620	630	3.880	3.850	3.920
		Totaal uitw onend	160	200	200	7.910	9.910	10.300	18.500	19.630	20.400
Totaal	Studenten	Totaal	4.450	3.410	3.440	29.070	29.750	29.750	62.810	62.740	62.730
	Doelgroep	Primair	240	250	280	10.610	11.670	12.190	21.140	21.470	22.530
		Secundair	460	400	410	2.340	2.130	2.220	5.930	5.700	5.840
		Totaal uitw onend	700	650	690	12.940	13.800	14.410	27.070	27.170	28.360
Studiepuntmobiele st.		1e semester	50	50		600	720		1.160	1.310	
		2e semester	30	30		240	300		540	610	
		Totaal	80	90		840	1.020		1.700	1.920	

Tabel B.11: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Venlo, Vlissingen en Wageningen, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Venlo			Vlissingen			Wageningen		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	280	220	210	300	230	220	0	0	10
		Buiten studiestad	1.110	880	870	2.050	1.380	1.360	210	200	200
	Uitw onend	Binnen studiestad	160	130	120	390	180	190	20	30	40
		Buiten studiestad	140	110	110	410	200	210	110	80	80
	Internationaal	Binnen studiestad	1.660	1.610	1.630	310	330	330	0	0	0
		Buiten studiestad	880	880	860	50	60	60	0	0	0
	Studenten	Totaal	4.220	3.820	3.800	3.510	2.380	2.370	340	310	310
	Doelgroep	Primair	1.820	1.740	1.750	700	520	520	20	30	40
		Secundair	260	220	220	180	180	180	170	200	210
		Totaal uitw onend	2.080	1.960	1.980	880	690	700	190	230	250
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	0	10	0	0	0	40	40	30
		Buiten studiestad	40	40	40	0	0	0	2.520	2.750	2.440
	Uitw onend	Binnen studiestad	40	40	40	0	0	0	5.340	5.750	6.030
		Buiten studiestad	20	20	20	0	0	0	1.650	1.960	1.990
	Internationaal	Binnen studiestad	90	120	120	0	0	0	2.150	3.270	3.230
		Buiten studiestad	40	50	50	0	0	0	350	490	500
	Studenten	Totaal	230	270	270	0	0	0	12.050	14.250	14.220
	Doelgroep	Primair	120	160	160	0	0	0	7.490	9.010	9.260
		Secundair	120	120	130	20	30	30	120	140	150
		Totaal uitw onend	250	290	280	20	30	30	7.610	9.150	9.410
Totaal	Studenten	Totaal	4.440	4.090	4.070	3.510	2.380	2.370	12.390	14.550	14.540
	Doelgroep	Primair	1.940	1.900	1.910	700	520	520	7.520	9.040	9.300
		Secundair	380	340	350	200	200	200	290	340	360
		Totaal uitw onend	2.320	2.240	2.260	900	720	730	7.810	9.380	9.660
Studiepuntmobiele st.		1e semester	160	200		30	40		420	490	
		2e semester	80	110		40	50		250	300	
		Totaal	240	310		80	90		670	800	

Tabel B.12: Studentenaantallen naar type onderwijsinstelling, woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Zwolle, overige steden en Nederland als totaal, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Zwolle			Overig			Totaal		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Hbo	Thuisw onend	Binnen studiestad	1.100	1.080	1.050	340	420	400	35.930	37.610	36.630
		Buiten studiestad	13.450	11.870	11.630	1.420	1.740	1.640	213.530	193.770	188.280
	Uitw onend	Binnen studiestad	2.440	1.900	2.060	600	810	900	76.880	62.190	66.770
		Buiten studiestad	2.840	2.370	2.470	570	740	780	54.630	43.880	45.760
	Internationaal	Binnen studiestad	130	170	190	250	280	270	23.120	25.990	26.110
		Buiten studiestad	100	150	150	160	150	140	6.610	7.910	7.800
	Studenten	Totaal	20.060	17.550	17.550	3.330	4.140	4.130	410.690	371.360	371.360
	Doelgroep	Primair	2.570	2.080	2.240	850	1.080	1.170	100.000	88.190	92.880
		Secundair	580	460	480	31.960	4.640	4.820	61.240	30.480	31.570
		Totaal uitw onend	3.150	2.530	2.720	32.810	5.730	5.990	161.230	118.670	124.450
Wo	Thuisw onend	Binnen studiestad	0	0	0	0	10	10	9.370	10.890	10.370
		Buiten studiestad	0	0	0	20	30	20	82.000	87.710	81.250
	Uitw onend	Binnen studiestad	0	0	0	270	160	160	110.380	112.990	119.380
		Buiten studiestad	0	0	0	30	20	20	36.310	35.850	36.470
	Internationaal	Binnen studiestad	0	0	0	210	250	240	51.120	75.350	74.980
		Buiten studiestad	0	0	0	0	0	10	11.300	15.880	16.220
	Studenten	Totaal	0	0	0	530	470	450	300.470	338.670	338.670
	Doelgroep	Primair	0	0	0	480	410	400	161.500	188.340	194.360
		Secundair	490	430	440	17.120	3.530	3.610	47.600	36.120	36.790
		Totaal uitw onend	490	430	440	17.600	3.940	4.000	209.100	224.460	231.160
Totaal	Studenten	Totaal	20.060	17.550	17.550	3.860	4.600	4.580	711.160	710.030	710.030
	Doelgroep	Primair	2.570	2.080	2.240	1.340	1.490	1.560	261.490	276.530	287.240
		Secundair	1.070	890	920	49.080	8.170	8.430	108.840	66.600	68.360
		Totaal uitw onend	3.630	2.970	3.160	50.420	9.660	9.990	370.330	343.130	355.600
Studiepuntmobiele st.		1e semester	180	210		10	10		13.600	16.110	
		2e semester	170	200		10	10		7.110	8.430	
		Totaal	350	410		20	20		20.700	24.540	

Mbo-studenten

Tabel B.13 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Alkmaar, Almelo en Almere, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Alkmaar			Almelo			Almere		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	930	940	930	1.190	960	940	2.780	3.130	3.100
		Buiten studiestad	3.640	3.520	3.480	4.730	4.290	4.220	690	1.280	1.260
	Uitwonend	Binnen studiestad	240	230	250	340	290	310	730	510	540
		Buiten studiestad	590	640	680	1.120	1.120	1.200	230	300	320
	Studenten	Totaal	5.410	5.340	5.340	7.380	6.670	6.670	4.430	5.220	5.220
	Doelgroep	Primair	240	230	250	340	290	310	730	510	540
		Secundair	490	430	460	310	260	280	1.080	980	1.040
		Totaal uitwonend	730	660	710	660	550	590	1.800	1.490	1.590

Tabel B.14 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Alphen aan den Rijn, Amersfoort en Amsterdam, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Alphen aan den Rijn			Amersfoort			Amsterdam		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	580	540	540	2.360	2.460	2.410	9.000	10.850	10.600
		Buiten studiestad	590	610	600	9.170	8.000	7.910	12.870	12.390	12.230
	Uitwonend	Binnen studiestad	130	110	120	590	680	720	3.080	3.670	3.920
		Buiten studiestad	190	160	170	1.580	1.420	1.510	2.820	2.390	2.550
	Studenten	Totaal	1.490	1.430	1.430	13.710	12.550	12.550	27.760	29.300	29.300
	Doelgroep	Primair	130	110	120	590	680	720	3.080	3.670	3.920
		Secundair	440	330	360	370	400	430	1.210	1.270	1.350
		Totaal uitwonend	570	440	470	960	1.080	1.150	4.290	4.940	5.270

Tabel B.15 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Apeldoorn, Arnhem en Assen, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Apeldoorn			Arnhem			Assen		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	2.100	1.750	1.710	1.920	2.110	2.040	820	520	500
		Buiten studiestad	4.320	3.600	3.520	6.510	6.000	5.910	1.350	910	890
	Uitwonend	Binnen studiestad	710	550	590	1.280	1.130	1.200	390	230	240
		Buiten studiestad	1.470	1.260	1.340	1.500	1.310	1.400	650	420	440
	Studenten	Totaal	8.590	7.160	7.160	11.220	10.550	10.550	3.210	2.080	2.080
	Doelgroep	Primair	710	550	590	1.280	1.130	1.200	390	230	240
		Secundair	540	460	490	740	700	750	300	230	250
		Totaal uitwonend	1.250	1.010	1.080	2.020	1.830	1.950	690	460	490

Tabel B.16 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Breda, Delft en Den Haag, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Breda			Delft			Den Haag		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	1.900	2.120	2.070	340	480	470	4.960	5.580	5.460
		Buiten studiestad	6.400	5.410	5.360	2.740	3.580	3.530	5.370	5.660	5.590
	Uitwonend	Binnen studiestad	600	640	680	130	240	260	1.900	1.720	1.840
		Buiten studiestad	980	780	830	640	730	780	1.140	1.020	1.090
	Studenten	Totaal	9.880	8.940	8.940	3.860	5.030	5.030	13.370	13.980	13.980
	Doelgroep	Primair	600	640	680	130	240	260	1.900	1.720	1.840
		Secundair	430	420	450	410	340	360	1.860	1.820	1.940
		Totaal uitwonend	1.030	1.060	1.130	540	580	620	3.760	3.540	3.780

Tabel B.17 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Den Helder, Deventer en Doetinchem, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Den Helder			Deventer			Doetinchem		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	590	530	520	950	820	810	1.190	1.060	1.040
		Buiten studiestad	810	900	880	1.320	1.030	1.010	7.010	6.010	5.930
	Uitwonend	Binnen studiestad	320	160	170	310	190	210	310	300	320
		Buiten studiestad	260	250	260	370	260	280	1.230	1.070	1.140
	Studenten	Totaal	1.980	1.830	1.830	2.950	2.310	2.310	9.740	8.440	8.440
	Doelgroep	Primair	320	160	170	310	190	210	310	300	320
		Secundair	380	310	330	450	420	440	130	100	110
		Totaal uitwonend	700	470	510	760	610	650	440	410	430

Tabel B.18 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Dordrecht, Dronten en Ede, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Dordrecht			Dronten			Ede		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	1.680	1.410	1.390	60	0	0	1.130	1.060	1.050
		Buiten studiestad	5.330	5.180	5.120	20	170	160	2.280	2.160	2.130
	Uitwonend	Binnen studiestad	440	360	390	40	20	30	230	170	180
		Buiten studiestad	1.030	880	940	130	110	110	600	430	460
	Studenten	Totaal	8.480	7.840	7.840	250	300	300	4.240	3.820	3.820
	Doelgroep	Primair	440	360	390	40	20	30	230	170	180
		Secundair	470	410	440	300	260	280	440	390	420
		Totaal uitwonend	910	770	820	330	290	310	670	560	600

Tabel B.19 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Eindhoven, Emmen en Enschede, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Eindhoven			Emmen			Enschede		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	3.190	3.420	3.360	2.270	1.560	1.540	1.130	1.000	980
		Buiten studiestad	12.190	11.160	11.050	1.320	950	940	2.330	1.710	1.680
	Uitwonend	Binnen studiestad	850	940	1.010	550	290	310	340	340	370
		Buiten studiestad	2.010	1.650	1.760	340	210	220	340	320	340
	Studenten	Totaal	18.240	17.180	17.180	4.490	3.010	3.010	4.140	3.370	3.370
	Doelgroep	Primair	850	940	1.010	550	290	310	340	340	370
		Secundair	370	370	400	330	260	280	1.050	900	960
		Totaal uitwonend	1.220	1.320	1.410	880	550	580	1.390	1.240	1.320

Tabel B.20 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Gouda, Groningen en Haarlem, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Gouda			Groningen			Haarlem		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	670	660	640	3.050	3.960	3.780	1.070	1.480	1.460
		Buiten studiestad	3.020	2.740	2.710	12.960	10.640	10.520	3.520	3.360	3.330
	Uitwonend	Binnen studiestad	190	200	220	2.420	2.580	2.760	220	300	320
		Buiten studiestad	530	460	490	2.530	1.870	2.000	520	440	460
	Studenten	Totaal	4.410	4.060	4.060	20.960	19.060	19.060	5.330	5.570	5.570
	Doelgroep	Primair	190	200	220	2.420	2.580	2.760	220	300	320
		Secundair	270	250	260	380	310	330	480	470	500
		Totaal uitwonend	460	450	480	2.800	2.890	3.090	700	770	820

Tabel B.21 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Haarlemmermeer, Heerlen en Helmond, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Haarlemmermeer			Heerlen			Helmond		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	1.350	1.440	1.420	1.180	1.210	1.170	1.090	900	890
		Buiten studiestad	4.280	5.000	4.930	3.650	3.750	3.680	2.420	2.230	2.200
	Uitwonend	Binnen studiestad	200	230	250	530	470	510	220	200	220
		Buiten studiestad	1.060	1.060	1.130	1.060	930	990	440	420	450
	Studenten	Totaal	6.880	7.730	7.730	6.420	6.360	6.360	4.170	3.760	3.760
	Doelgroep	Primair	200	230	250	530	470	510	220	200	220
		Secundair	570	470	500	280	240	260	270	240	260
		Totaal uitwonend	760	700	750	810	710	760	490	440	470

Tabel B.22 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Hengelo, Hilversum en Leeuwarden, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Hengelo			Hilversum			Leeuwarden		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	1.020	910	890	610	850	830	2.160	2.260	2.180
		Buiten studiestad	5.290	4.870	4.790	4.550	5.190	5.100	6.710	6.200	6.100
	Uitwonend	Binnen studiestad	370	300	320	260	350	380	1.510	1.200	1.280
		Buiten studiestad	1.500	1.200	1.280	1.170	1.320	1.410	1.850	1.450	1.550
	Studenten	Totaal	8.180	7.280	7.280	6.590	7.720	7.720	12.230	11.110	11.110
	Doelgroep	Primair	370	300	320	260	350	380	1.510	1.200	1.280
		Secundair	360	310	330	320	310	330	440	290	310
		Totaal uitwonend	720	610	650	590	660	700	1.950	1.490	1.590

Tabel B.23 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Leiden, Lelystad en Maastricht, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Leiden			Lelystad			Maastricht		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	1.010	1.130	1.100	530	620	610	750	960	920
		Buiten studiestad	6.450	6.300	6.210	540	770	760	1.460	1.130	1.100
	Uitwonend	Binnen studiestad	350	440	470	230	150	160	330	470	500
		Buiten studiestad	1.840	1.360	1.450	140	150	160	700	420	450
	Studenten	Totaal	9.650	9.230	9.230	1.430	1.700	1.700	3.230	2.980	2.980
	Doelgroep	Primair	350	440	470	230	150	160	330	470	500
		Secundair	250	240	260	480	460	490	270	230	250
		Totaal uitwonend	600	680	720	700	620	660	600	700	750

Tabel B.24 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Nieuwegein, Nijmegen en Nissewaard, collegejaren ’19-‘20 en ’27-’28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Nieuwegein			Nijmegen			Nissewaard		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	340	290	290	1.790	2.080	2.030	480	500	490
		Buiten studiestad	3.590	3.550	3.470	5.970	5.410	5.360	770	940	920
	Uitwonend	Binnen studiestad	50	110	120	680	760	810	150	100	100
		Buiten studiestad	1.320	1.230	1.310	870	730	780	360	280	300
	Studenten	Totaal	5.300	5.190	5.190	9.310	8.980	8.980	1.760	1.820	1.820
	Doelgroep	Primair	50	110	120	680	760	810	150	100	100
		Secundair	250	250	270	530	480	510	420	440	470
		Totaal uitwonend	300	360	390	1.200	1.240	1.320	570	540	570

Tabel B.25 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Rotterdam, Schiedam en 's-Hertogenbosch, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Rotterdam			Schiedam			's-Hertogenbosch		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	11.760	11.800	11.520	200	200	200	2.090	2.010	1.980
		Buiten studiestad	22.070	24.080	23.760	920	1.060	1.050	10.470	9.890	9.820
	Uitwonend	Binnen studiestad	4.440	4.130	4.410	20	50	50	420	450	480
		Buiten studiestad	5.420	4.820	5.140	120	140	150	1.290	1.100	1.170
	Studenten	Totaal	43.690	44.830	44.830	1.270	1.450	1.450	14.280	13.450	13.450
	Doelgroep	Primair	4.440	4.130	4.410	20	50	50	420	450	480
		Secundair	1.340	1.220	1.300	510	540	570	360	340	360
		Totaal uitwonend	5.780	5.350	5.710	530	580	620	780	790	850

Tabel B.26 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Sittard-Geleen, Smallingerland en Súdwest-Fryslân, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Sittard-Geleen			Smallingerland			Súdwest-Fryslân		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	820	780	770	920	630	620	1.460	970	950
		Buiten studiestad	2.490	2.230	2.190	2.290	1.580	1.540	970	720	700
	Uitwonend	Binnen studiestad	230	240	250	310	200	210	380	250	260
		Buiten studiestad	490	460	490	910	560	590	390	250	260
	Studenten	Totaal	4.030	3.700	3.700	4.440	2.970	2.970	3.200	2.180	2.180
	Doelgroep	Primair	230	240	250	310	200	210	380	250	260
		Secundair	370	310	330	240	190	200	270	230	240
		Totaal uitwonend	600	550	580	550	390	410	650	470	500

Tabel B.27 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Tilburg, Utrecht en Venlo, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Tilburg			Utrecht			Venlo		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	3.360	3.250	3.180	3.080	4.140	4.050	1.220	1.070	1.050
		Buiten studiestad	7.230	6.600	6.390	12.150	12.160	11.970	1.850	1.520	1.510
	Uitwonend	Binnen studiestad	1.140	1.090	1.160	880	1.290	1.380	190	170	180
		Buiten studiestad	3.220	3.100	3.310	2.750	2.770	2.960	220	160	170
	Studenten	Totaal	14.940	14.040	14.040	18.860	20.360	20.360	3.480	2.910	2.910
	Doelgroep	Primair	1.140	1.090	1.160	880	1.290	1.380	190	170	180
		Secundair	420	400	430	780	800	850	310	270	290
		Totaal uitwonend	1.560	1.490	1.590	1.660	2.100	2.240	510	440	470

Tabel B.28 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Vlissingen, Wageningen en Zaanstad, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Vlissingen			Wageningen			Zaanstad		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	270	210	210	60	50	50	1.720	1.500	1.480
		Buiten studiestad	1.510	1.160	1.150	620	510	510	1.940	2.170	2.140
	Uitwonend	Binnen studiestad	80	70	70	10	10	10	260	180	200
		Buiten studiestad	150	110	120	50	50	50	570	460	490
	Studenten	Totaal	2.010	1.550	1.550	730	620	620	4.490	4.310	4.310
	Doelgroep	Primair	80	70	70	10	10	10	260	180	200
		Secundair	360	300	320	160	130	130	540	470	500
		Totaal uitwonend	440	370	390	160	140	150	800	660	700

Tabel B.29 Studentenaantallen mbo naar woonsituatie en doelgroep voor de onder- en bovengrens van de bandbreedte van Zoetermeer, Zwolle en Nederland als totaal, collegejaren '19-'20 en '27-'28 (bron: DUO, CBS, telling ABF en Apollo 2020, ABF Research)

			Zoetermeer			Zwolle			Totaal		
			'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28		'19-'20	'27-'28	
				Onder	Boven		Onder	Boven		Onder	Boven
Mbo	Thuiswonend	Binnen studiestad	640	750	750	2.550	2.730	2.660	88.310	91.650	89.630
		Buiten studiestad	1.130	1.480	1.460	19.230	18.650	18.450	241.060	230.390	227.230
	Uitwonend	Binnen studiestad	160	130	140	1.090	1.190	1.270	30.810	30.120	32.140
		Buiten studiestad	200	210	220	3.450	2.960	3.160	54.340	47.170	50.330
	Studenten	Totaal	2.130	2.570	2.570	26.310	25.540	25.540	414.510	399.330	399.330
	Doelgroep	Primair	160	130	140	1.090	1.190	1.270	30.810	30.120	32.140
		Secundair	620	510	550	200	180	200	24.120	21.930	23.400
		Totaal uitwonend	780	640	680	1.290	1.370	1.460	54.930	52.050	55.540

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

KENCES
Kenniscentrum Studentenhuisvesting

abf RESEARCH
TRENDSETTEND IN CIJFERS